

KAÇAKÇILIK VE SAHTECİLİK OLAYLARI DEĞERLENDİRMESİ

ANKARA - 1998

KAÇAKÇILIK VE SAHTECİLİK OLAYLARI DEĞERLENDİRMESİ

NİSAN 1998 - ANKARA

Baskıya Hazırlık / Renk Ayrımı
Karizma
229 97 19 - 230 40 26 • Ankara

Baskı
Evren Yayıncılık Basım San. Tic. A.Ş.
Tel: 484 05 05 • Ankara

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Son yıllarda ülkemizde meydana gelen olaylara bakıldığında, Mali suç türleri ile Silah Mühimmat Kaçakçılığında ve bu suçların işlenmesinde teknolojik gelişmelere paralel olarak değişiklik olduğu gözlenmektedir.

Teşkilatımız bünyesinde önemli bir konuma sahip olan Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığımız hem çeşitli hizmetiçi kurslar vererek personelini bilgilendirmekte, hem de bilgilerin geniş bir tabana yayılması amacıyla kitap basımı yoluna gitmektedir.

Bu doğrultuda, 1996 ve 1997 yıllarında yayınlanmış olan "Kaçakçılık ve Sahtecilik Olaylarının Genel Değerlendirilmesi" adlı kitabımız, çeşitli basın-yayın kuruluşları, araştırmacı yazarlar, bilim adamları ve bu konu ile ilgili mücadeleci kuruluşlar tarafından büyük ilgi görmüş ve bilim adamlarının yapmış olduğu toplantılarda, konferanslarda ve akademik çalışmalarda kaynak teşkil eder hale gelmiştir.

Önceki yıllarda yayınlanan kitaplarımızdan yararlanılması, bizleri bu konuda daha fazla inceleme yapmaya, mevcut ve yeni suç türlerinin detaylı bir şekilde araştırılarak daha kapsamlı bir kaynak kitap hazırlamaya yöneltmiştir.

Polisin, adli görevini yerine getirirken suç ve suçlularla ile mücadelesi ne kadar önemli ise, idari görevinin ve araştırmacı kimliğinin de o kadar önemli olduğu da bir gerçektir. Polis suçluyu suça iten sebepleri, suçlu psikolojisini ve suçlarla ilgili mevzuatı çok iyi bilmesi ve uygulamanın içeresinde olması nedeniyle mevzuatta yer alan çeşitli boşlukları tesbit ederek bu konudaki yapılacak çalışmalar hususundaki görüşlerini ilgili birimlere iletmelidir.

Belirtilen konular ışığında hazırlanan ve ilgili birimlere kaynak teşkil edecek olan bu değerlendirme kitabı, Polis bölgelerindeki Mali suçlar ile Silah Mühimmat Kaçakçılığı konularını kapsamakta olup, kitap içerisinde yer alan suçlarla ilgili veriler Polise intikal eden bilgilerin değerlendirmesinden elde edilmiştir.

1998 yılının tüm vatandaşlarımız ve Emniyet Teşkilatımız için başarılı ve huzurlu bir yıl olması dileğiyle.

Emin ARSLAN
1.Sınıf Emniyet Müdürü
Kaçakçılık ve Organize Suçlarla
Mücadele Daire Başkanı

SİLAH VE MÜHİMMAT KAÇAKÇILIĞI

Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı:

Her türlü silah ve mühimmatı yasalara aykırı olarak gümrük işlemlerine tabi olmaksızın ülkemize ithal ve ithale teşebbüs etmek veya silah ve mühimmatı yurt içinde üretmek,her ne olursa olsun yasalara aykırı olarak yurt içine sokulmuş veya yurt içinde imal edilmiş silah ve mühimmatı yurtiçinde bilerek bir yerden diğer bir yere nakletmek veya naklettirmek, nakletmeye bilerek aracılık etmek, satmak, satmaya aracılık etmek veya satmak amacıyla bulundurmaktır.

Yolları ve Yöntemleri:

Ülkemize yönelik silah mühimmat kaçakçılığının silah ticareti ile uğraşan aracı şirketler tarafından yasal olarak kanuni alıcılarına gönderiliyormuş gibi belgeler düzenlenerek gemilere yüklenen silah ve mühimmatın uluslararası deniz yoluyla ortadoğu ülkelerine götürdükleri, buradan kaçakçı gruplarına veya terör örgütlerine teslim ettikleri, daha sonra Doğu ve G.Doğu Anadolu sınırlarımızdan sırtçılık ve karayolu taşımacılığıyla bu bölgelerimizdeki sınır illerimize, buradan da yine karayolu taşımacılığıyla araçların zulalarında diğer bölgelerimize dağıtımını yaptıkları,

Avrupa sınırımızdan ise karayolu vasıtasıyla araçların zula yerlerinde Bulgaristan'dan Edirne ve İstanbul illerimize mühimmat kaçakçılığının yapıldığı bir trafik sözkonusudur.

1996-1997 TARİHLERİ ARASINDA MEYDANA GELEN SİLAH MÜHİMMAT KAÇAKÇILIK OLAYLARININ DEĞERLENDİRMESİ

Silah mühimmat kaçakçılığı, sıcak savaş tehlikesi ve terör olaylarının tırmandığı dönemlerde ortaya çıkan ve artış gösteren bir kaçakçılık türüdür. En önemli özelliği milliyet, taraf ve siyasi ideoloji gözetmemesidir. Bu kaçakçılık hedeflenen ülkelerin ekonomik kaynaklarına ve gelişmiş insan gücüne yönelmektedir.

Özellikle Irak sınırımızda oradaki otorite boşluğunun da getirdiği problemlerle çeşitli grupların gelir elde etmek üzere yasadışı, kendi imalatları olan silahları, Doğu ve G.Doğu Anadolu sınırlarımızdan sırtçılık ve karayolu taşımacılığıyla bu bölgelerimizdeki sınır illerimize, buradan da yine karayolu taşımıcılığıyla araçların zulalarında diğer bölgelerimize dağıtıl-

1997 YILI SİLAH MÜHİMMAT KAÇAKÇILIK YOLLARI

Şekil: 1

1996 YILINDA MEYDANA GELEN SİLAH MÜHİMMAT KAÇAKÇILIĞI OLAYLARINA AİT İSTATİSTİKİ BİLGİLER

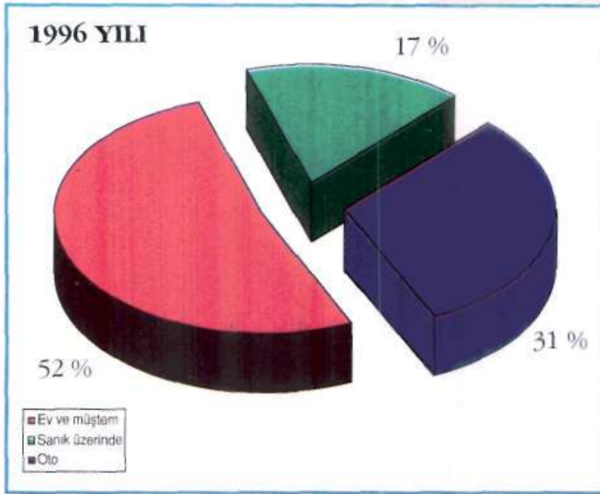
SUÇ TÜRÜ				TOPLU KAÇAK.	MÜNFERIT KAÇAK.	TOPLAM
OLAY	FAİLİ MEÇHUL					
	FAİLİ BİLİNEN			108	60	168
	TOPLAM			**108**	**60**	**168**
ÖLÜ			KADIN			
			ERKEK			
YARALI			KADIN			
			ERKEK			
SANIK	YAKALANAN	TC	KADIN	9		9
			ERKEK	790	119	909
		YABANCI	KADIN			
			ERKEK			
	FIRAR	TC	KADIN			
			ERKEK	63	10	73
		YABANCI	KADIN			
			ERKEK			
	TOPLAM			**862**	**129**	**991**
ELE GEÇIRILEN SUÇ ALETLERI		AGIR SILAH				
		UZUN NAM. SILAH		35	22	57
		TABANCA		829	165	994
		AV TÜFEGI				
		FİŞEK		29888	61387	91275
		BOMBA		1		1
		DİNAMİT				
		PATLAYICI MADDE		1433		1433
		MAYIN				
		FÜNYE, KAPSUL				
		SANİYELI FİTİL				
		DELICİ, KESİCİ				
		ŞARJÖR		881	166	1047
		ROKETAT.SEVK.FİŞ		2256		2256
		HAVAN MERMİSİ		14		14
		ROK.AT.MERMİSİ		1864		1864
		İŞARET FİŞEĞI				
		HAVAN DÜRBÜNÜ				

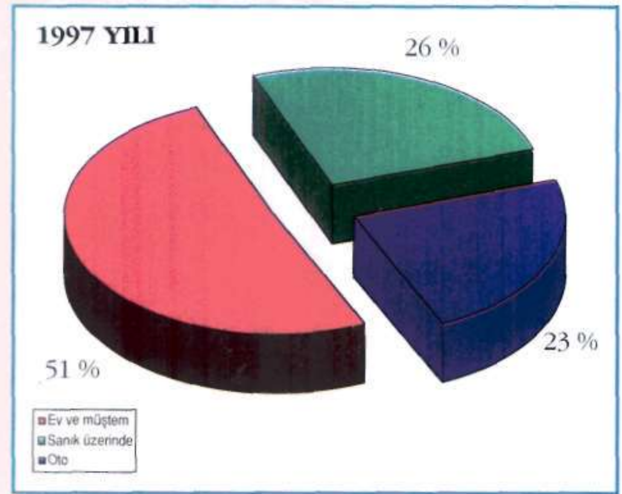
1997 YILINDA MEYDANA GELEN SİLAH MÜHİMMAT KAÇAKÇILIĞI OLAYLARINA AİT İSTATİSTİKİ BİLGİLER

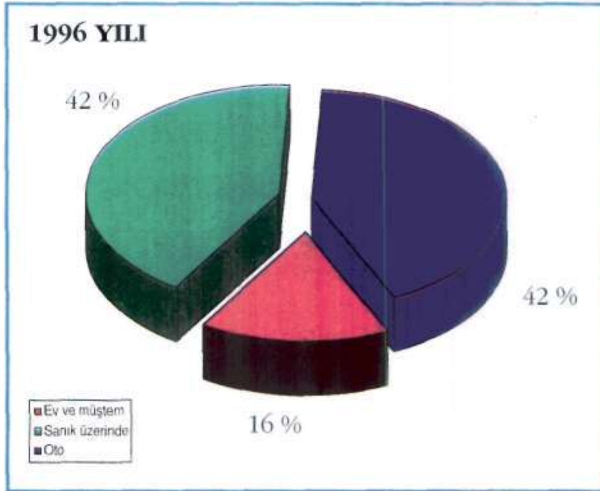
SUÇ TÜRÜ				TOPLU KAÇAK.	MÜNFERIT KAÇAK.	TOPLAM
OLAY	FAİLİ MEÇHUL					
	FAİLİ BİLİNEN			133	75	206
	TOPLAM			**133**	**75**	**206**
ÖLÜ			KADIN			
			ERKEK			
YARALI			KADIN			
			ERKEK	15	1	16
SANIK	YAKALANAN	TC	KADIN	8	2	10
			ERKEK	814	125	939
		YABANCI	KADIN			
			ERKEK	4	2	6
	FIRAR	TC	KADIN			
			ERKEK	47	6	53
		YABANCI	KADIN			
			ERKEK	1		1
	TOPLAM			**889**	**136**	**1025**
ELE GEÇIRILEN SUÇ ALETLERI		AGIR SILAH				
		UZUN NAM. SILAH		66	23	89
		TABANCA		697	127	824
		AV TÜFEGI		7		7
		FİŞEK		47757	37240	84997
		BOMBA		7		7
		DİNAMİT				
		PATLAYICI MADDE				
		MAYIN				
		FÜNYE, KAPSUL				
		SANİYELI FİTİL				
		DELİCİ, KESİCİ				
		ŞARJÖR		766	183	949
		ROKETAT.SEVK.FİŞ				
		HAVAN MERMİSİ				
		ROK.AT.MERMİSİ1864				
		İŞARET FİŞEĞI				
		HAVAN DÜRBÜNÜ				

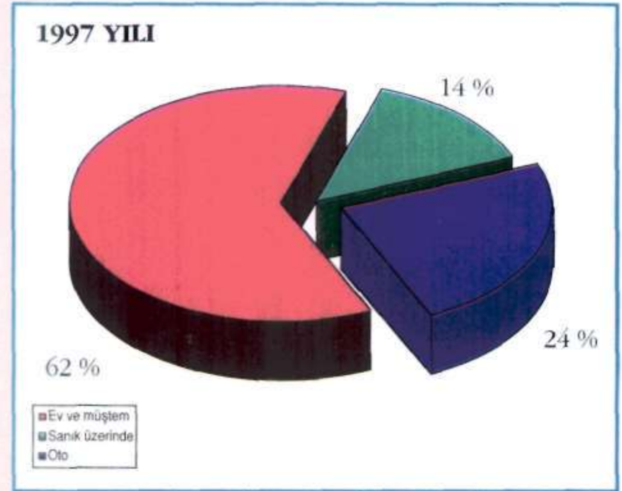
1996-1997 TARİHLERİ ARASINDA YAKALANAN SİLAH VE MÜHİMMATLARIN YAKALANMA YERLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRMESİ

TOPLU KAÇAKÇILIK | **MÜNFERİT KAÇAKÇILIK**

Şekil: 2

maktadır.

Günün değişen şartlarına göre ellerindeki silahlarını yenilemek amacında olan yasadışı PKK terör örgütünün muhtelif cins ve çapta silah ve mühimmatı İran ve Irak sınırlarımızdan örgüt üyesi veya sempatizanı kaçakçılar aracılığıyla maddi ve manevi destek sağlamak için ülkemize yönelik kaçakçılık yaptıkları anlaşılmıştır.

Son yıllarda ülkemiz doğrudan kendisini hedef alan toplu bir silah kaçakçılığına sahne değildir.Daha ziyade Doğu ve Güneydoğu Bölgesinde artış gösteren terörist faaliyetler sebebiyle şahsa veya örgütün kendisine bağlı silah gelişi şeklinde cereyan etmektedir. Ama bu, daha önceki yıllarda olduğu gibi bir tır dolusu silahın Türkiye'ye sokulması gibi değil de örgüte ve kişiye bağlı olarak beraberinde giren, yani sınır ihlalleri sırasında getirilen silahlar şeklindedir.

Ülkemizdeki kaçakçılık yapan örgütlerin de zamanla uluslararası kaçakçı örgütleri ile çalışmaya başlamaları ve uluslararası terör örgütlerinden ülkemizi bölmek ve parçalamak isteyen, bu amaçla faaliyet gösteren PKK terör örgütü ve diğer örgütlerle amaçları doğrultusunda iş-

birliği içerisine girdikleri değerlendirilmektedir.

Olayların, Ankara, Bolu, D.Bakır, Edirne, Elazığ, G.Antep, İçel, Kocaeli, K.Maraş, Manisa, Sakarya, Samsun, Ş.Urfa ve Şırnak illerinde yoğunluk kazandığı,

Bu olaylara karışanların büyük bir kısmının Afyon, Ankara, Ş.Urfa, Sakarya, G.Antep, Rize, Konya, Trabzon, Hakkari, nüfusuna kayıtlı oldukları anlaşılmıştır.

1996-1997 Yıllarında toplam 2016 sanık yakalanmıştır.Bu sanıklardan 6'sı yabancı uyruklu erkek olup, 19'u kadın, 127'si ise firardır.

1996-1997 Yıllarında toplam 1554 yabancı menşeili, 380 yerli el yapısı 13 yerli MKE yapısı ve 296 menşei bilinmeyen olmak üzere toplam 2243 adet tabanca yakalanmıştır.

Özellikle Doğu ve Güneydoğu illerimizde faaliyet gösteren PKK Terör Örgütünün eylem ve faaliyetleri sonucu vatandaşlarımızın kendi kendilerini koruma çabasına girmeleri neticesinde silahlara karşı talep artmıştır.

Dünyanın güvenlik açısından en karışık bölgeleri arasında yer alan Ortadoğu, silah ticaret hacminin yaklaşık dörtte birine alıcı durumdadır.Özellikle Körfez Savaşı sonrasında Kuzey Irak'tan ve Suriye'den yurdumuza yönelik olarak kaçakçılığın artmış olması ve Karadeniz Bölgesinde illegal olarak imal edilen yerli el yapısı silah sayısındaki artış son yıllarda silah mühimmat kaçakçılık olaylarının çoğalmasının başlıca nedenleri olduğu değerlendirilmektedir.

Yakalanan silah ve mühimmatlar yakalanma yerlerine göre incelendiğinde; toplu kaçakçılık olayları ev ve müştemilatında azalma, oto ve sanık üzerinde yapılan yakalamalarda artış; münferit kaçakçılık olayları sanık üzerindeki yakalamalarda gözle görülür bir düşüş oto, ev ve müştemilatında ise artış olduğu gözlenmektedir.

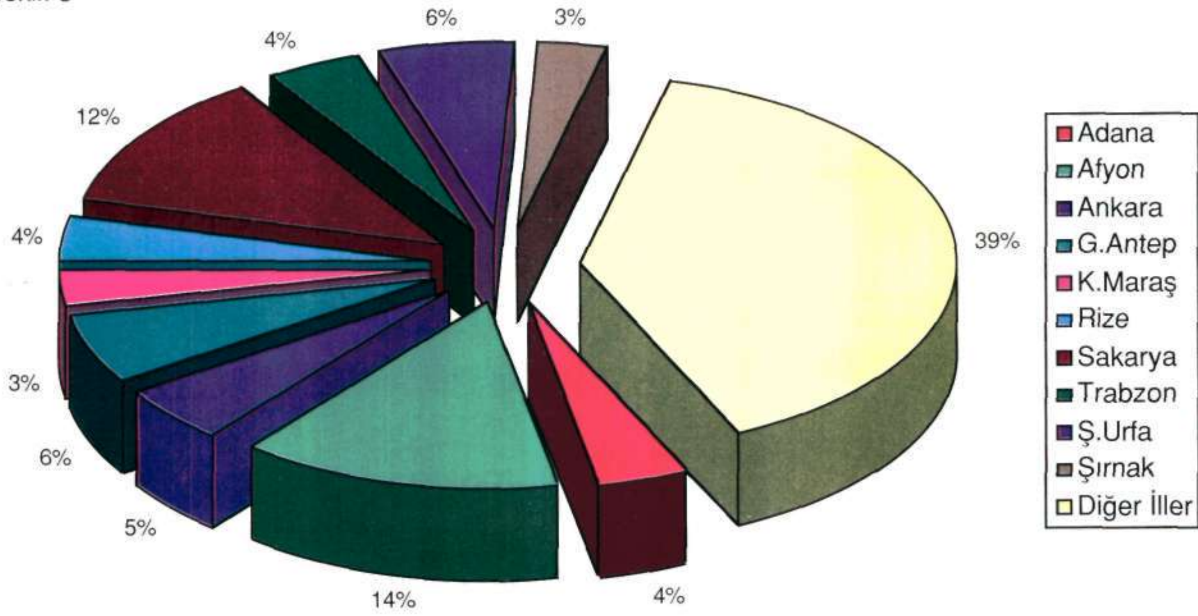
17.01.1996 Tarihinde Ş.Urfa ilimizde gerçekleştirilen bir operasyonda yağ dolu variller içerisine tabanca gizlemek için hazırlanmış zulalar.

1996-1997 YILLARINDA SİLAH MÜHİMMAT KAÇAKÇILIK SUÇLARINA KARIŞAN SANIKLARIN NÜFUSA KAYITLI OLDUKLARI İLLERE GÖRE DAĞILIMI

İLLER	SANIK		İLLER	SANIK	
	1996	1997		1996	1997
ADANA	31	19	İZMİR		5
ADIYAMAN	9	15	K.MARAŞ	27	16
AFYON	116	107	KARAMAN		8
AĞRI	5	1	KARS	14	8
AKSARAY			KASTAMONU		6
AMASYA	44	15	KAYSERİ	8	
ANKARA	23	76	KIRŞEHİR	5	
ANTALYA		8	KİLİS	1	
ARTVİN		6	KIRIKKALE	14	1
BARTIN		5	KOCAELİ	6	4
BATMAN	23	2	KONYA	11	20
BAYBURT	16	1	KÜTAHYA	4	
BİLECİK		1	MALATYA	11	16
BİNGÖL		2	MANİSA	12	6
BOLU	28	22	MARDİN	21	17
BURDUR		1	MUŞ		5
BURSA	14	7	NEVŞEHİR		14
ÇORUM		26	NİĞDE	8	16
DENİZLİ		13	ORDU		4
DİYARBAKIR	25	16	RİZE	31	26
ELAZIĞ		3	SAKARYA	100	27
ERZİNCAN		1	SAMSUN	6	20
ERZURUM		4	SİİRT	11	2
ESKİŞEHİR	8	21	SİNOP		2
G.ANTEP	51	32	SİVAS		13
GİRESUN	17	16	Ş.URFA	46	40
GÜMÜŞHANE	13	23	ŞIRNAK	27	8
HAKKARİ	15	18	TOKAT		11
HATAY		34	TRABZON	32	24
IĞDIR	8		UŞAK		1
İÇEL		12	VAN		5
ISPARTA		1	YOZGAT		4
İSTANBUL		10	ZONGULDAK	12	3
TOPLAM	446	518	GENELTOPLAM	853	850

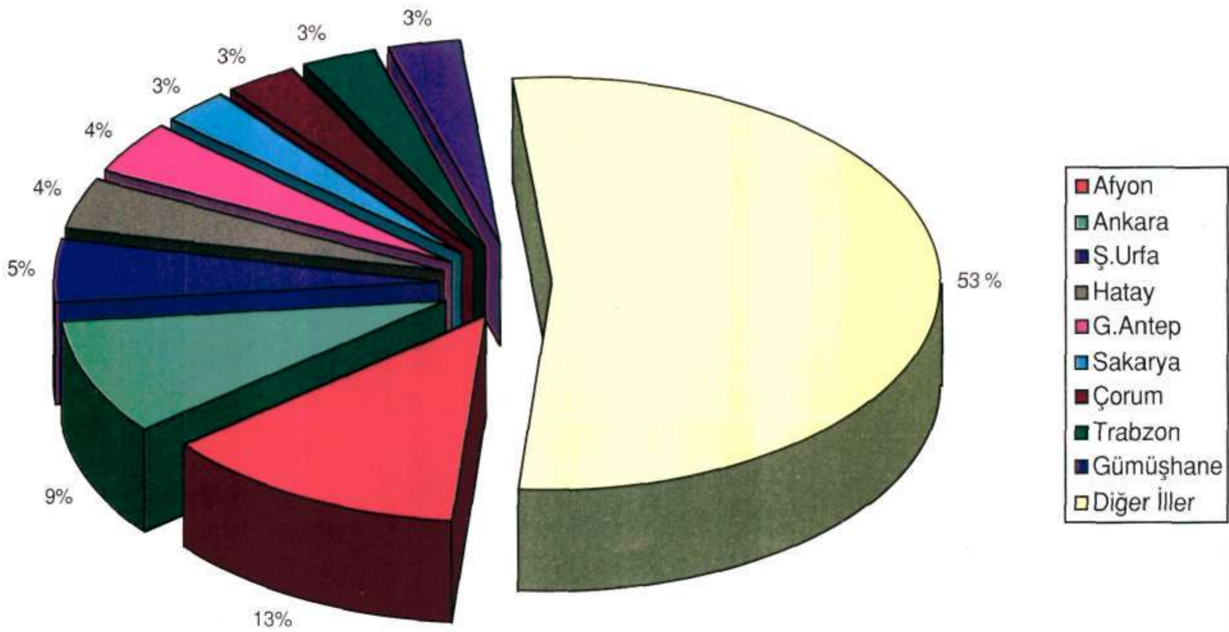
1996 EN YOĞUN İLLER

Şekil: 3

1997 EN YOĞUN İLLER

Şekil: 4

Silah Mühimmat Kaçakçılığı Kapsamındaki Kaçakçılık Suçlarının İşleniş Biçimleri

6136 Sayılı Kanunun 12. ve 14. maddeleri TCK'nun 264.maddesi kapsamına giren silah mühimmat kaçakçılık suçları, diğer kaçakçılık türlerinde de olduğu gibi:

A-Münferit (tek başına)

B-Toplu kaçakçılık

C-Teşekkül halinde kaçakçılık olarak yapılmaktadır.

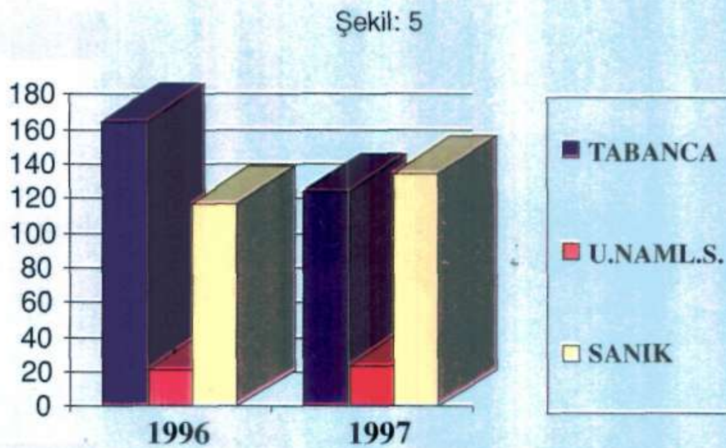
A)Münferit kaçakçılık:

Adından da anlaşılacağı üzere tek kişi tarafından yapılan kaçakçılık türüdür.

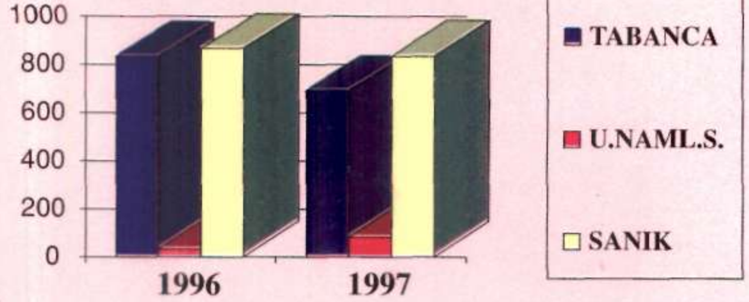
MÜNFERİT KAÇAKÇILIK OLAYLARI

Yıllar	Olay	Sanık	Tabanca	U.Naml.S.	Fişek
1996	60	117	164	21	61162
1997	75	134	124	24	37077

1997 yılında meydana gelen münferit kaçakçılık olaylarında olay, sanık, uzun namlulu silah sayısında artış, tabanca ve fişek yakalamalarında ise 1996 yılına göre düşüş gözlenmektedir.

B)Toplu kaçakçılık: 1918 Sayılı Kanunun 27.Maddesi;

İki veya daha ziyade kişilerin maddi ve manevi dayanışma içerisinde işledikleri fiil toplu kaçakçılık olarak kabul edilmiştir.Toplu kaçakçılıkta devamlılık yoktur, tek bir kaçakçılık fiilinin işlenmesi için faillerin bir araya gelmesi yeterlidir. Bir menfaat ortaklığının bulunması şart değildir. Kaçak eşya bir şahsa ait olmakla birlikte olay içerisindeki diğer faillerin hareketleri ile sağlayacakları menfaat karşılığında kaçakçılık fiilini gerçekleştirebilirler.

TOPLU KAÇAKÇILIK OLAYLARI

Yıllar	Olay	Sanık	Tabanca	U.Naml.S.	Fişek
1996	108	862	829	34	28981
1997	133	832	687	86	51105

Yapılan bu tanıma göre toplu kaçakçılıktan söz edebilmek için üç şartın oluşması gerekir:

1-En az iki kişi tarafından kaçakçılık eylemlerinden birinin işlenmiş veya işlenmeye kalkışılmış bulunması,

2-En az iki kişinin maddi unsurlarının gerçekleşmesinde katkısı bulunması,

3-Sanıkların maddi ve manevi dayanışma içinde bulunması.

1997 yılında meydana gelen toplu kaçakçılık olaylarında 1996 yılına göre olay, uzun namlulu silahlarla fişek sayısında artış, tabanca ve sanık sayısında da bir azalmanın olduğu görülmektedir.

C)Teşekkül halinde kaçakçılık: Teşek-

1996-1997 YILLAR İLLERİMİZE GÖRE SİLAH MÜHİMMAT YAKALAMALARI (Münferit Kaçakçılık)

İLLER	OLAY		SANIK		TABANCA		U.NAM.S		FİŞEK	
	96	97	96	97	96	97	96	97	96	97
ADANA	3	1	6	2	4		3	1	18	2
ADIYAMAN	2	2	3	2	7		1	1	67	
AKSARAY	1		1						536	
AMASYA		2		1		1				1369
ANKARA	5		21		10				75	
BARTIN		1		1						100
BİTLİS	1		3		2		1		420	
BURDUR		1		1						1100
BURSA	2	1	3	2	8	1		1	6	8
ÇANAKKALE		1		1		4				3
ÇORUM		1		4		2				
DENİZLİ		2		1		1				1
DİYARBAKIR		1		3		1				
EDİRNE	2	3	3	4		1		1	51561	27786
ELAZIĞ	3		4		3		6		582	
ERZURUM		3		5		4		1		69
ESKİŞEHİR		1		1		1				
G.ANTEP	1	5	2	8		3		2	1125	1363
GİRESUN	2		3		4				1639	
HAKKARİ	3	4	4	7	2	2	3	5	67	538
HATAY	1	4	1	5	5	1		4	3	108
IĞDIR	1		1		2				3	
İÇEL	1	1	1	1	6	3				44
İSTANBUL		2		6		4				12
İZMİR	1	6	2	11	2	9		2	14	226
KARS	1		2				1		31	
K.MARAŞ	3		8		5		1		258	
KASTAMONU		1		3		2				8
KAYSERİ	1		1		1		2		789	
KİLİS	1	2	1	2	4				54	1270
KOCAELİ		1		3		4				
KONYA	1	1	5	2	5	1			20	7
KÜTAHYA		2		3		2				54
MALATYA	1	2	4	2	3	1		1	31	42
MANİSA	3	1	8	2	5	2			75	8
MARDİN	2	3	2	10	6	11		1	226	405
NİĞDE	2	2	3	15	1	16	1		1624	65
ORDU		1		1		5				
RİZE	1	2	2	6	4	6			13	14
SAKARYA	1		1		1				6	
SAMSUN	1	4	3	3	3	16			16	47
SİİRT	2		2				2		113	
SİVAS		2		2		3		1		14
Ş.URFA	2	2	2	3	9	3			5	2103
ŞIRNAK	2	2	2	4	47	2				200
TRABZON	4		8		5				1728	
UŞAK	1		1		4				8	
VAN		2		3				3		10
ZONGULDAK	2	2	4	3	6	9			49	88
TOPLAM	60	75	117	134	164	124	21	24	61162	37077

Şekil-7

1996 MÜNFERİT SİLAH MÜHİMMAT KAÇAKÇILIK OLAYLARI

Şekil-8

1997 MÜNFERİT SİLAH MÜHİMMAT KAÇAKÇILIK OLAYLARI

KARADENİZ
AKDENİZ
EGE DENİZİ
MARMARA DENİZİ
BULGARİSTAN
GÜRCİSTAN
ERMENİSTAN
AZERBAYCAN
NAHCIVAN
İRAN
IRAK
SURİYE
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
LEFKOŞA
KIBRIS RUM KESİMİ
EDİRNE 1 1 27786
KIRKLARELİ
TEKİRDAĞ
İSTANBUL 4 - 12
YALOVA 4
ÇANAKKALE 4 - 3
BALIKESİR
BURSA 2 - 31
BİLECİK 1
ESKİŞEHİR
SAKARYA (Adapazarı)
BOLU
ZONGULDAK 9 - 88
BARTIN - - 100
KARABÜK
KASTAMONU 2 - 8
SİNOP
ÇANKIRI
ANKARA
ÇORUM 2 - -
SAMSUN 16 - 47
AMASYA 1 1369
TOKAT
ORDU 5 - -
GİRESUN
TRABZON
RİZE 6 - 14
ARTVİN
ARDAHAN
KARS
IĞDIR
AĞRI
GÜMÜŞHANE
BAYBURT
ERZURUM 4 1 69
ERZİNCAN
SİVAS 3 1 14
YOZGAT
KIRIKKALE
KIRŞEHİR
NEVŞEHİR
KAYSERİ
AKSARAY
NİĞDE 16 - 65
KONYA 1 - 7
KARAMAN
MANİSA 2 - 8
KÜTAHYA 2 - 54
AFYON
UŞAK
İZMİR 9 2 26
AYDIN
DENİZLİ 1 - 138
MUĞLA
BURDUR
ISPARTA - - 1100
ANTALYA
İÇEL (Mersin) 3 - 44
ADANA - 1 2
OSMANİYE
HATAY (Antakya) 1 4 108
KİLİS - - 1270
GAZİANTEP
KAHRAMANMARAŞ 3 2 1363
ADIYAMAN 2 1 3
MALATYA 1 1 42
ELAZIĞ
TUNCELİ
BİNGÖL
MUŞ
DİYARBAKIR 1 - -
ŞANLI URFA 3 - 2103
MARDİN 11 1 405
BATMAN
SİİRT
BİTLİS 3 - 13
VAN - 3 10
ŞIRNAK 2 - 200
HAKKÂRİ 2 5 538
ÖLÇEK: 0 90 180 km

TABANCA
U.NAMLU S.
FİŞEK

1996-1997 YILLAR İLLERİMİZE GÖRE SİLAH MÜHİMMAT YAKALAMALARI
(Toplu Kaçakçılık)

İLLER	OLAY		SANIK		TABANCA		U.NAM.S		FİŞEK	
	96	97	96	97	96	97	96	97	96	97
ADANA	3	6	32	35	22	17	2	22	147	204
ADIYAMAN		2		3						246
AFYON	3	3	104	92	102	76			311	420
AĞRI	1		4				5		13	
AMASYA	1	3	3	24	4	14			5	473
ANKARA	11	8	149	142	68	95	1		2088	3019
ANTALYA		1		9		9				11
BARTIN		1		4		2				22
BATMAN	4		48		58		6		1547	
BAYBURT	2		15		6					
BİLECİK	1		6		3				3	
BOLU	4	2	38	21	33	18			212	1978
BURSA	3	2	23	11	28	8		1	145	146
ÇORUM		3		13		8				89
DENİZLİ		3		12		7				66
DİYARBAKIR	2	4	34	67	33	45		1	62	16
EDİRNE	1	3	2	6	10	1				7929
ELAZIĞ	1	1		2		3				6
ESKİŞEHİR	2	3	6	21	5	8			739	14
G.ANTEP	6	7	35	36	19	39	2		1248	305
GİRESUN		1		2		4				
GÜMÜŞHANE		3		9		7				5504
HAKKARİ	1	3	2	12	7	13		37	45	4870
HATAY		6		39		21		3		567
IĞDIR	1		8				4		472	
İÇEL	4	4	15	17	34	75	1	1	110	144
İSTANBUL	4	8	18	28	16	27	2		8402	327
İZMİR		2		11		9				59
K.MARAŞ	4	2	18	9	7	1	4	2	416	348
KARAMAN		2		8						591
KARS	1	1	8	6	5	1		4	43	235
KASTAMONU		1		3		8				5
KİLİS	3		13		6				6118	
KOCAELİ	6	3	30	10	32	22			284	28
KONYA		3		23		14		1		569
MALATYA	2	4	6	16	10	18		5	838	69
MANİSA	4	1	25	5	13	4			166	305
MARDİN	1	4	5	13	21	11	2	1	40	446
NEVŞEHİR		1		17		3				34
NİĞDE	1		3		5					
ORDU		1								491
RİZE	2	4	7	13	8	17		1	13	53
SAKARYA	9	6	98	35	59	23			3547	365
SAMSUN	3	2	14	2	17	3			285	3002
SİVAS		5		17		12		1		89
Ş.URFA	6	7	36	19	16	14	3	3	1019	17628
ŞIRNAK	6	2	24	3	163	13			202	400
TOKAT		1		4		12				
TRABZON	2	3	12	11	6	5			201	2
VAN	3	1	13	1	12		2	1	255	30
ZONGULDAK	1		8		1				5	
TOPLAM	**108**	**133**	**862**	**831**	**829**	**687**	**34**	**86**	**28981**	**51105**

Şekil-9

1996 TOPLU SİLAH MÜHİMMAT KAÇAKÇILIK OLAYLARI

Şekil-10

1997 TOPLU SİLAH MÜHİMMAT KAÇAKÇILIK OLAYLARI

kül halinde kaçakçılık ile kaçakçılık için teşekkül meydana getirme eylemlerini birbirine karıştırmamak gerekir.

1918 Sayılı yasanın 26.maddesi:

Kaçakçılık ile iştigal etmek maksadı ile iki veya daha fazla kimselerin evvelden anlaşıp birleşmeleri kaçakçılık için teşekkül sayılır.

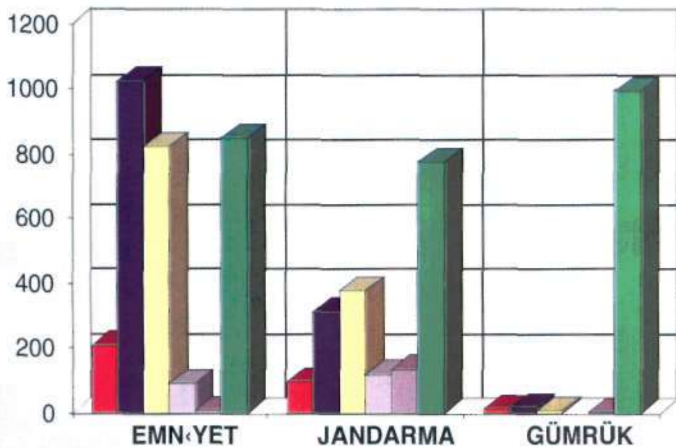
Teşekkül halinde kaçakçılıktan söz edebilmek için birden çok kişinin bir araya gelmesinin gerektiği aşikardır ve devamlılık ifade ettiğinden tek bir kaçakçılık suçu işlemek amacıyla bir araya gelmek teşekkül halinde kaçakçılık sayılmaz.Bu takdirde toplu kaçakçılık hükümleri uygulanmaktadır.

1996-1997 tarihleri arasında meydana gelen silah mühimmat kaçakçılık olaylarında teşekkül halinde kaçakçılığa rastlanılmamıştır.

SİLAH KAÇAKÇILIĞI YOLLARININ VE MENŞEİNİN TESPİTİ İÇİN YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR

TÜRKİYE GENELİ SİLAH MÜHİMMAT YAKALAMALARI

Birim	Olay	Sanık	Tabanca	U.Naml.S.	Fişek
Emniyet	206	1025	824	89	84997
Jandarma	94	323	413	147	79970
Gümrük	11	17	7	2	99505

Şekil: 11

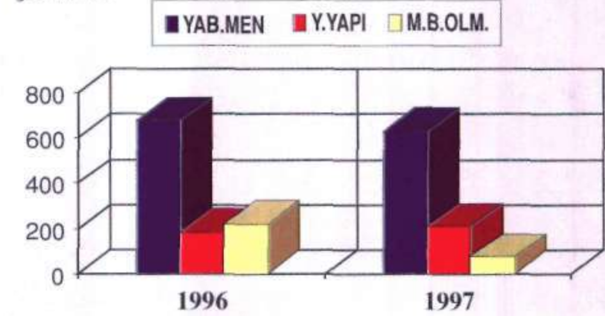
Yurdumuz polis bölgesinde yakalanan silahlar incelendiğinde;

Yıllar	Yab. Menş.	Yerli Menş.	Menş. Belli Olm.	Toplam
1996	676	184	221	1081
1997	627	209	75	911
Toplam	1303	393	296	1992

Yurdumuzda yakalanan yerli el yapımı silahların yıllara göre dağılımı şu şekildedir:

EL YAPIMI	
1996	175
1997	205

Şekil: 12

Yasal yerli yapım silahlar dışında ele geçirilen yerli el yapısı silahların Karadeniz bölgemizde özellikle Giresun, Gümüşhane, Bayburt ve Rize illerimizin köylerinde ilkel tezgahlarda üretilerek piyasaya sürüldüğü yakalamalardan anlaşılmaktadır.

Yakalanan silahlar incelendiğinde ;

1997 yılında, yerli yapım silahlarda bir artış olduğu, fakat yabancı menşeili silahlarla, menşei belli olmayan silahlarda ise düşüş olduğu gözlenmektedir

1908 adet silahın yakalandığı görülmektedir.

YERLİ YAPIM SİLAHLAR

MKE ve KOSGEB'in birlikte organize ettiği Doğu Karadeniz Silah Projesi kapsamında bilgisayar kontrollü makinelerle ve son teknoloji hassas ölçüm aletleri ile yurdumuzda yasal talebin karşılanması amacıyla yerli yapım silahlar üretilmektedir.

Doğu Karadeniz Silah Projesi kapsamında yasal yerli yapım silahlar ve üretim merkezleri :

1-Ardeşen Silah Sanayii A.(Rize), Atmaca 53

2-Gümüşay (GÜMÜŞHANE), Gümüşay 357 Magnum

3-Tüsaş AŞ (Trabzon), Kobra

4-Ordu Silah Sanayii A.Ş(Ordu)(Henüz üretime geçmemiştir.)

5-Girmaş A.Ş (Giresun),

6-Samsun Silah Sanayii A.Ş (Samsun), Yavuz 16

Ayrıca ;

MKE Kırıkkale Silah Sanayii A.Ş(Kırıkkale) Kırıkkale,

Bolu-Kaynaşlı-Düzce Sarsılmaz Silah Sanayii de 1997 yılı sonunda 9mm çapında parabellum tipi 17+1 fişek kapasiteli tabancalarını, KILINÇ 2000 modeliyle özel statüde üretime geçirmiştir.

1996-1997 TARİHLERİ ARASINDA YAKALANAN YABANCI MENŞEİLİ SİLAHLARIN DEĞERLENDİRMESİ

Yabancı menşeili silahların kaçakçılık güzergahını ve menşeini tespit etmek amacıyla yakalanan silahların form ve fotoğrafları İnterpol Daire Başkanlığımız kanalıyla üretici ülkelere, kimlere, ne zaman ve ne şekilde satıldıkları sorulmakta, alınan cevaplar doğrultusunda ülkemize yönelik silah kaçakçılık güzergahlarının tespitine çalışılmaktadır.

Bu doğrultuda yapılan çalışmalarda 1996-1997 yılları arası yakalanan 1303 adet menşei belli olan silahtan form ve fotoğrafları tam olan 1155 adedi İnterpol Daire Başkanlığı vasıtasıyla üretici ülkelere sorulmuş, 215 adedine olumlu, 97 adedine de olumsuz cevap olmak üzere 312 adet silah hakkında bilgi alınmıştır.

ÜLKELER	1996	1997	TOPLAM
ÇEKOSLOVAKYA	158	141	299
BELÇİKA	194	149	343
IRAK	78	52	130
İTALYA	81	78	159
İSPANYA	62	50	112
FRANSA	25	30	55
ALMANYA	21	42	63
ÇİN	8	23	31
MACARİSTAN	8	7	15
ABD	8	10	18
ARJANTİN	4	6	10
RUSYA	8	7	15
BİRLEŞİK D.TOP	8	14	22
AFGANİSTAN	2	1	3
BREZİLYA	2	1	3
İNGİLTERE	1	1	2
AVUSTURYA	1		1
BULGARİSTAN	3	8	11
POLONYA	3	3	6
YUGOSLAVYA	1	1	2
MISIR		1	1
İRAN		1	1
İSRAİL		1	1
TOPLAM	676	627	1303

Yakalanan yabancı menşeili silahlar incelendiğinde çoğunlukla;

Belçika yapısı	:Browning
Çekoslavakya yapısı	:CZ, Çek Vzör
İtalya yapısı	:Baretta
Irak yapısı	:Baretta, Tarık, Saddam
İspanya yapısı	:Star, Lama
Almanya yapısı	:Browning, Walther

marka tabancaların ele geçirildiği istatistiklerden anlaşılmaktadır.

1996-1997 YILLARI ARASINDA ÜLKEMİZDE YAKALANAN YABANCI MENŞEİLİ SİLAHLAR HAKKINDA İNTERPOL'DEN ALINAN CEVAPLAR

ÜLKELER	TOPLAM SORULAN		OLUMLU CEVAP		OLUMSUZ CEVAP		BİLGİ VERİLMEYEN	
YILLARI	96	97	96	97	96	97	96	97
ÇEKOSLOVAKYA	158	141	36	25	49	36	73	80
BELÇİKA	119	149			1		118	149
IRAK	63	52			61	23	2	29
İSPANYA	58	50	13	2	12		33	48
İTALYA	55	78	19		6	2	30	76
FRANSA	22	30					22	30
ALMANYA	14	42			4	2	10	40
MACARİSTAN	8	7			3		5	7
ÇİN	6	23				3	6	20
RUSYA	5	7			2	1	3	6
ARJANTİN	4	6	1	1	1		2	5
A.B.D	4	10					4	10
B.D.T	3	14			2		1	14
BREZİLYA	2	1		1			2	
BULGARİSTAN	2	8			2	1		7
POLONYA	2	3			2			3
AVUSTURYA	1						1	
İNGİLTERE	1	1					1	1
YUGOSLAVYA	1	1			1			1
AFGANİSTAN		1						1
İRAN		1						1
İSRAİL		1						1
MISIR		1						1
TOPLAM	**528**	**627**	**69**	**29**	**146**	**68**	**313**	**530**

1996 yılında meydana gelen 168 kaçakçılık olayında 676 adet yabancı menşeili silah yakalanmıştır.

S.N	SON ALICILAR	SİLAH SAYISI
1	B.A.E.	10
2	LÜBNAN	4
3	KATAR	3
4	AVUSTURYA	3
5	HOLLANDA	2
6	SURİYE	1
7	BULGARİSTAN	1
8	ÜRDÜN	1
9	PORTEKİZ	1
10	IRAK	1
TOPLAM		**27**

1996 yılında yakalanan 676 silahtan belgeleri tam olan 528 adedi sorulmuş, şu ana kadar, 69 tanesine olumlu, 146 tanesine olumsuz cevap, 313 adedinden ise hiç cevap alınamamıştır.

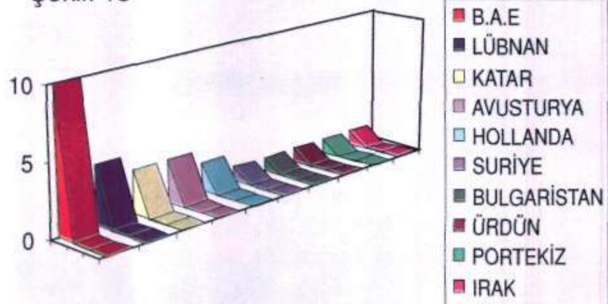
1997 yılında meydana gelen 178 kaçakçılık olayında 627 adet yabancı menşeili silah yakalanmıştır.

1997 yılında yakalanan 627 silahtan belgeleri tam olan 627 adedi sorulmuş, şu ana kadar, 29 tanesine olumlu, 68 tanesine olumsuz cevap, 530 adedinden ise hiç cevap alınamamıştır.

Alınan olumlu cevaplar incelendiğinde ele geçirilen silahların yasal yollardan en fazla tablodaki ülkelere satıldığı;

Olumsuz cevaplar incelendiğinde; bu silahların eski silah olduğu, kaydının silindiği, 2 Dünya Savaşı sırasında imal edilenlerden olduğu, bazı firmalarının kapatıldığı ve bazı silahların çalındığı için haklarında kayıt bulunmadığı şeklinde cevaplar geldiği,

Toplam 843 silah hakkında ise hiç bilgi verilmediği anlaşılmıştır.

PKK VE SİLAH MÜHİMMAT KAÇAKÇILIK OLAYLARI

Doğu ve G.Doğu Anadolu bölgemizde faaliyet gösteren yasa dışı PKK Terör Örgütünün, bu bölgemize sınır olan İran, Irak ve Suriye devletlerinin çeşitli bölgelerinde kamp kurdukları, terörist faaliyetlerini sürdürmeleri için ülkemize geçişlerinde temin ettikleri çok miktarda silah ve fişekleri beraberinde getirdikleri ya da çeşitli nakil vasıtalarının zula yerlerinde gönderdikleri, yakalanan örgüt mensubu ve sanık beyanlarından anlaşılmaktadır.

PKK Terör Örgütü İle Bağlantılı Silah Mühimmat Kaçakçılık Olayları

1-17.12.1990 tarihinde Van ve Muş illerinde yapılan operasyonlarda 13 sanık toplam 2215 adet çeşitli çap ve markada fişek ile ele geçirilmiş olup sanıklardan Yavuz COŞKUN'un ifadesinden; kendisinin PKK Terör Örgütü mensubu, diğerlerinin ise örgüt sempatizanı olduklarını, İran'ın Maku şehrinde terör eğitimi gördüklerini ve çeşitli tarihlerde İran'dan ülkemize silah soktuklarını,

2- 06.07.1992 tarihinde Batman ilinde yapılan operasyonlarda 9 sanıkta; 9 adet tabanca, 50 adet fişek ele geçirildiğini, olayla ilgili 3 sanığın firarda olduklarını, firari sanıklardan Mahsun KAYA, Musa ERİN ve Abdülkerim İŞ'in PKK Terör Örgütü mensubu olduklarını, yakalanan sanıkların ise örgüt sempatizanı olduklarını, yakalanan silah ve fişekleri Irak'tan temin ettiklerini,

3- 19.12.1992 tarihde Batman ilinde yapılan operasyonda 3 sanıkta 32 adet Kalaşhnikov marka uzun namlulu silah, 2 adet tabanca, 15404 adet çeşitli çap ve markada fişek ele geçirildiği, yakalanan sanıklardan İsmail ONAÇ'ın ifadesinde; PKK terör örgütü mensubu olduğunu, yakalanan silah ve mühimmatı Irak'tan temin ettiğini ve PKK Terör Örgütü mensuplarına teslim edeceği sırada yakalandığını,

4-18.09.1993 tarihinde Şırnak ilinde 5 adet 106 mm.lik havan topu, 8 adet 82 mm.lik havan topu ve 5 adet havan dürbünü ele geçirilmiş olup, PKK Terör Örgütü mensubu Selahattin SALCAN isimli şahıs silahları Irak'tan temin ettiğini,

5-31.12.1993 tarihinde Şırnak İlinde Esvet GÜLMÜŞ isimli şahsa ait otoda yapılan aramada 3 adet tabanca ve 2250 adet fişek ele geçirilmiş, bu şahsın yapılan sorgulamasında, temin etmiş olduğu silah ve fişekleri eniştesi olan Osman BİLGİÇ aracılığı ile PKK. Terör örgütüne satacağını,

6-11.04.1994 tarihinde Şırnak İlinde Şehmus BİNZET isimli şahsa ait olan ve şoförlüğünü Faik KAYA'nın yapamış olduğu kamyonda 19 adet Kalaşhnikov markalı uzun namlulu silah ele geçirilmiş, Faik KAYA'nın ifadesinde, yakalanan silahları Silvan'da PKK Terör Örgütüne teslim etmesi için Şehmus BİNZET'ten talimat aldığını,

7- 21.09.1994 tarihinde Şırnak İlinde Sami ve Enver GÜNDÜZ, İrfan TÜRBE ve Abdullah ASLAN isimli şahıslarda 23 adet tabanca ele geçirilmiş, bu şahısların yapılan sorgulamalarında tabancaları PKK. Terör Örgütü üyesi Mahmut isimli şahıstan aldıklarını ve silahları sattıktan sonra PKK. Terör Örgütünün kar payını bu şahsa teslim edeceklerini,

8- 29.09.1994 tarihinde Bitlis İlinde Cindi BEYHAN, Mehmet İLCİ, Mehmet TETİKOĞLU, Sevdin GÖKÇE, Sulhattin SEVİNÇ ve Halis ÇAKIR isimli şahıslarda 1 adet Kalaşhnikov, 1 adet tabanca, 2306 adet fişek, 1 adet dürbün ve 1adet 40 kanallı telsiz cihazı ele geçirilmiş, bu şahısların yapılan sorgulamalarında PKK.Terör Örgütünün fikirlerini benimsediklerini ve örgüte maddi ve manevi destek sağladıklarını,

9- 04.10.1994 tarihinde Şırnak ilinde Abdullah TANRIKULU isimli şahısta 11 adet tabanca yakalanmış, bu şahsın alınan ifadesinde, silahları Zaho'lu PKK Terör Örgütü üyesi olan ve bu örgüte lojistik destek sağlayan Salih isimli şahıstan aldığını, bu silahları sattıktan sonra silah başına örgüte 500.000 TL. para ödediğini,

10- 22.10.1994 tarihinde Şırnak ilinde Fevzi ve İdris GÜNAY isimli şahıslarda 1 adet Kalaşhnikov marka uzun namlulu silah ve 9 adet tabanca ele geçirildiği, şahısların alınan ifadelerinde bu silahları Peşmergelerden aldıklarını, silahları sattıktan sonra elde ettikleri gelirin bir miktarını sempati duydukları PKK. Terör Örgütüne vereceklerini,

11- 24.02.1995 tarihinde Habur Gümrük Kapısında Yahya MORDEMİR ve Ramazan ANDAN isimli şahışlarda 29 adet tabanca ele geçirilmiş, bu şahısların alınan ifadelerinde Türkiye'den götürdükleri Spor ayakkabılarını PKK ve Peşmergelere sattıklarını burdan temin ettikleri para ile ülkemize silah getirdiklerini, beyan etmişlerdir.

12- 30.08.1995 tarihinde Bolu ilinde Selam ÇELİK ve 31 arkadaşında 44 adet tabanca, 1 adet Kalaşhnikov marka uzun namlulu tüfek ile 1 adet uzun namlulu Mauser tüfek ele geçirilmiş, Bolu Emniyet Müdürlüğünden alınan basın bülteninde ise Selam ÇELİK'in daha önce 40 adet Kalaşhnikov marka tüfek yakalattığı, adam öldürmek ve PKK adına eylem yapmaktan sabıkalı olduğu anlaşılmıştır.

13- 04.01.1997 tarihinde Diyarbakır ilinde İbrahim

BAYKAL, Nevzat BAYKAL, Mehmet BUDAK ve Eyüp BUDAK isimli şahıslarda 30 adet tabanca ele geçirilmiş, bu şahısların alınan ifadelerinde silah başına 2 milyon TL karşılığında PKK terör örgütüne ödeme yaptıkları ve örgüt sempatizanı olduklarını beyan etmişlerdir.

KARAPARA KANUNU -SİLAH MÜHİMMAT KAÇAKÇILIĞI

Karapara, kaynağını oluşturan yasadışı eylemin yapıldığı an itibarıyla iki grup içinde değerlendirilebilir.Birinci grup karapara; *başlangıçtan itibaren "kara" olan paradır* ve uyuşturucu madde kaçakçılığı, silah kaçakçılığı veya rüşvet gibi faaliyetlerden elde edilmiştir.Karapara doğrudan bir suçun işlenmesinden doğmuştur.İkinci grup karapara ise yasalara uygun olarak kazanıldığı halde sonradan "kara" niteliği kazanan paradır.Yasalara uygun olarak kazanılan paranın, bu kazancı nedeniyle ödenmesi gereken verginin kaçırılması amacıyla gizlenmesi halinde ortaya çıkan paradır.

Ülkemizde karapara kanununun yürürlüğe girmesiyle silah mühimmat kaçakçılığı açısından 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunun 12 ve 14. maddelerinde geçen kaçakçılık fiillerinin işlenmesi suretiyle elde edilen para veya para yerine geçen her türlü kıymetli evrakla, mal veya gelirleri veya bir para biriminden diğer para birimine çevrilmesi de dahil, sözü edilen para, evrak, mal veya gelirlerin birbirine dönüştürülmesinden elde edilen her türlü maddi menfaat ve değer karapara kanunu kapsamında ele alınmakta ve suç teşkil etmektedir.

ÖRNEK:

Alınan bir ihbar mektubunda; X şahsın 04.12.1996 tarihinde gemi ile büyük miktarda silah kaçakçılığı yaptığını, silahların PKK'ya ait olduğunu, geminin silahları Rusya'dan aldığını ve Hatay açıklarında boşaltıldığını, silahları temin eden şahsın bu işten 2.000.000 ABD $ aldığını, bu paranın 1.000.000 $'ı ile İstanbul Mecidiyeköy'de bir yalı satın aldığını, geriye kalan para ile Mercedes oto aldığını ve bankaya yatırdığının ihbar edilmesi üzerine adı geçen sanık alınarak, ihbara konu olan hususlarla ilgili olarak yapılan sorgusunda, bu paranın babasından miras kaldığını beyan etmesi üzerine şahıslarla ilgili yapılan ön araştırmalar neticesinde, şahsın babasının maddi gücünün zayıf olduğu, ayrıca şahsın herhangi bir ticari, sınai, zirai faaliyette bulunmadığının ortaya çıkması ve Hatay ilinde silahları teslim alan şahsın da yakalanması ve olayı doğrulaması üzerine, araba zapt edilerek, para ve ev için dondurma ve tedbir kararı alınarak,Cumhuriyet Savcılığına sevk edilmişlerdir.

SİLAH KAÇAKÇILIĞI VE ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ

Ülkemiz ile aşağıda isimleri belirtilen 43 ülke arasında güvenlik işbirliği alanında anlaşma, protokol, mutabakat muhtırası, ortak bildiri ve toplantı tutanağı imzalanmıştır.(Aralık 1997 tarihi itibari ile)

Uluslararası İşbirliği Yapılan Ülkeler:

A.B.D.	ALMANYA
ARJANTİN	ARNAVUTLUK
AVUSTURYA	AZERBAYCAN
BELARUS	BELÇİKA
BULGARİSTAN	ÇEK CUM.
DANİMARKA	FRANSA
GÜRCİSTAN	HIRVATİSTAN
HOLLANDA	İNGİLTERE
IRAK	İRAN
İSPANYA	İSRAİL
İTALYA	K.K.T.C.
KAZAKİSTAN	KIRGIZİSTAN
KUVEYT	LETONYA
LİTVANYA	MACARİSTAN
MAKEDONYA	MISIR
MOLDOVA	ÖZBEKİSTAN
POLONYA	ROMANYA
RUSYA FED.	S.ARABİSTAN
SLOVAK CUM.	SUDAN
SURİYE	TUNUS
TÜRKMENİSTAN	UKRAYNA
ÜRDÜN	

SİLAH MÜHİMMAT YAKALAMALARINA İLİŞKİN İKRAMİYE ÖDEMELERİ

1918 sayılı kanunun 2867 sayılı kanunla değişik 60.maddesine göre 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanunun 12. maddesine muhalefet suçlarından yakalanan Ateşli silah ve mermiler ile

TCK'nın 264. Maddesine muhalefet suçlarından yakalanan silah ve mühimmatın muhbir ve müsadirlerine, olay tarihine göre Milli Savunma Bakanlığınca her yıl belirlenen değeri esas alınarak sahipli olarak yakalanması halinde değerinin yüzde ellisi, sahipsiz yakalanması halinde değerinin yüzde yirmibeşi üzerinden ikramiye ödenmektedir.

İkramiye ödenmesini gerektiren ve Resmi Gazetede yayınlanan, mahkemelerce zoralımına karar verilen veya Güvenlik kuvvetlerince herhangi bir şekilde ele geçirilen Ateşli Silah Mermi her türlü patlayıcı madde bıçak, kesici ve öldürücü alet ile benzerlerinin Milli Savunma Bakanlığına teslimi işlerine ait yönetmelik hükümlerine göre Kara Kuvvetleri Komutanlığı ordu donatım teşkillerince teslim alınan ateşli silah, mermi ve her türlü patlayıcı maddeler için ödenecek ikramiyenin tespitine esas olmak üzere tutanak düzenlenir.Bu tutanağın "durumunu", "fiyatı" ve "tutarı" haneleri, ordu donatım ağır bakım fabrikası, ikmal bakım birliği veya mühimmat birliği personeli arasından görevlendirilecek üç kişilik bir kurulca doldurulur.

Muhbir ve müsadirlerin ikramiyeleri, ateşli silah, mermi ve patlayıcı maddelerin ordu donatım teşkillerince teslim alınmasını takip eden 3 ay içinde olay zaptı, tutanak ve kaçak eşya; sahipli ise kesinleşmiş mahkeme kararı ,özel bir kanun gereğince ya da buluntu olması nedeniyle kovuşturulamayan veya muhakeme edilemeyen bir eşya ise, kesinleşmiş müsadare kararı ile müracaat üzerine Milli Savunma Bakanlığı bütçesini ilgili tertibinden gideri tahakkuk ettirecek birliğin ödeme yönünden bağlı bulunduğu nakit saymanlığınca ödenir.Ancak muhbirin ikramiyesi müsadirlerinin bağlı olduğu makamca yazılı olarak görevlendirilecek bir müsadir tarafından alınır ve bu makamca bir tutanakla muhbirlere teslim edilir.

SİLAH MERMİ VE MÜHİMMAT BİRİM FİYAT LİSTESİ

No	MALZEMENİN CİNSİ	1998 YILI BİRİM FİATI
1	**TABANCALAR(Toplu ve Yarı Otomatik)**	
	1.Grup	
	6.35 mm	60.000.000
	2.Grup	
	7.65mm	120.000.000
	3.Grup	
	a) 7.65 mm 12'li (şarjörlü)	160.000.000
	b)9mm	160.000.000
	c)Toplu tabancalar	160.000.000
	4.Grup	
	9mm(12-14-16'lı şarjörlü)	240.000.000
2	**MAKİNALI TABANCALAR**	
	Bütün çap ve markalar Için	200.000.000
3	**YİVLİ TÜFEKLER**	
	El kumandılı tüfekler(Hepsi için)	112.000.000
	Otomatık Tüfekler(Hepsi için)	240.000.000
	Keskin nişancı tüfeği	320.000.000
4	**YİVSİZ AV TÜFEKLERİ**	
	Tek namlulu kırma av tüfeği	16.000.000
	Çift namlulu kırma av tüfeği	48.000.000
	Otomatik, yarı otomatık, Pompalı doldurmalı Av tüfeği	100.000.000
5	**MAKİNALI TÜFEKLER**	340.000.000
	Bütün Markalar için	
6	**ROKETATARLAR**	
	2.75 İnç	150.000.000
	3.5 İnç	170.000.000

7	**GERİ TEPMESİZ TOPLAR**	
	57'lik Geri tepmesiz Top	560.000.000
	75'lik Geri Tepmesiz Top	640.000.000
	106'lık Geri Tepmesiz Top	2.720.000.000
8	**HAVANLAR**	
	60'lık Havan	160.000.000
	81'lik Havan	1.360.000.000
	106'lık Havan	2.720.000.000
9	**KASATURA**	12.000.000
10	**HER ÇEŞİT HAFİF SİLAH MÜHİMMAT**	
	Tabanca - Tüfek için mermi	120.000
11	**12.7 mm'LİK MAKİNALI TÜFEK MERMİSİ**	960.000
12	**KOMPLE ROKETATAR MÜHİMMATI**	48.000.000
13	**ROKETATAR MÜHİMMATI**	32.000.000
14	**LAV MÜHİMMATI**	96.000.000
15	**HAVAN MÜHİMMATI**	
	4.2 inc	80.000.000
	60-81'lik	60.000.000
16	**GERİ TEPMESİZ TOP MÜHİMMATI**	
	100'lık	80.000.000
	57'lik	20.000.000
	75'lik	20.000.000
17	**HER NEVİ EL BOMBASI**	4.000.000
18	**TAHRİB KALIBI**	
	Beher Libre İçin	1.600.000
19	**DİNAMİT LOKUMU**	1.600.000
20	**MAYINLAR**	
	Antipersonel Mayını	7.200.000
	Antitank Mayını	20.000.000
21	**ELEKTREKLİ KAPSÜLLER(Adet)**	80.000.000
22	**FİTİLLER(Metre)**	40.000
23	**KARABARUT(KG)**	1.600.000
24	**DUMANSIZ AV BARUTU(KG)**	6.000.000
25	**AV FİŞEKLERİ(Adet)**	48.000

- 1 inci durum (orjinal ambalajlı kullanılmamış) silahlar için yukarıda belirlenmiş olan fiyatlar
- 2 nci durum (kullanılmış,faal,ikinci el) silahlar için yukarıdaki fiyatların % 85'i
- 3 ncü durum (tamir ve bakıma muhtaç) silahlar için yukarıdaki fiyatların % 65'i
- 4 ncü durum (gayri faal,hek) silahlar için yukarıdaki fiyatların % 25'i.

- Orjinal ambalajlı mühimmat için yukarıda belirlenen fiyatlar,
- Orjinal ambalajında olmayıp kullanılabilir faal mühimmat için yukarıdaki mühimmat fiyatlarının %75'i

Kullanılmaz haldeki mühimmat için ise yukarıdaki fiyatların %25'i uygulanacaktır.

GÜMRÜK KAÇAKÇILIĞI

Ülkemize ithali ya da ülkemizden ihracı yasak olan veya ithal ve ihracı gümrük muamelesine tabi olan bir eşyayı gümrük işlemleri yaptırılmadan ithal ve ihraca teşebbüs etmek veya bu maddeleri yurt içinde satmak- satın almak ve bilerek nakletmek;

Ayrıca devletçe ihraç şartıyla müşteriye satılan bir malın iç piyasada tüketime sunulmasının ya da zorunlu haller olmadıkça süresi içinde ihraç edilmemesinin 1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun'da spesifik olarak kaçakçılık fiilini oluşturduğu bilinmektedir.

Gümrük kaçakçılığı olayları şu ana başlıklar altında incelenebilir;

OTO KAÇAKÇILIĞI

Yurtdışında bedeli ödenerek, kiralanarak, çalınarak vs. yöntemlerle elde edilen araçların, Türkiye Gümrük hatlarından, ait olduğu yabancı ülkenin plakası, trafik tescil belgeleri veya sahte belgelerle ülkemize sokulması ve ithal işlemleri yapılmadan ülke içinde yabancı ülkeye ait plaka ve tescil belgelerinin şahsi marifetlerle yok edilerek, çeşitli yollarla Türkiye trafiğine kayıt ve tescil ettirilmesi ya da vergisi ödenmiş, millileştirilmiş araç gibi gösterilerek ikinci, üçüncü şahıslara satılması yoluyla gerçekleştirilmektedir.

Araçlar ülke sınırlarını terk ederken sürücüsünün pasaportuna motor ve şase numarası gibi belirleyici özellikleri yazılarak işlenir. Araç, pasaporta kayıtlı olduğu sürece, sürücüsüyle birlikte olma zorunluluğu vardır. Oto kaçakçılığında "jokey" tabir edilen sürücüler, otoları pasaportlarına kayıtlı bir şekilde ilgili ülkeye getirirler. Otonun alıcısı da bulunmuştur, ancak satış işleminin yapılması için önce aracın pasaporttan düşürülmesi gerekmektedir.

Bunun için şu yöntemlerin uygulandığı gözlenmektedir:

a- Pasaporttan Pasaporta Satış Yöntemi

Bu yolla bir pasaporta kayıtlı araç ithal edilmeden ülkemiz içinde sadece yabancılara satılabilir. Burada dikkat edilecek husus yabancı şahsın kullandığı pasaportun sahte olma ihtimalidir. Satış işleminde sahte pasaporttaki bilgiler dikkate alınacağından bu aracın daha sonra bulunma ihtimali yok denecek kadar azdır. Satış işleminden sonra "jokey" tabir edilen sürücü bu işleme dayanarak otoyu pasaportundan sildirir ve kolayca yurtdışına çıkar. Araç, bu şekilde herhangi bir ülke trafiğine kayıtlı olmayan ve oto piyasasında havadan tabir edilen araç konumuna getirilir.

b-Silme Yöntemi

Pasaportlara kayıtlı olarak ülkemize getirilen araçların motor ve şase numaraları kimyasal yöntemlerle silinerek otolar ülkemizde bırakılır. Sürücünün çıkış işlemleri pasaporta kayıtlı araç görünmediği için yasal olarak yapılır.

c- Çift Pasaport Yöntemi

Jokey tabir edilen şahsın, biri gerçek diğeri sahte iki pasaportu vardır. Sahte pasaporta kayıtlı olarak getirilen araç alıcısına teslim edildikten sonra sahte pasaport yok edilmek suretiyle ülke içinde bırakılır. Daha sonra da gerçek pasaporta sahte bir giriş mühürü vurularak sürücünün yasal yollardan çıkış işlemi yapılır.

d- Çalıntı Müracaatı İle Düşüm Yöntemi

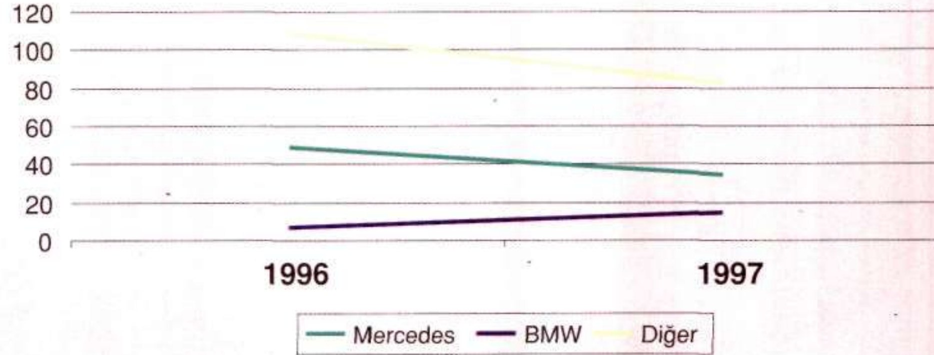
Yasal pasaporta kayıtlı olarak ülkemize sokulan aracın çalındığına dair yapılan müracaat sonucu alınan çalıntı belgesi ile gümrüğe yapılan başvuru sonucunda oto pasaporttan silinir.

Açıklanan bu dört yöntem sonucunda araçlar üzerinde başka bir işlem yapılmadan kontroller esnasında bu araçlarla kafşılaşıldığında, aynı plakaya kayıtlı başka bir aracın daha çıkacağı görevlilerce mutlaka bilinmelidir. Bu tür araçlar; şoförler cemiyetinden temin edilecek belgeler üzerine diğer aracın plakasına ait harf ve rakam grubu sahte olarak doldurulmak suretiyle kullanıma sunulmaktadır.

e- Yazma Araba Yöntemi

Pasaporttan pasaporta satış, silme, çift pasaport ve çalıntı müracaatı ile pasaporttan düşümü yapılan bir araç te-

min edilerek; sahte gümrük makbuzu ve sahte trafik şahadetnamesi düzenlemek suretiyle gümrükten yasal yollarla ithal edilmiş gibi gösterilerek Trafik Şube Müdürlüklerine kayıt ve tescil yaptırılır.

Bunun haricinde herhangi bir ilden nakil geliyormuş gibi sahte evrak tanzim edilerek aracın kayıt ve tescili yaptırılabilir. Güvenlik görevlisi olarak tescili istenilen aracın mutlaka ilgili gümrüğe veya nakil geldiği ile sorularak bilgilerin teyit ettirilmesi yararlı olacaktır.

f- Change

Change otomobillerde önemli unsur trafiğe kayıt tescili yapılmış yasal bir arabanın var oluşudur. En önemli özelliği kaçak otomobilin motor ve şasi numaralarının fiziksel olarak değiştirilmesidir. Yasal otonun marka, model ve renk olarak aynısı olan kaçak otomobilin motor ve şasi numaraları zımpara ya da taşlama suretiyle silinerek yerine yasal otonun motor ve şasi numaraları numaratörle vurulur. Ya da motor bloğu ve şasi numaralarının yazılı olduğu bölüm sökülerek kaçak otomobile yerleştirilmesi suretiyle de araçlar change dediğimiz hale gelebilir.

Bunların haricinde kaza yapan bir aracın motor ve şasi numaralarının tamamen okunamaz hale geldiğini belirtir bir rapor alındıktan sonra kaçak olarak gelen bir otomobil Trafik Şube Müdürlüklerine kaza yapan araç tamir ettirilmiş gibi gösterilmek suretiyle yeni numaraları vurdurulduktan sonra çelik mühürle mühürlettirilerek yasallaştırılır ve daha önce trafiğe kayıtlı olan aracın plakaları takılarak kullanıma sunulur.

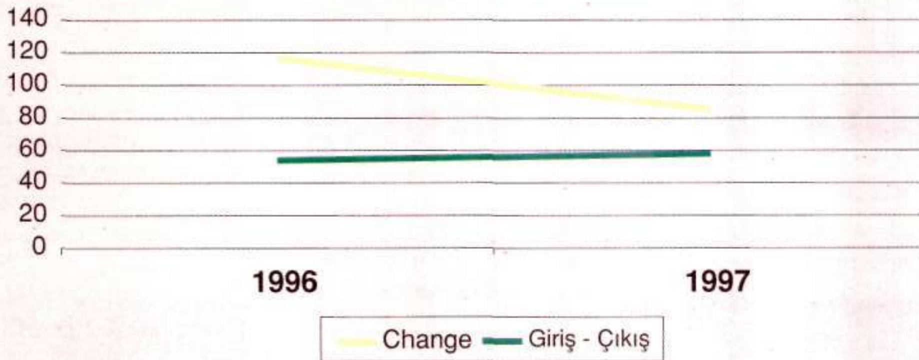
Ülkemize yasadışı yollarla sokulan araçlar görüldüğü yerde zaptedilmekte ve Polis Kriminal Laboratuarlarında veya Üniversiteler aracılığıyla araca ait bilgiler teknik açıdan incelenerek otoya ait evraklarla mukayese edilerek bir usulsüzlükle karşılaşıldığında 1918 sayılı yasaya göre adli işlem yapılmaktadır.

Gümrük Müsteşarlığı, her yıl İçişleri Bakanlığımıza giriş-çıkış formu ile girdiği ve süresi içinde yurtdışına çıkış yapmadığı belirlenen çok sayıda aracın bulunmasını istemektedir. Ancak gönderilen giriş-çıkış formundaki bilgilerin yetersiz olması ve okunamaması dolayısıyla bulunmaları güç olmaktadır. Yasal giriş yapan bu araçların her türlü kaydının Gümrük Teşkilatınca tutulması ve kayıtların Triptik süresi sonunda (yaklaşık giriş tarihinden 8-10 ay sonra) bildirilmesi başarıyı düşüren bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır.

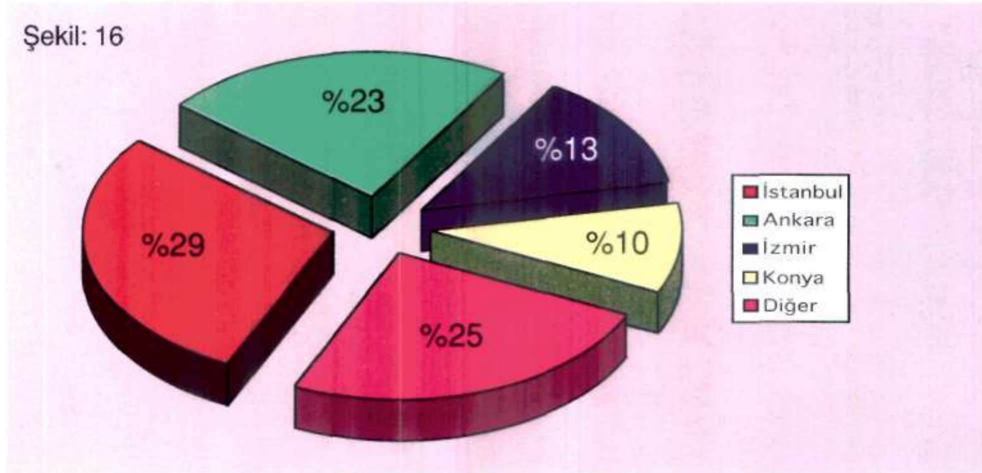
Gümrük Müsteşarlığınca,

1996 yılında 49 adet Mercedes, 7 adet BMW, 109 adet diğer marka,

1997 yılında 34 adet Mercedes, 15 BMW ve 82 adet diğer marka aracın yurtdışı edilmedikleri için bulunması istenmiştir.

Ülkemizde güvenlik görevlilerimizce bulunan ve Gümrük Müsteşarlı-

b) Herhangi bir gümrük idaresine teslim edilmemesi,

c) Taşıtın bir başka şahsa devredilmesi, satılması, parçalarının eksilmesi, değiştirilmesi,

d) Sahte belge kullanıldığının belirlenmesi hallerinde,

1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki Kanunun 1 inci maddesi uyarınca çıkarılmış bulunan 32 Sayılı Kararın 9 uncu maddesi delaletiyle, aynı kanunun 3/a maddesinin birinci veya ikinci fıkrası hükmü ve/veya 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun ile diğer mevzuat hükümleri uyarınca Cumhuriyet Başsavcılıkları nezdinde suç duyurusunda bulunulur ve taşıt Tasiş İşletme Müdürlüklerine teslim edilir.

2- Gümrük işlemsiz, çalıntı veya resim ve harçlarda sahte beyan usulü ile yurda sokulan araçlar ile turistik kolaylıklardan faydalanılarak geçici ithal edilen araçların motor ve şase numaralarının değiştirilerek (çenç) sahiplenilen otolar yakalandıklarında 1918 SKM. 'ten işlem görür.

3- Silme, çift pasaport, çalıntı müracaatı ile düşüm, yazma araba ve çenç yöntemleriyle sahiplenilen araçlar görüldüğü yerde zapt edilerek Polis Kriminal Laboratuarlarından, Teknik Üniversitelerden veya Makine Mühendisleri Odasından teknik açıdan inceletilerek bilirkişi raporu alınır, sanıklar hakkında 1918 SKM'den işlem yapılır.

4- Kat'i ithal kaydıyla yurdumuza getirilen ancak 48 saat içinde ithal gümrüğüne teslim edilmeyen araçlar zaptedilerek sanık hakkında 1918 Sayılı Kanun'nun 20. maddesine muhalefetten işlem yapılır ve araç Gümrük İdaresine teslim edilir.

5- Yabancı uyruklu olup Türkiye'ye belirli ve geçici bir süre için;

a) Elçilik, Konsolosluk, uluslararası kuruluşlardaki diplomatik statüye haiz olmayan memurlar, Yabancı İşçi İrtibat Bürolarında görevli yabancı şahıslar, Hükümetimiz ve diğer hükümet arasında yapılan teknik işbirliği veya anlaşmalar gereği çalışmaya,

b) Tetkikte bulunmaya,

c) Tahsil yapmaya,

gelen kişilerin getirdikleri MA-MZ plakalı (Örnek: 06

ğınca bildirilen otomobillerin büyük bir çoğunluğunu Mercedes ve BMW marka araçların oluşturması dikkat çekmektedir.

Yıllardır değişik yöntemlerle ülkemize çok sayıda aracın yasadışı yollarla getirildiği, Gümrük Müsteşarlığından intikal eden bilgilerden ve Güvenlik görevlilerimizin yapmış olduğu araştırma sonuçlarından anlaşılmaktadır.

1996-1997 yıllarında polis tarafından yakalanan araç sayısına baktığımızda;

1996 yılında 82 adet Mercedes, 17 adet BMW ve 84 adet diğer marka,

1997 yılında ise 80 adet Mercedes, 14 adet BMW ve 77 adet diğer marka ülkemize yasal olmayan yöntemlerle girişi yapılmış otomobilin sahipleri hakkında polisçe 1918 sayılı kanuna muhalefetten işlem yapılmıştır.

Son iki yılda Ülkemizde yakalanan bu araçlardan;

1996 yılında 117 adedin change olarak, 54 adedin taşıt giriş-çıkış formu ile,

Ayrıca 1997 yılında 86 adet change, 58 adedinin zamanında yurtdışı edilmediği ve 8 adedinin de yurtdışından çalıntı olarak ülkemize getirildiği anlaşılmıştır.

1997 yılında meydana gelen oto kaçakçılığını iller bazında incelediğimizde İstanbul'da 49, Ankara'da 40, İzmir'de 22, Konya'da 17 ve diğer illerde toplam 43 olay olduğunu görüyoruz. Bu verilerden yola çıkarak hazırlanmış olan grafiğimizde de ortaya şöyle bir tablo çıkmaktadır.

Oto Kaçakçılığı ile Mücadelede İzlenmesi Gereken Hususlar

1-Taşıt giriş-çıkış formu ile girmiş bulunan taşıtların;

a) Yurtta kalma süresinin aşılmasına rağmen yurtdışına çıkarılmaması,

MA 713-06 MK 816 v. b.) aracın sürücüsü (Ruhsat sahibi, eşi ve çocukları dışında kimse kullanamaz-satılamaz hükmü bulunmakta) ile Trafik Şehadetnamesindeki kayıtlı kişi aynı değilse veya süresi dolduğu halde süre uzatımına gidilmemiş ise bu araçlar yakalanıp Gümrük İdaresine teslim edilir. Şahıslar hakkında Adli bir işlem yapılmaz.

TEKEL MADDELERİ KAÇAKÇILIĞI

Ülkemize kaçak tekel maddelerinin Suriye, İran ve Irak gibi sınır komşularımız olan ülkelerden sırtçılık suretiyle getirildiği; Gümrük girişlerinde beyana göre denetim uygulamasını amaca aykırı olarak kullanan şahısların, getirmeleri gereken yasal miktardan fazla (yasal olan miktar kişi başına üç karton sigara, yedi şişe içki) içki ve sigarayı ülkemize soktukları değerlendirilmektedir.

Diğer yandan, Bulgaristan'dan deniz yoluyla tekel maddelerinin Trakya bölgemiz ve İstanbul'a getirildiği, ayrıca ülkemizde son yıllarda sayısal olarak artmakta olan serbest bölgelerimizdeki yapılaşma yetersizliği (çevre engeli, kontrol kuleleri v. s) ve denetim eksikliği nedeniyle, ihraç amacıyla getirilmiş olan tekel ürünlerinin, tüketilmek üzere iç pazara sunulduğu yolunda duyumlar alınmasına rağmen bu hususda somut bir olayla karşılaşılmamıştır.

Ülkemize kaçak olarak getirilmiş olan; 1996 yılında 903. 681 paket sigara ve 71. 802 şişe içki, 1997 yılında ise 1. 782. 956 paket sigara 98. 952 şişe içki ele geçirilmiştir.

Sigara kaçakçılığının nedenlerine baktığımızda;

Ülkemizde 200 binin üzerinde tekel bayisinin bulunması, denetimle ilgili Tekel Genel Müdürlüğü personel sayısının yetersiz olmasından dolayı gerekli kontrollerin yapılamaması, ancak ihbar olması halinde bayi denetimlerinin yapılması gibi faktörlerin kaçakçılığın artışında önemli etken olduğu değerlendirilmektedir.

*Sigaranın 3291 sayılı kanunla gümrük kaçağı kapsamı*na alınması ve hapis cezası yerine belli limitin altındaki sigara kaçakçılığına para cezası verilmesi, ithal sigaralar ile kaçak olarak yurdumuza getirilip daha ucuza satılan sigaraların arasında fiyat farkının bulunması gibi etkenlerin kaçakçılığı teşvik edici özellik arz ettiği düşünülmektedir.

Ülkemizde 1997 yılında meydana gelen toplam 1542 olayda 1950 kişi yakalanmıştır. Yakalanan maddelerin toplam parasal değeri yaklaşık 168 trilyon liradır.

1997 yılında meydana gelen olayların çoğunluğunun genelde İzmir, İçel, Ankara ve Adana illerimizde oluştuğunu görüyoruz.

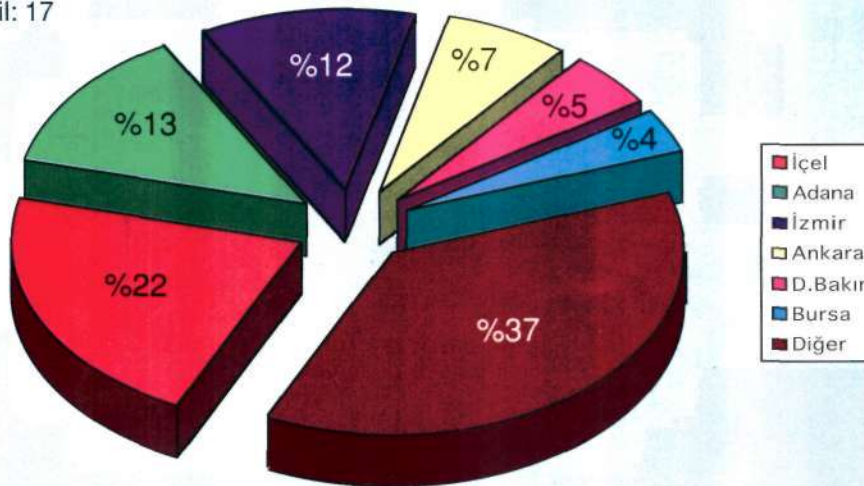
Tekel Maddeleri Olaylarında İzlenmesi Gereken Hususlar

1- Ülkemize yasal olmayan yollardan sokulan tekel maddeleri görüldüğü yerde yakalanıp zaptedilerek Gümrük Müdürlüğü kaçak eşya ambarlarına teslim edilerek şahıslar hakkında 1918 Sayılı Kanun'a muhalefetten işlem yapılır.

2- Sigaraların kaçak olup olmadığı ile bandrollerinin sahteliğinin tesbiti Tekel Başmüdürlüklerince yapılır. Sanıklar hakkında 1918 SKM. 'ten işlem yapılır.

3- Tütün yakalanması durumunda sanıklar hakkında 1177 SKM. 'ten, bu yasanın 44. maddesinin (a) fıkrası ile 72. maddesini ihlal edenler hakkında ise 1918 SKM'ten işlem yapılır. Yakalanan tütün Tekel Başmüdürlüklerine teslim edilir.

Şekil: 17

EMTİA KAÇAKÇILIĞI

Ülkemizde uygulanmaya başlanan serbest piyasa ekonomisi ve 1987 yılından itibaren ithalat ve ihracatta liberasyona geçilmesine bağlı olarak sağlanan kolaylıklardan dolayı emtia kaçakçılığında zaman içerisinde azalma olduğu gözlenmiştir. Buna bağlı olarak bu kaçakçılık türünde kullanılan yöntem ve niteliklerde aşağıdaki değişikliklerin meydana geldiği görülmüştür.

1- Romanya, Polonya, Rusya ve diğer B. D. T. vatandaşlarının 1615 sa-

Şekil-18

1997 YILI TEKEL KAÇAKÇILIĞI

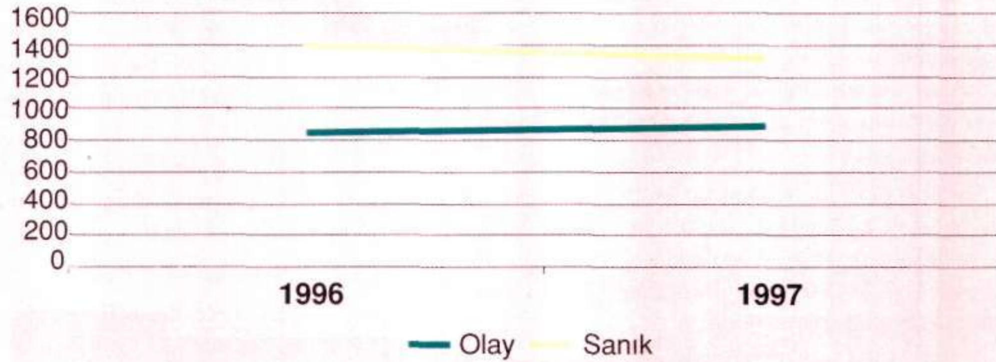
KARADENİZ
AKDENİZ
EGE DENİZİ
MARMARA DENİZİ
BULGARİSTAN
YUNANİSTAN
GÜRCİSTAN
ERMENİSTAN
AZERBAYCAN
NAHCIVAN
İRAN
IRAK
SURİYE
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
KKTC
LEFKOŞA
KIBRIS RUM KESİMİ

EDİRNE 17 28
KIRKLARELİ 2 10
TEKİRDAĞ
İSTANBUL 2 4
KOCAELİ 23 33
SAKARYA (Adapazarı) 3 4
ZONGULDAK 5 8
BARTIN
KARABÜK
BOLU 6 15
YALOVA 2 2
BURSA 65 71
ÇANAKKALE 3 8
3 5
BALIKESİR 11 14
İZMİR 170 216
MANİSA 22 24
AYDIN 35 52
MUĞLA 14 23
DENİZLİ 13 15
UŞAK 1 1
KÜTAHYA 5 6
AFYON 4 6
ISPARTA 1 2
BURDUR 4 4
ANTALYA 17 38
BİLECİK
ESKİŞEHİR 8 16
ANKARA 97 118
KONYA 31 38
KARAMAN 23 26
İÇEL (Mersin) 318 389
KASTAMONU
ÇANKIRI 1 1
KIRIKKALE 3 4
KIRŞEHİR 1 2
NEVŞEHİR 1 1
AKSARAY 2 6
NİĞDE 5 14
KAYSERİ 7 10
ADANA 186 246
OSMANİYE
SİNOP
ÇORUM 3 5
AMASYA 2 4
SAMSUN 12 14
TOKAT 3 4
YOZGAT
ORDU 8 9
GİRESUN
SİVAS 1 1
TRABZON 18 26
RİZE
GÜMÜŞHANE 1 1
BAYBURT
ERZİNCAN 1 2
ARTVİN 1 1
ARDAHAN 3 6
ERZURUM 29 32
KARS 11 16
IĞDIR 10 27
AĞRI 51 57
TUNCELİ
BİNGÖL 7 7
MALATYA 13 18
ELAZIĞ 10 16
MUŞ 9 16
BİTLİS 9 14
VAN 8 15
HAKKARİ 1 1
DİYARBAKIR 73 91
BATMAN 5 18
SİİRT 1 2
ŞIRNAK 20 41
MARDİN 24 33
ŞANLI URFA 13 30
ADIYAMAN 5 5
KAHRAMAN MARAŞ 14 17
GAZİ ANTEP 8 13
KİLİS 4 5
HATAY (Antakya) 18 30

ÖLÇEK: 0 90 180 km

OLAY
SANIK

yılı Gümrük Kanunu'nun sağladığı zati eşya muafiyetinden yararlanarak ya da beyan dışı olarak çeşitli eşyaları illerimizdeki semt pazarlarında satışa sundukları,

2- 750 DM veya eşiti döviz tutarındaki hediyelik eşya getirilmesine kolaylık sağlanması sonucu, vatandaşlarımızın bavul ticareti adı altında yabancı malları ülkemizde satmaları suretiyle yeni bir kaçakçılık türünün yaratıldığı,

3- İthal izni olan firmalar tarafından ülkemize ticari amaçlı olarak getirilen elektronik eşyanın yasal belgelerinden yararlanılarak, yasadışı olarak ülkemize getirilen malların da piyasaya sürüldüğü,

4- Kıyı ve sınır ticareti yapılmasına izin verilen illerimiz ile bunlara komşu olan illerimizin ihtiyaçlarının karşılanması için, getirilen emtiaların, bu illerimizden diğerlerine götürülmek suretiyle emtia kaçakçılığı yapıldığı,

Sınır ticareti yoluyla ülkemize getirilen emtiaların girişleri yasal olduğu için, sorumlular hakkında, sadece Hükümet emirlerine uymamaktan (TCK. 526) işlem yapıldığı ve karşılığında az miktarda para cezası verilmesi nedeniyle, sınır ve kıyı ticareti yoluyla yapılan kaçakçılıkta artış gözlendiği,

5- Permi hakkıyla getirilen eşyaların, ikinci ve üçüncü şahıslara devredilememesi hükmünün 1985 yılında yürürlükten kaldırılması sonucu, 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 10. maddesindeki zat ve ev eşyası muafiyetinden yararlanarak permi hakkı olan vatandaşlarımız tarafından gümrüksüz ya da az gümrük ödeyerek yurda getirilen eşyaların ülkemizde sergilenmesi ve satılmasının serbest hale getirilmesi nedeni ile İstanbul'da "Doğu Bank" örneğinde olduğu gibi bazı şehirlerimizde bu türde alışveriş merkezlerinin ortaya çıktığı tesbit edilmiştir.

Ayrıca son zamanlarda Singapur, Kore gibi Uzak Doğu ülkelerinden noksan vergi ödemek suretiyle yapılan ithalatlar sonucu ülkemize getirilen dayanıklı tüketim mallarının ülkemizde satışa sunulduğu gözlenilmektedir.

Bu mağazalarda permiyle getirilen eşyaların yanında Ülkemize kaçak olarak getirilen emtiaların da satışa sunulduğu görülmektedir.

Grafikte de görüldüğü gibi son iki yıl içerisinde yasadışı yollardan ülkemize getirilen;

1996 yılında 857 olayda 1425 sanık ve 109. 882. 181. 126 TL. değerinde gümrük kaçağı eşya ele geçirilerek sahipleri hakkında yasal işlem yapılmıştır.

1997 yılında ise 901 Gümrük Kaçakçılığı olayında toplam 1352 sanık ve 72.998.369.000 TL değerinde gümrük kaçağı eşya ele geçirilerek sahipleri hakkında yasal işlem yapıldı.

Emtia Kaçakçılığı Olaylarında İzlenmesi Gereken Hususlar

Ülkemize yasal olmayan yollardan sokulan çeşitli emtia için;

1- Yakalama ve zabtetme tutanağı tanzim edilir.

2- Kaçak olduğu tesbit edilen emtia Gümrük Müdürlüğü kaçak eşya ambarlarına teslim edilir. Sanıklar hakkında 1918 SKM. 'ten işlem yapılır.

3- Kaçak eşya naklinde kullanılan araçlar Gümrük Müdürlüğü kaçak eşya ambarlarına teslim edilir.

4- Genel uygulama ve denetimler esnasında çok düşük faturalarla ithal edildiği tesbit olunan eşyalar zaptolunup Gümrükler Başmüdürlüğüne teslim edilerek şahıslar hakkında 1918 Sayılı Kanunun 20. maddesine göre işlem yapılır.

Gümrük Kaçakçılığı Olaylarında İkramiye

Madde 60- Yasak veya kaçak şüphesi ile mal ve eşya yakalanması halinde müsadir ve muhbirlere aşağıdaki esas ve usullere göre ikramiye ödenir.

1-Kaçak şüphesi ile yakalanan ve 24 üncü madde gereğince tasviye edilecek eşyalarda; çıkış kaçağı eşyanın FOB, giriş kaçağı eşyanın CİF kıymeti ödenecek ikramiyelerde esas alınır. Giriş kaçağı eşyanın CİF kıymeti, gümrük idare-

since; çıkış kaçağı eşyanın FOB kıymeti, mahallin en büyük mülki amiri veya görevlendireceği memurun başkanlığında gümrük ve hazine yetkilileri ile belediye temsilcisi ve varsa ticaret odası temsilcisinden oluşan heyet marifeti ile tespit edilir. Bu şekilde tespit edilen kıymetin kaçak eşya sahipli yakalanmışsa yüzde ellisi, sahipsiz olarak yakalanmışsa yüzde yirmibeşi müsadir ve muhbirlere ikramiye olarak ödenir.

Kaçak şüphesi ile yakalanan sigara kağıdı ve oyun kağıdı ile tekele tabi eşyanın muhbir ve müsadirlerine Gümrük ve Tekel Bakanlığınca tespit edilecek yerli emsali, yerli emsali yoksa CİF kıymeti üzerinden yukarıda belirtilen oranlara göre ikramiye ödenir.

2. 6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 12 nci maddesine muhalefet suçlarından yakalanan silah ve mermiler ile Türk Ceza Kanunu'nun 264 üncü maddesine muhalefet suçlarından yakalanan maddelerin olay tarihine göre Milli Savunma Bakanlığınca her yıl belirlenen değeri esas alınarak, sahip olunan yakalanması halinde değerinin yüzde ellisi, sahipsiz yakalanması halinde değerinin yüzde yirmibeşi üzerinden ikramiye ödenir.

3. Uyuşturucu madde yakalanmalarında;

Her türlü uyuşturucu maddenin birim miktarı için İçişleri ve Maliye ve Gümrük Bakanlıklarınca müştereken tespit edilecek sabit bir rakamın her yıl bütçe kanunlarında belirlenen ikramiye katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak değeri, sahipli olarak yakalanan uyuşturucu maddeler için tamamı, sahipsizler için yarısı ikramiye olarak ödenir.

4. 3 üncü bendin uygulamasında; yakalanan uyuşturucu madde, birim kabul edilen miktardan az veya fazla ise yakalanan miktarın birim kabul edilen miktara oranı üzerinden ikramiye verilir.

5. Dağıtılacak ikramiyenin yüzdeellisi muhbirlere yüzdeellisi müsadirlere verilir. İhbar yapılmadan vukubulan yakalama olaylarında ikramiyenin tamamı müsadirlere ödenir.

Bu kanunun 2 nci maddesine göre ihbar mükellefiyeti bulunan kişiler muhbir sıfatını kazanıkları takdirde muhbir ikramiyesine müstehak olurlar. Kaçakçılığın men, takip ve tahkiki ile mükellef olanlara muhbir ikramiyesi ödenmez.

Mahalle ve köy muhtarları ve ihtiyar heyeti azaları, mahalle ve kır orman bekçileri ve köy korucuları; kendi başlarına veya kaçakçılığın men, takip ve tahkiki ile mükellef memurlar ile birlikte kaçağı yakalamaları halinde, bu maddede yazılı ödemelerden yararlanırlar.

6. Bu maddede belirtilen ikramiyeler:

a) Birinci bentte belirtilen kaçak eşya;

(1) Sahipli yakalanmış ise yarısı, kamu davasının açılmasını takip eden üç ay içinde, diğer yarısı mahkumiyete ilişkin hükmün veya müsadere kararının kesinleşmesini takip eden üç ay içinde,

(2) Sahipsiz olarak yakalanmış ise 58 inci madde öngörülen müsadere kararının kesinleşmesini takip eden üç ay içinde,

(3) 20 inci maddeye göre yakalanan eşyanın müsadereye konu olan miktarı üzerinden hükmü kesinleşmesini takip eden üç ay içinde,

Gümrük ve Tekel Bakanlığınca,

b) İkinci bendte belirtilen madde ve eşyanın Milli Savunma Bakanlığınca teslim alınmasını takip eden üç ay içinde,

Milli Savunma Bakanlığınca,

c- Üçüncü bendte belirtilen uyuşturucu maddeler;

1- Sahipli olarak yakalanmış ise yarısı, kamu davasının açılmasını takip eden üç ay içinde, diğer yarısı mahkumiyete ilişkin hükmün veya müsadere kararının kesinleşmesini takip eden üç ay içinde,

2- Sahipsiz olarak yakalanmış ise müsadere kararının kesinleşmesini takip eden üç ay içinde;

Toprak Mahsülleri Ofisi Genel Müdürlüğüne teslim edilenler için bu Genel Müdürlüğün ilgili olduğu Bakanlıkça, diğerleri için Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca, bütçelerinin ilgili tertibinden ödenir.

7- Bu maddenin birinci bendinde gösterilen kaçakçılık suçlarına terettüb eden para cezalarının tahsilini müteakip bunun yüzde otuzu ile gümrük ve kaçakçılık davalarından dolayı hükmolunan vekalet ücretlerinin yüzde otuzu, davalarının takibi ve müdafasında, kaçak eşyanın muhafaza işlerinde ve para cezalarının tahsilinde görev yapan Gümrük ve Tekel Bakanlığı memurlarına, yönetmelikte belirtilen esaslara göre tevzi edilmek üzere emanet hesabına alınır.

Para cezalarından arta kalan meblağ hazineye irat kaydedilir.

8- Bu maddeye göre ödenecek ikramiyeler vergi, resim ve harca tabii değildir.

9- Müsadir ikramiyesine, ancak kaçak eşyanın yakalanması eylemine bizzat ve fiilen kaçakçılığın men, takip ve tahkikiyle görevli olanlar ile bu maddenin 5 inci bendinde zikredilen kişiler hak kazanır.

10- Bu madde gereğince müsadirlere verilecek ikramiyenin yıllık tutarı, ek göstergeler hariç birinci derece son kademe devlet memuru aylığı bürüt miktarının 20 katını geçemez.

Şekil-20

1997 YILI EMTİA KAÇAKÇILIĞI

KARADENİZ
AKDENİZ
EGE DENİZİ
MARMARA DENİZİ
BULGARİSTAN
YUNANİSTAN
GÜRCİSTAN
ERMENİSTAN
AZERBAYCAN
NAHÇIVAN
İRAN
IRAK
SURİYE
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
LEFKOŞA
KIBRIS RUM KESİMİ
EDİRNE 7 13
KIRKLARELİ 10 13
TEKİRDAĞ 2 12
İSTANBUL 61 174
KOCAELİ 20 45
YALOVA 2 2
SAKARYA (Adapazarı) 3 7
ÇANAKKALE
BALIKESİR 3 5
BURSA 22 52
BİLECİK
BOLU 4 12
ZONGULDAK
BARTIN
KARABÜK 2 10
KASTAMONU
SİNOP
ÇANKIRI
ÇORUM 1 1
AMASYA 1 1
SAMSUN 3 3
TOKAT
ORDU 2 5
GİRESUN
TRABZON 7 18
RİZE 5 10
ARTVİN 1 2
ARDAHAN 1 1
KARS 7 15
IĞDIR 10 37
AĞRI 18 39
ERZURUM 11 17
BAYBURT 1 3
GÜMÜŞHANE
ERZİNCAN
SİVAS 2 3
YOZGAT
KIRIKKALE 1 1
ANKARA 109 172
ESKİŞEHİR 5 14
KÜTAHYA 6 6
MANİSA 18 26
İZMİR 132 168
AYDIN 2 10
UŞAK
AFYON 1 1
DENİZLİ 9 17
MUĞLA 2 2
BURDUR
ISPARTA 1 4
ANTALYA 8 13
KONYA 26 36
KARAMAN 9 10
AKSARAY
KIRŞEHİR
NEVŞEHİR 4 5
KAYSERİ 3 3
NİĞDE
İÇEL (Mersin) 44 73
ADANA 227 301
OSMANİYE
KAHRAMAN MARAŞ 11 3
HATAY (Antakya) 12 37
KİLİS 1 1
GAZİ ANTEP
ADIYAMAN 2 6
MALATYA 5 12
ELAZIĞ 1 1
TUNCELİ
BİNGÖL 12 13
MUŞ 1 1
BİTLİS 1 1
VAN 5 8
DİYARBAKIR 4 4
ŞANLI URFA
MARDİN 3 14
BATMAN 3 8
SİİRT 1 4
ŞIRNAK 5 15
HAKKARİ 8 18

ÖLÇEK: 0 90 180 km

OLAY
SANIK

1996 ve 1997 yıllarında ülkemizde meydana gelen Gümrük Kaçakçılığı olaylarına karışan yabancı uyruklu şahısların ülkelere göre dağılımına baktığımızda;

	1995 YILI		1996 YILI		1997 YILI	
ÜLKE	**Olay**	**Sanık**	**Olay**	**Sanık**	**Olay**	**Sanık**
Almanya	-	-	1	1	2	2
Azerbeycan	8	9	3	5	15	19
Belçika	-	-	-	-	1	1
Bulgaristan	6	9	6	8	9	9
Ermenistan	1	2	1	2	2	2
Gürcistan	10	18	7	19	58	65
Hollanda	-	-	-	-	2	2
İngiliz	-	-	-	-	14	14
İran	6	14	4	5	24	28
İtalya	1	1	1	1	2	2
Kırgızistan	-	-	-	-	3	3
K. K. T. C.	-	-	-	-	2	2
Kuveyt	1	1	-	-	1	1
Macaristan	-	-	-	-	4	5
Makedonya	-	-	-	-	1	1
Nahçıvan	5	8	2	3	27	31
Romanya	-	-	-	-	3	3
Rusya	1	3	-	-	3	3
Suriye	3	5	8	10	15	16
Ukrayna	2	2	-	-	3	3
Ürdün	-	-	-	-	2	2
Yugoslavya	1	1	-	-	2	2
Toplam	**45**	**73**	**33**	**54**	**183**	**216**

RADYOAKTİF MADDE KAÇAKÇILIĞI

Sovyetler Birliğinin dağılması ve körfez savaşı sonrası dünyada ve ülkemizde, nükleer madde kaçakçılığı olayları büyük çapta artış göstermiştir. Bu kaçakçılığın kaynağını daha çok BDT ülkeleri oluşturmakta olup, ülkemiz, coğrafi konumu, nükleer maddeler konusunda gümrük kontrollerinin yetersiz olması, mevzuatımızda konu ile ilgili düzenlemelerin yetersizliği ve hudut kapılarından geçişlerde kontrollerin beyana göre yapılması gibi sebeplerle nükleer madde kaçakçılığının Avrupa'ya uzanan köprüsü durumuna gelmiştir.

Nükleer madde kaçakçılığı, klasik kaçakçılık suç grubunun dışında daha hayati bir öneme sahip yeni bir suç çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır. Nükleer Madde Kaçakçılığına konu olan maddelerin fiyatlarının çok yüksek miktarlarla ifade edilmesi, Atom, Hidrojen, Nötron, Füzyon, Fisyon, Misket Bombaları gibi nükleer silah yapımında kullanılması suç şebekelerinin, bu büyük gücü elinde bulundurma amacı taşıyan devletlerin, terör organizasyonlarının bu yeni suç çeşidine yönelmesini beraberinde getirmiştir.

Kaçak nükleer maddelerin çıkış noktasının Bağımsız Devletler Topluluğuna üye ülkelerin olduğu yapılan soruşturma sonuçlarına göre değerlendirilmektedir.

Radyasyon

Bilindiği gibi atom, elementlerin özelliklerini taşıyan en küçük parçasıdır ve kendi kütlesinin tamamını oluşturan pozitif yüklü bir çekirdekle bu çekirdek etrafındaki belirli yörüngelerde bulunan negatif yüklü elektronların oluşturduğu bir sistemdir.

Radyasyonun tesiri enerjisine, tipine, miktarına ve etki ettiği organizmanın hassasiyetine bağlı olarak zararlı veya faydalı olabilir. Güneş ışınlarından yayılan radyasyon hayvan ve bitkilerin gelişimi için lüzumludur. Diğer taraftan

iyonlayıcı tesire sahip radyasyonlar (Alfa, Beta, Gama ve X ışınları) zarara hatta ölüme sebeb olabilir.

Radyasyon Çeşitleri

X ve Gama ışınları ile alfa, beta ve nötron parçacıklarının yayılımı gibi radyasyonlar en yaygın olan iyonlaştırıcı radyasyonlardır.

a) Alfa Radyasyonu: Madde içerisinden geçerken enerjilerini hızla kaybettikleri için bir kağıt parçası ile tamamen durdurulabilirler.

b) Beta Radyasyonu: Hızlı hareket ederler, bir kaç milimetre kalınlıkta aluminyum levha ile veya 100 cm' lik hava tabakasında durdurulabilirler.

c) Gama ve X ışınları: Bunlar havada büyük mesafeler kat etmelerine rağmen, kurşun içinde ancak birkaç santimetre gidebilirler.

d) Nötronlar: Doğrudan iyonlaştırıcı özellikleri yoktur. Ancak ortamın atomları ile etkileştiğinde ortaya çıkan Alfa, Gama ve X ışınları ile dolaylı iyonlaşma meydana gelir. Nötronlar su, parafin veya kalın beton tabakalarıyla durdurulabilir.

Radyasyondan Korunma Yöntemleri

Radyasyon kaynaklarıyla yapılan uygulamalarda veya herhangi bir radyasyon kazası durumunda radyasyondan korunmak için bilinmesi ve uygulanması gereken 4 temel öğe vardır. Bunlar radyoaktif bulaşıklığın kontrolü, zaman, mesafe ve zırhlamadır.

Kaçakçılığı Yapılan Kimyasal ve Nükleer Maddeler

Bu maddelerin belli başlıcaları şunlardır:

Berilyum: Sert, kolay kırılabilen, özgül ağırlığı düşük, gri-beyaz metal görünümlü bir maddedir. Doğal halde iken radyoaktif olmadığı halde nükleer reaktörlerde kullanılmış ise içine katılan radyoaktif parçalardan dolayı radyoaktivite içerebilir.

Californiyum-252: Tahta içerisinde kapsüller vasıtasıyla muhafaza edilebilir. Bileşik maddelerin nötron hareketliliği analizi testlerinde, mineral araştırmalarında ve petrol kuyuları gibi sivil alanlarda kullanımı mümkündür. Biyolojik olarak tıp alanında uygulama alanına sahiptir.

Sezyum-137: Sezyum, yumuşak ve gümüş renkte bir metal olup oda sıcaklığının biraz üzerinde (27 derece) sıvı haline geçer. Yangın ve patlama riski yüksektir. Havanın nemiyle kendiliğinden reaksiyona girer ve temas halinde deride yanıklara yol açar. Radyoaktif bir izotop olan Sezyum, Beta ve Gama ışınları yayar, korunma için kurşun kalkan gerektirir. Sezyum-137'nin nükleer silahlarda kullanımı yoktur.

Kobalt-60: En yaygın radyoaktif izotoptur. Kobalta çelik griliğinde, parlak, sert şekil verilebilir. Hava temasında paslanabilir, toz halinde yanabilen ve kırılgan ferromanyetik bir maddedir. Kobalt-60 nükleer silah yapımında kullanılmaz.

Lityum-6: Lityum-6'nın birinci kuşak nükleer silahlarda kullanımı yoktur. Lityum suda, asitte ve oksitleyici alanlarda reaksiyona girdiğinde yüksek yanma ve patlama riski taşır.

Osmiyum-187: Çok sert ve kırılgandır. Mavimsi beyaz bir parıltısı vardır. Eğer çok saf ise çok değerlidir. (gr. 100. 000 $) Yoğunluğu az da olsa solunum bozukluklarına, deride ve gözde tahrişe sebeb olur. Nükleer silah yapımında kullanımı yoktur.

Stronsiyum: Kuvvetli bir beta yayıcısı olup, kemik iliğine ölümcül zararları vardır. Endüstriyel alanlarda radyasyon kaynağı olarak, göz hastalıkları teşhisinde ve atom pillerinde kullanılır. Soluk sarı renkte yumuşak bir metaldir. Toz halde iken kendi kendine yanma özelliği vardır. Nükleer silah yapımında kullanılmaz.

Toryum: Saf haldeki toryum rengi gümüşsü-beyaz metaldir ve havaya karşı kararlıdır ve bu şekilde bir kaç ay parlaklığını muhafaza edebilir. Oksitlendiğinde donuklaşır, grileşir ve en son siyah rengini alır.

Saf toryum yumuşak, çok kırılgan bir yapıya sahiptir. Toryumun erime noktası 3300 C(dir. Toz halindeki toryum metali büyük ölçüde ısı yayar ve dikkatlice işlenmelidir. Havada ısıtıldığında toryum ateş alır ve beyaz ışık şeklinde yanar.

Plütonyum: Solunum yoluyla alınan bir miligramdan az miktarda plütonyum insanı bir yıl içinde öldürür. Plütonyumu aşırı tehlikeli kılan vücudun onu atamamasıdır. Biyolojik ömrü 100 yıl olan plütonyum insan vücudunda ölünceye kadar kalır. Plütonyum sindirim yoluyla vücuda girdiğinde kalın bağırsaklara, solunum yoluyla girdiğinde ise akciğere yerleşir. Kan dolaşımıyla kemiklere taşınıp orada kansere yol açar. Biraz oksitlendiğinde donuk sarı rengini alır. Kimyasal olarak reaktiftir. Herhangi bir plütonyum parçası insan vücuduna temas ettiğinde ılık bir sıcaklık yaydığı hissedilir. Bunun sebebi alfa ışımasından dolayı açığa çıkan ısıdır.

Plütonyum nükleer silahlarda çok önemli bir yere sahip olduğu gibi nükleer güç endüstrisinin gelişmesinde de anahtar elementtir. 1 kg plütonyum 22 milyon KW saatlik bir ısı enerjisi üretir. 1 kg Plütonyumun tamamen patlaması 20. 000 ton kimyasal patlayıcının yaptığı etkiye eşdeğer bir etki yaratır. Nükleer patlayıcı için plütonyumun uranyuma göre daha değerli oluşunun nedeni fisyon sonucu plütonyumun ortalama olarak üç nötron çıkartırken uranyumun iki nötron çıkarmasıdır. Çünkü bir fazla nötron patla-

manın gücünü arttırır.

Plütonyum radyolojik olarak zararlıdır. Özel aletlerle tutulur ve özel kaplarda saklanır. Kritik kütleye ulaşmaması içinde ayrıca özel tedbirler alınmalıdır. Ayrıca katı haldekine göre sulu bir çözeltide kritik olma olasılığı daha fazladır.

Uranyum: Uranyum ağır, gümüş-beyazı fosforik metaldir. Çelikten daha yumuşak, dövülgen, kırılgan ve biraz paramagnetik bir yapısı vardır. Havada oksitlenir ve asitte çözünür. 1 kg saf fisyon yapabilen uranyum yakıt olarak 3000 ton kömüre eşdeğerdir.

Uranyum yoğun gümüş renginde, katı metal olarak bulunabildiği gibi siyah uranyum dioksit gibi uranyum bileşikleri halinde toz veya nükleer reaktör yakıtı olarak küçük saçmacıklar şeklinde de bulunabilir. Bunlara rağmen uranyum parçaları veya uranyum dioksit yakıt saçmaları bir reaktörde ışın yaymadıklarından kısa süreler için direkt olarak elde taşınabilir veya temas edilinebilir.

Bu maddeleri aluminyum folyeye sararak kaçırmak mümkündür, ayrıca bomba yapılabilecek kıvamda bile olsalar aktif değildirler. Tene yakın taşınmadıkça bir tehlikesi yoktur. Ancak çok zehirli Uranyum tozu akciğere kaçarsa kansere yakalanmak kaçınılmaz olur.

Uranyum sağlığı olumsuz etkilediği gibi oda sıcaklığında kendiliğinden parlayabildiği için yangın tehlikesi arzedebiliyor.

Bunların dışında, aslında radyoaktif madde olmayıpta satıcıların dikkatsiz alıcıları dolandırmak amacıyla piyasaya sürdükleri ve Kırmızı Civa, Yılan Zehiri diye adlandırılan hayali maddeler de bulunmaktadır.

Kırmızı Civa: Son zamanlarda kaçakçılığında artış gözlenen ve hakkında çeşitli yorumlar yapılan Kırmızı Civanın bazı olaylarda civa oksit, bazı olaylarda da civa iyodür olduğu belirlenmiştir. Bu maddeler ne radyoaktiftir ne de maddi bir değerleri vardır.

Kırmızı civa simsarları, numune maddelerle birlikte dolandırıcılık kastı ile daha önceden hazırladıkları bir prospektüs de vermektedirler. Prospektüsün en son ele geçirilen versiyonunda, kırmızı civanın kimyasal formulü bulunmaktadır. (SB2 07 HG2) Formüldeki ilk madde antimon, (Rastık taşı) civanın kimyasal yapısında bulunmamaktadır.

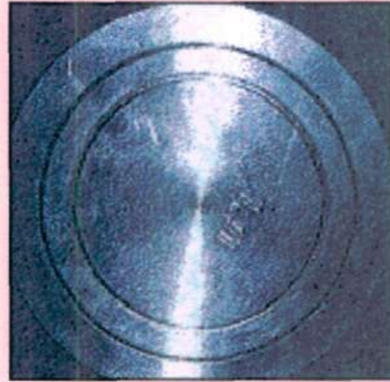
El konulan Kırmızı Civaların çok rastlanan civa bileşimleri olduğu anlaşılmıştır. "Kırmızı Civa" adını civanın ana maddesi olan "Zincifre" den almış olabileceği değerlendirilmektedir.

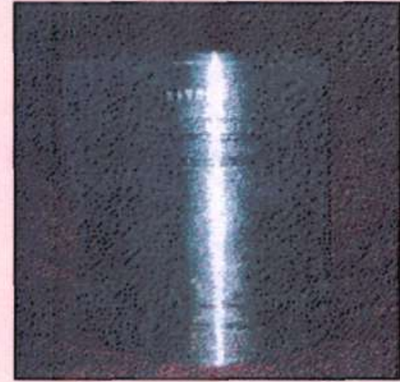
Yılan Zehiri : Son yıllarda gündemi meşgul eden ve sık sık kaçakçılığına rastlanan bu madde ile ilgili birçok varsayımlar ortaya atılmıştır. Yaptırılan laboratuvar incelemeleri sonucu;

-Ambalajında "KT-5" ve "KT-6" kodları ve üzerinde tek yeşil ve tek siyah halka işaret olan cam tüpler içindeki ampüllerde bulunan sarımsı-kahverenkli sıvı maddelerin aynı kimyasal bileşimde olup "Sülfürik Asitli Potasyum Dikromat" çözeltisi olduğu,

-Ambalajında "0390" kodu ve üzerinde tek sarı halka bulunan cam tüpdeki turuncu renkli, katı maddenin "2-Hexen-1-01" veya izomerini içeren Kizelgur olduğu, bu cam tüplerin bazılarında bulunan beyaz renkli katı taneciklerin "Kizelgur" olduğu belirlenmiştir.

N, N-Dimetil Benzenamin çeşitli kimyasal işlemlerde ve üretim işlemlerinde çözücü ve reaktif olarak kullanılmakta olup çok zehirlidir.

Taşıma Şekilleri

Radyoaktif maddeler etrafa 3 çeşit ışın saçarlar. Bunlar Alfa, Beta ve Gama ışınlarıdır. Bu ışınlardan Alfa ve Beta karton bir kutu ile bile taşınabilirler, ancak bir maddenin tamamen Alfa veya Beta ışınlarını yaydığını tesbit etmek güçtür.

Bir madde Alfa ve Beta ışınlarını yayarken, aynı zamanda Gama ışınıda yayabilir. Bunlar ancak (Domuz-Tavşan) adı verilen ve radyoaktif ışın yayan maddelerin taşınmasında kullanılan atom numarası yüksek maddelerden yapılmış muhafaza kapları ile taşınmalıdır.

Taşıma kapları çeşitli büyüklükte ve ağırlıkta olabilir. Aşağıdaki resimlerde 21. 01. 1996 günü Antalya Emniyet Müdürlüğü ve Daire Başkanlığımızın ortaklaşa yürüttükleri bir operasyon neticesinde, Uranyum-238 maddesi ile birlikte yakalanan 35 kg ağırlığındaki taşıma kabının üstten ve yandan çekilmiş resimleri görülmektedir.

Ülkemizde Meydana Gelen Radyoaktif Madde Kaçakçılığı

1993 yılından itibaren günümüze kadar meydana gelen radyoaktif madde kaçakçılığı ile ilgili 39 olaydan sadece 9 olaydaki maddenin radyoaktif madde oluşu, diğerlerinin Civa Oksit veya Yılan Zehiri gibi maddeler olması da gösteriyor ki, radyoaktif maddelerin pazarından faydalanmak isteyen bazı kişiler sahte birtakım maddeleri radyoaktif madde olarak tanıtıp dolandırıcılık yapmak istemektedirler.

Sözkonusu maddelerin Çeçenistan-Azerbeycan ve Rusya'dan ülkemize getirildikleri ve bazı yabancı ülke vatandaşlarının alıcı olmak istedikleri değerlendirilmektedir. Ülkemiz radyoaktif madde konusunda transit durumundadır. Milli Mevzuatımıza göre, radyoaktif maddelerin ülkemize girişi yasaktır. İllegal yollardan girmesi halinde 1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun uygulanmaktadır.

Yasaya göre, radyoaktif maddeler "Gümrük Kaçağı" kabul edilmekte ve bu maddeyi taşıyan şahıslara da kaçakçılık suçundan işlem yapılmaktadır.

Nükleer Maddeler konusunda yasal düzenlemeler yapılması gerektiği Adalet Bakanlığına ve Atom Enerjisi Kurumuna bildirilmiş, Adalet Bakanlığı TCK'nın 264. maddesine ek madde eklenmesine karşı çıkmış, bu konunun ancak TCK'nın günün şartlarına göre düzenlemesi ile ilgili çalışma komisyonunda değerlendirileceğini belirtmiştir. Konu ile ilgili Kanun çalışmaları TAEK tarafından yürütülmektedir.

Radyoaktif madde yakalamalarında analiz raporları Türkiye Atom Enerjisi Kurumu İstanbul Küçükçekmece ve Ankara Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezlerinden alınmaktadır.

Radyoaktif Madde Kaçakçılığı Olaylarında İzlenmesi Gereken Hususlar

1- Berilyum, Californiyum-252, Sezyum-137, Kobalt-60, Lityum-6, Osmiyum-187, Stronsiyum, Toryum, Plütonyum, Uranyum, Kırmızı Civa v. b. kimyevi ve nükleer maddeler radyoaktif madde olarak değerlendirilmektedir.

2- Yasal açıdan Radyoaktif maddelerin Ülkemiz sınırları içinde bulundurulması, taşınması, ticareti Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından verilecek ruhsatla mümkün olup denetimi aynı kuruma aittir.

3- Milli Mevzuatımıza göre radyoaktif maddelerin Ülkemize yasadışı yollardan girmesi halinde 1918 S. K. M. 'den işlem yapılır.

4- Radyoaktif madde yakalamalarında analiz raporu Türkiye Atom Enerjisi Kurumuna bağlı ve yazışma adresi PK 34831 Atatürk Hava Limanı-İstanbul olan Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi (Tel: 212 548 40 50-Faks: 212 548 22 30/34) ile Ankara-İstanbul karayolu 30. Km. Saray mevkiinde bulunan (Tel:312 815 43 00 Faks: 312 815 43 07) Ankara Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi'nden alınmaktadır.

Nükleer ve Kimyevi Madde Kaçakçılığının Soruşturulmasında Dikkat Edilecek Hususlar;

1- Yakalanan kaçak nükleer maddenin nasıl muhafaza edildiği,

2- Yakalanan şahısların konularında uzman olup olmadığı,

3- Yakalanan şahısların diğer grup ve ülkelerle bağlantısının olup olmadığı,

4- Yakalanan maddelerle beraber hangi belgelerin ele geçirildiği,

5- Terör örgütleri ile bağlantısı araştırılır.

Akaryakıt Kaçakçılığı Olaylarında İzlenmesi Gereken Hususlar

1- Sınır ticareti kapsamında akaryakıt ithaline Başbakanlığın 26 Kasım 1996 tarih ve 22452 sayılı genelgesi ile montajlı römorklu araçlarda 8 ton, diğer römorksuz araçlarda ise 4 ton olarak izin verilmiştir.

2- Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerine sınırı bulunan ülkelerden getirilen akaryakıt, şirket merkezi sözkonusu illerde olan tüzel kişilerle, o illerde mukim ve tek vergi numarası sahibi gerçek kişilere müracaatlarının uygun görülmesi halinde ilgili valiliklerce sınır ticareti belgesi verilir.

3- Sınır ticareti kapsamında getirilen akaryakıt, belirtilen mutad depo miktarlarının üstündeyse ve sınır ticareti belgesi olmayan taşıt ve şirket sahiplerinde yakalanırsa 1918 sayılı kanuna muhalefetten işlem yapılır, yakalanan akaryakıt en yakın Gümrük Müdürlüğüne teslim edilir.

4- Analiz raporu için yakalanan akaryakıttan numune olarak iki şişe alınır ve ağızları mühürlenir. Bir şişesi soruşturmayı yapan birimde kalır, diğeri ise analiz için ilgili yere gönderilir.

5- 1918 sayılı yasa kapsamına giren tahlil talep yazıları doğrudan Maliye Bakanlığı TASİŞ Genel Müdürlüğüne bağlı olan Tasfiye İşletme Müdürlüğüne gönderilir.

KIYMETLİ TAŞ VE MADEN KAÇAKÇILIĞI

İthalat ve ihracat mevzuatında yapılan değişikliklerle bazı esaslar dahilinde kıymetli madenler, taşlar ve eşyaların yurt içinde alım ve satımı serbesttir. Yolcular, beraberlerindeki kendilerine ait değeri 15.000 ABD $'nı aşmayan ve ticari amaç taşımayan ziynet eşyası niteliğinde kıymetli madenlerden ve taşlardan yapılmış eşyaları yurda getirebilirler ve yurt dışına çıkarabilirler. Daha fazla değerdeki ziynet eşyalarının yurt dışına çıkarılması, girişte beyan edilmiş olmasına veya Türkiye'de satın alındığını belgeleme şartına bağlıdır.

İşlenmemiş altının ithal ve ihracında gümrük idarelerine beyan verilmesi esas olup, İthalat ve İhracat Rejim Karar ve Yönetmelikleri uygulanmaz. İşlenmemiş altının ithali, Merkez Bankası ile Kıymetli Madenler Borsa üyesi kıymetli maden aracı kuruluşları tarafından yapılmaktadır.

1567 Sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanuna bağlı olarak çıkarılan 32 Sayılı Kararda kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemlere ait düzenleyici, sınırlayıcı esasların bu kararla tayin ve tespit edileceği belirtilmiştir.

32 Sayılı Karar, kıymetli madenleri her tür ve şekilde altın ve platin, kıymetli taşları ise elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebercet ve inci olarak tanımlamıştır.

32 Sayılı Kararla kıymetli madenler, taşlar ve eşyaların yurtiçinde alım ve satımı serbest hale getirilmiştir. Son iki yıl içerisinde ülkemizde kıymetli taş ve maden kaçakçılığı meydana gelmemiş, ancak küçük miktarlarda piyasaya kanunsuz yollarla işlenmemiş altın sürülerek altın kaçakçılığı suçu işlenmektedir.

1997 yılında 95. 938 gr külçe altın, 450 gr. düşük ayarlı altın ve 3943 gr. darphane baskısı olmayan altın yakalanmıştır.

Düşük Ayarlı Altın Olaylarında İzlenmesi Gereken Hususlar

Düşük ayarlı olduğu iddiasıyla yakalanan altının Darphaneler Damga Matbaaları Genel Müdürlüğü veya İl Kuyumcular ve Saatçiler Derneği'nden analiz raporu alındıktan sonra sanıklar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 363 ncü maddesine göre işlem yapılır.

Kıymetli Taş ve Maden Kaçakçılığı Olaylarında İzlenmesi Gereken Hususlar

1-Yolcular beraberlerindeki kendilerine ait değeri 15. 000 ABD dolarını aşmayan ve ticari amaç taşımayan ziynet eşyası niteliğinde kıymetli madenlerden ve taşlardan yapılmış eşyaları yurda getirebilir ve yurtdışına çıkarabilir. Daha fazla değerdeki ziynet eşyaların yurtdışına çıkarılması, girişte beyan edilmiş olmasına ve Türkiye'den satın aldığının belgelenmesi şartına bağlıdır.

2-Belirtilen limitlerin üzerinde yakalanan kıymetli taşlar ve madenler zaptolunarak adli emanetlere teslim edilir. Sanıklar hakkında 1918 Sayılı Kanunun 1. maddesinin (a) fıkrasına göre işlem yapılır.

Yetki Belgesiz Döviz Alım-Satımı Olaylarında İzlenmesi Gereken Hususlar

1-Yetkili müesseselerin Valilikçe mahallinde denetimi esnasında soğuk damgalı "Yetkili Müessese İzin Belgesi" ile şubeler için "Şube İzin Belgesi" aranılır.

2-Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından verilen "Yetkili Müessese İzin Belgesi" ile şubeler için "Şube İzin Belgesi" alınmadan döviz alım satımı yapan kişi ve kuruluşlar hakkında tanzim edilen tutanak;

a) Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının taşra teşkilatı olan Kambiyo Müdürlüğüne,

b) Kambiyo Müdürlüğü bulunmayan yerlerde Mülki Amirin imzasıyla Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığına gönderilir ve şahıslar hakkında 1567 sayılı kanuna ve TCK'nın 526 ëncı maddesine göre işlem yapılır.

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI KAÇAKÇILIĞI

Tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan yer üstünde, yer altında veya su altındaki tüm taşınır ve taşınmaz varlıklar kültür varlıkları olarak adlandırılır.

Kültür varlıkları iki ana grupta değerlendirilir;

1- Taşınmaz kültür varlıklarımız; bunlar kaya mezarlıkları, yazılı resimli ve kabartmalı kayalar, resimli mağaralar, höyükler, tümülüsler, örenyerleri, kale, hisar, burç, türbe, kümbet, medrese v. b. gibi yerler örnek teşkil ederler.

2- Taşınır kültür varlıklarımız; Sikke, halı, kilim, el yazması eserler, çanak, çömlek, anfora, heykelcikler v. b. eserler örnek teşkil eder. Özellikle sikkeler taşınması kolay ve talebi fazla olan eserlerdir.

Taşınır Kültür Varlıklarımız iki ana grupta değerlendirilir.

1-Arkeolojik Eserler: Jeolojik devirlerden itibaren zamanımıza kadar intikal eden ve genellikle kazı ve benzeri çalışmalarla bulunan, sanat ve estetik değerleri veya estetik ölçüleri bakımından korunması gerekli olan insan yapısı eserlerdir.

2-Etnoğrafik Eserler: Halkın hayat tarzını, kültürünü temsil eden araç ve gereçler dahil bilim, kültür, din ve mihaniki sanatlarla ilgili, belge değeri bakımından korunması gerekli olan insan yapısı eserlerdir.

Kültür Varlıklarımızın Tesbiti ve Tescili

Ülkemiz tarihin çeşitli dönemlerinde bir çok uygarlığın yerleşim alanı olmuştur. Bu uygarlıklara ait çok sayıda eser mevcut olup çeşitli yollarla ortaya çıkarılmaktadır.

Bunlar;

-*İzin alınmak suretiyle yapılan kazı çalışmaları neticesi,*

-Kaçak kazı yapmak suretiyle,

-Tesadüfen bulunması şeklinde sıralanabilir.

Kültür Bakanlığı bir kurul oluşturarak bulunan eserleri bilimsel esaslara göre tasnife tabi tutar. Tasnif sonucu,

-Korunması gerekli görülmeyen kültür varlıkları bir belge ile sahibine iade edilir. Bunlar üzerinde sahipleri her türlü tasarrufta bulunabilirler.

-Korunması ve tescile tabi tutulmasına karar verilen eserlerden müzelere alınması gerekli görülenler, değeri ödenerek satın alınırlar. Bunların ticareti yasaktır.

-Korunması gerekli olan ve tescile tabi olupta müzelere alınması gerekli görülmeyen eserlerin ticareti yapılabilir. Bu tür eserlerin ticaretini yapmak isteyenler Kültür Bakanlığından ruhsat almalıdırlar. Taşınır kültür varlığı ticareti yapanlar, satmak üzere alacakları taşınır kültür varlığının tescil dışı olduğuna veya tescile tabi olup da müzelere alınmasına gerek görülmediğine dair ilgili müzelerce verilmiş belgeyi satıcıdan istemek zorundadırlar. Bu belge olmadan alım satım yapılamaz.

Eski Eser Koleksiyonerliği

Gerçek ve tüzel kişiler Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilecek izin belgesi ile korunması gerekli taşınır kültür varlıklarından oluşan koleksiyonlar meydana getirebilirler. Bu kültür varlıklarını envanter defterlerine kaydetmek zorundadırlar. Koleksiyoncular envanter defterlerinde kayıtlı her türlü eseri 15 gün önce Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirmek şartı ile kendi aralarında değiştirebilir veya satabilirler. Satın almada öncelik Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.

Ülkemizde 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile buna dayalı olarak çıkarılan 15. 03. 1984 gün ve 18342 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları Koleksiyonculuğu ve Denetimi Hakkında Yönetmelik" hükümleri uyarınca kültür varlığı koleksiyonculuğu yapılabilmektedir.

Kültür varlığı koleksiyonu yapanların koleksiyonları, Bakanlıkça görevlendirilecek elamanlarla, ilgili müze müdürlerince yılda bir defadan az olmamak üzere denetlenir. Bu denetlemelerde; eserin sağlığı, güvenliği, envanter def-

terine kaydedilmeyen eser bulunup bulunmadığı, koleksiyonda noksaklık olup olmadığı incelenir.

Yapılan araştırmada ülke genelinde 1036 kişinin koleksiyonerlik belgesine sahip olduğu, bugüne kadar 49 koleksiyonerin eski eser kaçakçılığı olayına karıştığı tesbit edilmiştir.

Eski Eser Ticareti

Ülkemizde 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile buna dayalı olarak çıkarılan 11 Ocak 1984 gün ve 18278 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren " Taşınır Kültür Varlığı Ticareti ve Bu Ticarete Ait İşyerleri ile Depoların Denetimi Hakkında Yönetmelik" hükümleri uyarınca, kültür varlığı ticareti yapılabilmektedir.

Eski eser ticareti yapmak isteyenler bir ruhsat almak zorundadırlar. Eski eser ticareti yapmak isteyenin ve işyerinin durumunun yönetmelikte belirtilen hususlara uygunluğunun belirlenmesinden sonra müze müdürlüklerince verilen ruhsatlar 3 yıl süreyle geçerlidir. Kültür varlığı ticaretinin konusunu teşkil eden kültür varlıklarının müzelerce verilmiş belgesinin bulunması gerekmektedir.

Kültür varlığı ticareti yapanların ticarethane dışında alım satım yapma hakları bulunmamaktadır. Ayrıca ticarethanelerinin dışında kültür varlığı da bulunduramazlar. İhtiyaç halinde ticarethane ile bağlantılı depo kullanabilirler, ticarethanelerini başka bir amaçla da kullanamazlar.

Eski Eser Kaçakçılığının Nedenleri

Eski eser kaçakçılığının nedenlerini iki başlık altında inceleyebiliriz.

1-Ülke İçi Nedenler

-Eğitim müfredatında "eski eser" kavramının gereğince değerlendirilmemesi,

-Eski eser kavramına yabancılık,

-Eski eser tanımının tüm içeriğine sahiplenilmemesi,

-Bilinçlendirmedeki yetersizlik,

-Kitle iletişim araçlarının etkili kullanılmaması,

-Konuya yönelik eğitim programlarının azlığı,

-Ödenek yetersizliği,

-Yetişmiş eleman azlığı ve teknik donanım yetersizliği,

-Eski eser satışının karlılığı (ticari meta oluşu),

-Eski eserin üretilemeyen bir meta oluşu,

-Müzelerimizin satın alma gücünün düşüklüğü,

-Güvenlik personelinin eksikliği,

-Ceza yasalarının yaptırımının yetersizliği.

2-Ülke Dışı Nedenler

-Yabancı müzelerin ve kolleksiyoncuların yüksek satın alma gücü,

-Yabancı müzelerin "tarihsel kökenlerinin örneklerine" sahip olma isteği,

-Yabancı müzelerin ortak "tarihsel kültür mirasından" pay alma isteği,

-Elde edilen örneklerin uluslararası "kültürel etkisinin" çok yüksek olması,

-Uluslararası sanatsal ortam oluşturması,

-Yabancı ulusların yasal düzenlemelerinin ülkelerine "eski eser" girişine uygunluğu,

-Bireylerin toplumsal statüde kültürel kaygı nedeniyle ayrıcalık elde etme isteği,

-Kolleksiyonculuk tutkusu ve yatırım anlayışı,

-Üye devletler arasında alım gücü yüksek olanların menfaat gözetmeleri,

-İkili anlaşmalarda konunun gereğince vurgulanmaması,

-Sorunu paylaşan ülkeler arasında işbirliğinin örgütleşmemesi şeklinde maddeler halinde sıralayabiliriz.

Eski Eser Kaçakçılığının Yöntemleri

Ülkemizdeki eski eser kaçakçılığı olaylarını incelediğimiz zaman, eski eserler genellikle kırsal kesimde kaçak kazılar sonucu veya tesadüfen bulunması ya da müze ve örenyerleri soygunları sonucu elde edilip, bunları yurt dışı pazarlaması ile ülke toprakları dışına çıkaracak şahıslara devredilmesi ve Anadolu kökenli eserlerin pazarlandığı merkezlere ve şahıslara ulaşması şeklinde zincirleme olarak meydana gelmektedir.

Eski Eser Kaçakçılığı Süreci

Yurtdışına yasadışı yollarla çıkartılan kültür varlıkları konusunun Cumhuriyet öncesinden başlayarak günümüze kadar uzanan ve halen devam eden bir süreç olduğu gözönüne alınırsa, sorunun iki ana boyutuyla incelenmesi gerekmektedir. Bugüne kadar yurtdışına çıkartılan kültür varlıklarının birinci boyutu oluşturduğu varsayılırsa, bugünden sonra yurtdışına çıkarılanlar ikinci boyutu teşkil edecektir.

Konunun öncelikle ikinci boyutuyla ele alınarak kaçakçılığın durdurulmasına yönelik önlemlerin araştırılması gerekmektedir. Daire Başkanlığı olarak yaptığımız

çalışmalarda eski eser kaçakçılığını önlemek için yeni düzenlemeler ve uygulamalara gidilmesi gerektiği değerlendirilmekte, bu konudaki önerilerimiz ise ;

-Kamuoyunun bilgilendirilmesi ve duyarlı hale getirilmesi için medyanın geniş imkanlarından yararlanılmalı, bu

meyanda afiş, broşür vb. araçlar kullanılarak zaman zaman kampanyalar düzenlenmeli,

-Havayolları, otogar, demir ve deniz yolları terminallerinde sürekli bulundurulacak tabelalarla kamuoyunun dikkati çekilmeli,

-2863 sayılı yasa ile ilgili diğer yasalarla yapılacak düzenlemelerle müeyyideler artırılmalı,

-Kaçakçılık konusunda ilgili makamlara zamanında haberdar edecek olanların mükafatlandırılmasına yönelik düzenlemeler gözden geçirilmeli,

-Kazı alanları, örenyerleri ve antik kentlerde teçhizatlı koruma görevlilerinin bulundurulması ve hızlı haberleşme imkanlarının sağlanması, özellikle yabancı kazı ve araştırma heyetlerin yaptıkları çalışmalar yakından izlenmeli,

-Yurtdışından gelecek cazip fiyat tekliflerinin önüne geçilmesi için, müzelerimizce eser alımı sırasında değer takdiri yapılırken kaçakçılık konusunda var olan arz-talep dengesi göz önünde bulundurulmalı,

-Özel müze sahipleri, kolleksiyonerler ve kültür varlığı ticareti ile meşgul olan kişi ve kuruluşların faaliyetlerinin kontrol altında tutulması amacı ile yeni yasal ve idari düzenlemelere gidilmeli" şeklinde sıralanabilir.

Eski Eser kaçakçılığının sürecini anlatırken öncelikle kaçakçılığın durdurulmasına yönelik önlemlerden bahsettik. Önlemeye yönelik en önemli unsur ise çeşitli şekilde Müzelerimizde veya doğal korunma yerlerine kazandırılan eserlerimizi çok iyi korumaktır. Fakat aşağıdaki istatistiki bilgiler incelendiği zaman bu konuda başarılı olduğumuz söylenemez. 1993-1997 yılları arası 58 hırsızlık olayı meydana geldiği bu olaylarda 756 eserin çalındığı tesbit edilmiştir. Bu soygun olaylarının da % 30'luk gibi büyük bir kısmı müze ve örenyerlerinde meydana gelmiştir. Yine eserlerin büyük kısmının camilerden çalındığı anlaşılmaktadır. Yukarıda anlatılan konuda çeşitli kurumlara büyük görevler düşmektedir. Özellikle müzelerimizin bağlı olduğu Kültür Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü koruma altındaki eserlerimizin muhafazasından birinci derecede sorumludur.

Yurtdışındaki kültür varlıklarının ülkemize iadesine ilişkin işlemler ve çalışmalarımız konunun diğer boyutunu oluşturmaktadır. Bu amaçla yapılması gereken işlemler;

-Uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde, sözleşmelerde yer alan ilgili hükümlere işlerlik kazandırılmalı,

-Mevcut uluslararası sözleşmeleri yeterli veya uygulanabilir hale getirilmeli,

-Eski eser kaçakçılığı konusunu uluslararası platformlarda sürekli gündemde tutmak için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

	Olay	**Eser**
Müze	12	301
Örenyeri	5	7
Kütüphane	1	278
Türbe	4	5
Camii	15	49
Kilise	4	11
Depo	4	82
Koleksiyonerler	3	3
Açık alan	10	20
Toplam	**58**	**756**

Çeşitli Yollarla Yurt Dışına Kaçırılan ve Hükümetimizin Girişimleri Sonucu İadesi Sağlanan Eserler

-Girlantlı Lahit: M. S. 2. yy'a ait mermer Lahit. Broklyn Müzesinden 14. 01. 1994 tarihinde,

-Aphrodisias Friz Bloğu: Roma dönemine ait Friz Bloğu. NewYork'daki Fine Art galerisinde satışa sunulduğu öğrenilmiş, gerekli girişimler neticesi 14. 08. 1994 tarihinde,

-Marsyas Heykeli: M. Ö. 200 yıllarında yapılmış bir eserin Roma Çağı kopyasıdır. ABD'de Atlantis adlı galeriden 14. 08. 1994 tarihinde,

-Meleager Başı: M. S. I. yy'a ait eser. New York Fortuna Fine Art Galerisinden 24. 01. 1995 tarihinde,

-Minber Kapısı: M. S. 1320 yılına ait İzmir-Ödemiş Birgi Aydınoğlu Mehmet Bey Camii Minber kapısı. İnterpol tarafından Londra'da bulunmuş ve ülkemize 11. 11. 1995 tarihinde,

-Erdek Torsosu: M. Ö. 6. yy Roma dönemine ait eser. New York'ta İngiliz Sothebys Müzayede firmasının kataloğunda tesbit edilmiş ve 23. 11. 1995 tarihinde Kültür ve Dışişleri Bakanlığının girişimleri sonucu iadeleri sağlanmıştır.

-Kurşun Mühür: 2-3 Aralık 1997 tarihinde New York'ta düzenlenen bir müzayedede İznik kökenli bir Kurşun Mühürün satışa sunulacağının öğrenilmesi üzerine Dışişleri Bakanlığınca gerekli girişimler yapılmış, ancak zaman darlığından olumlu sonuç alınamamıştır.

Bilahare New York'ta yaşayan bir Türk işadamı bahse konu Kurşun Mühürü satın alarak ülkemize hibe etmiş ve mühür 1997 yılı Aralık ayı sonunda ülkemize getirilmiştir.

Halen yurt dışında olan ve iadesi için çalışmalar yapılan eserlerimiz;

Almanya: Boğazköy Sfenksi, Bergama Zeus Sunağı, Aphrodisias İhtiyar Balıkçı Heykeli, Konya-Beyhekim Cami Mihrabı, Hacı İbrahim Veli Türbesi ve Troya Eserleri (bir kısmı)

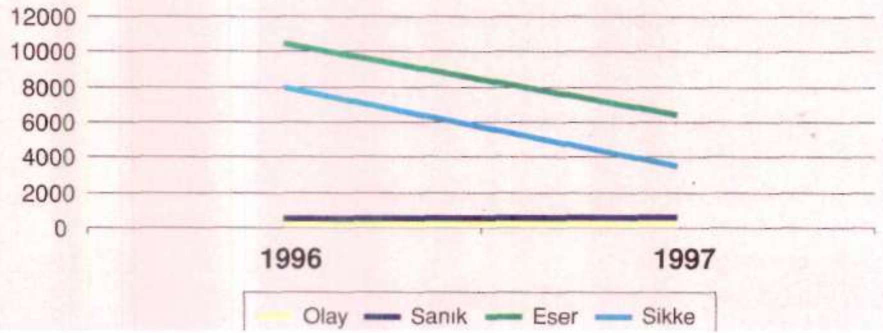
Rusya : Troya Eserleri (Diğer Kısmı)

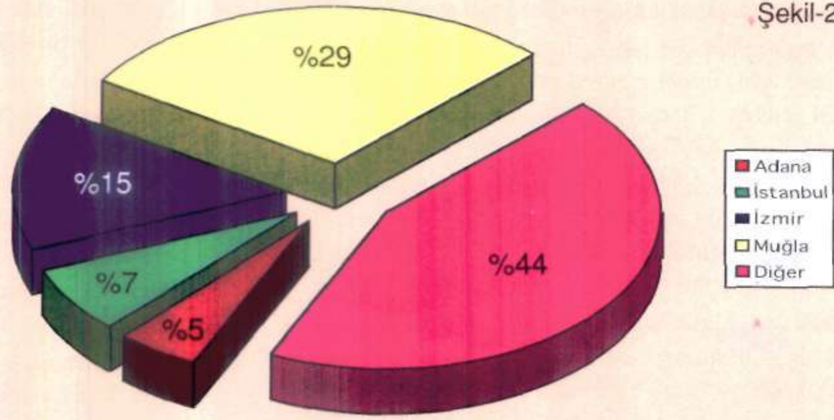
Avusturya : Üçlü Hekate Heykeli, Mermer Kadın Başı

A. B. D. : Elmalı Sikkeleri, Menil Kolleksiyonundaki Zeugma Mozaiğine ait parçalar, Herakles Heykeli

Danimarka : Danimarka David's Samling Müzesi'nde bulunan Diyarbakır Müzesi Sfens Figürini, Akşehir Seydi Mahmut Hayrani Türbesine ait sanduka, Cizre Ulu Camii Kapı Tokmağı

İngiltere : Manş Denizi batığındaki eserler

Ülkemizdeki Eski Eser Kaçakçılığının Genel Değerlendirmesi

Ülkemiz genelinde tarihi eser kaçakçılığı olaylarını incelediğimiz zaman sürekli bir artış kaydettiği gözlenmektedir. Anadolu kökenli tarihi eserlere Avrupa ülkelerinde ve Amerika'da büyük paralar ödendiği için ülkemiz ekonomik koşullarına bağlı olarak vatandaşlarımız konunun ekonomik boyutunu düşünerek çeşitli yollarla edindikleri eserleri illegal yollardan yurt dışına çıkarmaya çalışmaktadırlar. Ayrıca bu konudaki cezai müeyyidelerin yetersizliği de eski eser kaçakçılığının artışında önemli bir rol oynamaktadır.

Son iki yılın değerleri incelendiğinde, ülkemizde Eski Eser Kaçakçılığında bir düşüş olmadığı, bilakis az da olsa bir çıkışın var olduğu görülmektedir. Bu da yukarıda belirttiğimiz önlemlerin yeterince uygulanamamasına bağlı.

Ülkemizdeki Tarihi eser kaçakçılığı olaylarının meydana geldiği yerler olarak incelediğimizde aşağıdaki istatistiki bilgilerden de anlaşılacağı üzere olayların genellikle eski uygarlıkların yerleşim alanları olan Ege ve Akdeniz bölgesi ile İstanbul ilinde yoğunlaştığı görülmektedir. Tüm Türkiye çapındaki olayların yarısına yakını 8 ilde meydana gelmiştir.

Yakalanan tarihi eserlerle ilgili son iki yılın istatistiklerine bakıldığında ise ortaya şöyle bir sonuç çıkmaktadır. Kaçırılan eser bakımından en çok olayın İstanbul'da meydana gelmesine rağmen sikke kaçakçılığının İstanbul'da oldukça az olması ve sikke kaçakçılığının daha çok Adana, Antalya, Diyarbakır ve Çanakkale illerinde olması Tarihi Eser Kaçakçılığında kendi arasında bir farklılık göstermektedir

1997 Yılında Gerçekleştirilen Önemli Operasyonlar

1997 yılında ülkemiz genelinde 217 olay meydana gelmiş, bu olaylarda 565 sanık, 6.562 sikke ve 3.534 eser ile yakalanmıştır. 1997 yılında yapılan önemli operasyonlardan bazıları şunlardır;

-24.01.1997 tarihinde İstanbul Emniyet Müdürlüğünce 3 sanıkta, 118 sikke 122 eser,

-05.02.1997 İzmir Emniyet Müdürlüğünce 4 sanıkta 147 sikke, 14 eser,

-08.03.1997 tarihinde Ankara Emniyet Müdürlüğünce 4 sanıkta, 542 sikke 5 eser,

-12.03.1997 tarihinde Ankara Emniyet Müdürlüğünce 4 sanıkta, 306 sikke,

-23.09.1997 tarihinde Kırşehir Emniyet Müdürlüğünce 2 sanıkta, 248 sikke 70 eser

-01.12.1997 tarihinde Kocaeli Emniyet Müdürlüğünce 6 sanıkta, 368 sikke yakalanmıştır.

Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı Olaylarında İzlenmesi Gereken Hususlar

1- Yakalanan Kültür ve Tabiat Varlıklarının 2863 sayılı yasa kapsamında olup olmadığına dair;

- Eser, sikke v. b. taşınır kültür varlıkları için varsa ilinden yoksa yakın ilde bulunan Müze Müdürlüklerinden,

- Etnografik eserler için varsa Etnoğrafya Müzesinden yoksa Müze Müdürlüğünden veya Milli Kütüphaneden bilirkişi raporu alınır.

2- Büyük çoğunluğu Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğu altındaki camiler, türbeler vb. yerlerde bulunan ve "Teberrukat Eşyaları" sayılan halı, kilim, şamdan, levha gibi taşınır kültür varlıkları için Vakıflar Genel Müdürlüğüne veya en yakın Bölge Müdürlüğüne bilgi verilerek Vakıflar Genel Müdürlüğü ile Müze uzmanlarının müşterek incelemesi sonucu eserin vakıflarla ilgisi olup olmadığına dair bir rapor alınır.

3- Sanık vaya sanıklar hakkında 2863 sayılı kanuna muhalefetten işlem yapılır.

4- Kaçak kazı yaptığı tespit edilen kişi ya da kişiler hakkında da 2863 sayılı kanuna muhalefetten işlem yapılır.

5- Kaçak kazıda veya izinsiz define aramada kullanılan cihazlar (Dedektör) faturasız ve yabancı menşeili ise, yani kaçak olduğu tesbit edilmesi durumunda sanık veya sanıklar hakkında 1918 sayılı kanuna muhalefetten işlem yapılır.

6- Eski Eser kaçakçılığı ile ilgili tanzim olunan evrakın bir örneği ile,

- Yakalanan eserlerin net ve yakından çekilmiş renkli fotoğraflarının,

- Önemli ve büyük tarihi eser kaçakçılığı ile ilgili operasyonların videoya kaydı mümkün ise başlangıcından bitimine kadar videoya kaydedilerek bir adedi Genel Müdürlüğümüze gönderilir.

2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na göre İkramiye

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na göre muhbir ve Müsadirlerce ikramiye alınabilmesi için yapılması gereken hususlar;

- Ele geçirilen tarihi eserlerin Müze Müdürlüklerinden ekspertiz raporuyla birlikte Takdir-i Kıymeti yaptırılarak tutanaklar alınır.

- Mahkeme sonucunun kesinleştiğine dair ilgili mahkemeden alınacak olan Mahkeme Kararı temin edilir.

- Olay ve Zaptetme tutanağı ile birlikte C. Başsavcılığına yazılan yazılar elde edilir.

- Yukarıda sıralanan tutanak ve yazıların birer sureti üst yazıyla birlikte eğer olayda muhbir kullanılmış ise muhbir ve müsadirlerin ikramiyesinin ödenmesi için bağlı bulunan İl Müze Müdürlüğüne gönderilir.

2863 Sayılı Yasaya Göre Çıkarılan İkramiye ile İlgili Yönetmelik

Madde 4- Nerede olursa olsun yeni bulunup da süresi içinde haber verilmediğinden gizlenmiş sayılan varlıkları haber verenler ile (Muhbirler), bunları yakalayan kamu görevlilerine usulüne göre tesbit edilen değerin,

1905 Sayılı "Menkul ve Gayrimenkul ile Bunların İntifa Haklarının ve Daimi Vergilerin Mektumlarını Haber Verenlere Verilecek İkramiyelere Dair Kanun'da belirlenen şekilde;

- Beşbin liraya kadar % 30,

- Yirmibeşbin liraya kadar (Beşbin liradan yukarı olan kısmı için) % 25,

- Ellibin liraya kadar (Yirmibeşbin liradan yukarı olan kısmı için) % 15,

- Yüzbin liraya kadar (Ellibin liradan yukarı olan kısmı için) % 10,

- Yüzbin liradan yukarı olan kısmı için % 7.5

oranlarındaki miktar, haber veren ve yakalayan şahıslara ayrı ayrı ikramiye olarak ödenir. Gerek haber verenler ve gerekse yakalayan kamu görevlilerinin birden fazla olmaları halinde hesap edilen ikramiye oranlarında eşit olarak paylaştırılır.

Örnek : Takdiri Kıymet Komisyonunca tarihi eserlerin tamamına 3. 000. 000. 000. TL değer verildiğini düşünelim.

Günümüz ekonomik şartlarına göre 100.000 TL'nin üstünde hesaplanması gerekirse; 3.000.000.000 TL için % 7.5 olarak 225.000.000 TL (İkiyüzyirmibeş milyon)'luk ödeme muhbir ve yakalayan kamu görevlilerine ayrı ayrı ödenir. Yani muhbir bir kişi ise 225.000.000 TL alır, birden fazla iseler aralarında paylaşırlar.

Aynı durum kamu görevlileri için de geçerlidir.

Şekil-23

1997 YILI ESKİ ESER KAÇAKÇILIĞI

SAHTECİLİK

KALPAZANLIK

Kanunen tedavülde bulunan milli veya yabancı paraları, itibari amme kağıtlarını kıymetli damgaları ve kamu nakliyat işletmelerinin biletlerini taklit veya tağyir etmek, taklit ve tağyir edilmiş olduklarını bilerek satın almak, bulundurmak, piyasaya sürmek veya memlekete sokmak kalpazanlık suçunu oluşturmaktadır.

Kalpazanlık, teknik hünerlere sahip kişilerin işlediği, çoğu kez uluslararası boyutu da olan organize bir suçtur. Kalp paralar matbaa baskısı olabileceği gibi, renkli ya da siyah-beyaz fotokopi makinaları ile de çoğaltılmış olabilir.

Türk Ceza Kanununa göre yabancı veya Türk parası ayırımı yapılmadan bu suçu işleyenlere üç yıldan oniki yıla kadar hapis ve ağır para cezası verileceği ön görülmektedir.

-T. C. K'nun 320. maddesinde bilmeyerek aldığı sahte parayı bilerek sarf eden veya başka suretle piyasaya süren kişinin altı aya kadar hapis ve elli bin TL den aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkum edileceği,

-T. CK'nun 331. maddesinde sahte parayı gerçek zannı ile aldıktan sonra sahteliğini farkedenlere üç gün içinde polise müracaat edip bunları nereden ve nasıl aldığını açıklamayan kişilerin cezalandırılacağı,

-T. C. K'nun 321. maddesinde ise taklit veya tağyir (değiştirme) edilen paraların sahteliği kolaylıkla anlaşılabilir surette ise (İğfal kabiliyeti) ön görülen cezanın üçte bir oranında indirilebileceği ifade edilmiştir.

Sahte Para Olayları

Türkiye'nin coğrafi konumu itibariyle Asya, Avrupa ve Ortadoğu'yu birbirine bağlayan stratejik bir konumda bulunması, Türkiye üzerinden transit geçişlerin yapılması, ülkemizin çeşitli ülke ve örgütler tarafından siyasi ve ekonomik gerekçelerle sabote edilmeye çalışılması kalpazanlık suçunun Türkiye'de işlenmesinde en önde gelen nedenler olarak görülmektedir.

Halkımızın alış-verişlerde para üstü alırken dikkatli olmamaları, tedavülde bulunan özellikle Türk Banknotlarının hor kullanılması, banknotlarda bulunan güvenlik unsurlarının tam olarak bilinmemesi, yasalarımızda bu suça öngörülen cezaların caydırıcı olmaması kalpazanların işlerini kolaylaştırmaktadır.

Küçük değerdeki banknot ile yüksek değerdeki banknotun sahtecilik giderleri birbirine yakın olduğu için dolaşımda bulunan en yüksek değerdeki küpürün basımı yapılmakta, yabancı paralardan özellikle 20, 50 ve 100'lük ABD $ ile 100'lük Alman Markının sahteleri basılmaktadır.

Kalpazanlığın önlenmesi için Kamu Kurum ve Kuruluşları tarafından yapılan etkin mücadelede ülkelerarası bilgi alış verişi sağlayan uluslararası kuruluşlar da yer almaktadır.

1997 yılında ülkemizde meydana gelen 341 sahte para olayında 6.011 adet TL, 41.989 adet ABD $, 5.023 adet DM, 19.803 adet Irak Dinarı, 1 adet Fransız Frangı, 216 adet Hollanda Florini, 14.856 adet Suriye Lirası, 1 adet İngiliz Sterlini ve 117 adet madeni 25.000ëlik TL yakalanmış, 827 sanık hakkında yasal işlem yapılmıştır.

1997 yılında, Bulgaristan bağlantılı sahte para olayında toplam 13.185 adet sahte 100 lük ABD $, sahte nüfus cüzdanları, pasaportlar, kaşeler, basımda kullanılan boyalar, 3 adet çelik dolar kalıbı, 5' li kalıp halinde 6 adet numaratör, 1 adet matbaa baskı makinesi ve 451 tabaka para basımında kullanılan para kağıdı, yakalanmış 8 sanık hakkında yasal işlem yapılmıştır.

Ülke ekonomisinin olumsuz şartları, Türk Lirasının değer kaybetmesi, sık sık yeni tip banknotların tedavüle çıkartılması, Türk insanının yabancı paraya olan ilgisi ve özellikle 1567 sayılı kanuna bağlı olarak çıkarılan 32 Sayılı Kararla döviz ithalinin ve döviz alış verişinin serbest bırakılması kalpazanlar tarafından iyi değerlendirilmektedir.

Sahte Para Nasıl Tanınır

Gerçek banknotlar; dizayn, renk ve baskı yönünden çok net, düzgün ve kusursuz görünümdedir. Dikkatlice bakıldığında kolay anlaşılabilecek, bu net ve temiz görünüm yanında, elle dokunmak suretiyle yapılacak kontrolde sahte ve gerçek banknotları birbirinden kolayca ayırmak mümkündür. Gerçek banknotların güvenlik özellikleri ve

sahtelerdeki taklit şekli aşağıda açıklanmıştır.

1- Kağıt: Sahte para ile orijinali arasındaki en belirgin özellik paranın kağıdıdır. Orijinal banknotlar % 25 keten, % 75 pamuk elyafından yapılırken sahte banknot normal piyasada bulunan kağıttan yapılmaktadır. Ancak orjinaline yakın kağıtlardan basımı yapılan ve süpernot adı verilen sahte paraların sahteliğinin tesbitinde uzmanlar bile zaman zaman yanılmaktadır.

Şekil: 24

140
120
100
80
60
40
20
0
Büfeler Market Benzin İst. Bilet Gişe Casino Diğer

1996 1997

2- Renk ve baskı yönünden orijinal banknotlar kusursuz görünümde iken sahte banknotlarda renk uyumsuzluğu mevcut olup renkler silik ve mat bir haldedir.

3- Renkli Lifler: Orijinal ABD dolarının banknot kağıdının hamuruna konulan kırmızı ve mavi lifler sahtesinde boya yapılarak benzetilmeye çalışılmaktadır. Silgi ile silinecek olursa bu lifler kaybolmaktadır.

4- Filigran: Orijinal banknotun yapımı esnasında kağıdın hamuruna konulan filigran sahte banknotta boya yapılarak benzetilmeye çalışılmaktadır.

5- Kabartma Baskı: Orijinal banknota elle dokunulduğunda hissedilebilen kabartma baskı sahtesinde bulunmayıp elle dokunulduğunda kayganlık hissedilmektedir.

6-Optik Emniyet Unsuru: Değişik açılardan bakıldığında farklı renk yansımaları veren özel bir mürekkeple kabartma olarak basılan bir emniyet unsurudur (ABD $ hariç). Sahte banknotta bu özellik bulunmaz.

7- ABD dolarında portre belirgin çizgileriyle canlılık ve derinlik hissi uyandırır. Sahte banknotta ise portre soluktur ve derinlik hissi uyandırmaz.

8-Gizli Görüntü: Orijinal Banknot (ABD $ hariç) yatay durumda göz hizasında ışığa karşı tutulduğunda banknotun değerini gösteren rakamlar gözükürken sahte paralarda böyle bir özellik bulunmamaktadır.

9- Mikro Yazı: Türk Lirasında ön yüzün en alt kısmında, Alman Markında ön yüzde portrenin sağında banknotun değerini gösteren mikro yazılar, ABD dolarında portrenin etrafında The United States of America yazısı bulunmaktadır. Sahte paralarda mikro yazılar büyüteçle bakıldı-

1997 Yılında Meydana Gelen Kalpazanlık Olaylarının İllere Göre Dağılımı

KARADENİZ
AKDENİZ
EGE DENİZİ

1-5 Olay
6-9 Olay
11-14 Olay
17-18 Olay
Olay olmayan iller

Şekil: 25

ğında çizgi şeklinde olup okunamamaktadır.

10- Emniyet Şeridi: Orijinal banknotta emniyet şeridi kesik gümüşi çizgilerden oluşmakta, ışığa tutulduğunda düz bir hat şeklini alırken Türk Lirasının üzerinde TCMB harfleri, Alman Markında banknotun değerini gösteren rakamlar bulunur.

Elli ve yüzlük ABD dolarının üzerinde ise banknotun değerini gösteren USA 50 ve USA 100 yazıları bulunur. Sahte banknotlarda benzetilmeye çalışılan emniyet şeridi ışığa tutulduğunda kesik gümüşi çizgiler şeklinde görülür.

11-Amblem: Orijinal banknot ışığa tutulduğunda (ABD $ hariç) banknotun önyüzünde bulunan desenle arka yüzünde bulunan desen birbirini tamamlamaktadır. Türk lirasında TCMB, Alman Markında (D) harfi görünmektedir.

12- ABD dolarında testere dişi şeklindeki çizgilerden oluşan Hazine Mührünün içindeki motifler (13 yıldız, anahtar ve terazi) net ve belirgin bir görünümde iken sahte banknotlarda hazine mührü etrafındaki çizgiler kırık ve motifler karışık bir görünümdedir.

Sahte Paranın Piyasaya Sürülme Yöntemleri

Aşağıdaki tablodan sahte paranın; büfe, bakkal ve marketlerden sigara, içki, çerez vs. maddeler karşılığında yüksek değerdeki sahte banknot küpürleri verilerek paranın üstü gerçek para olarak alındığı, ayrıca benzin istasyonlarına, sinema, tiyatro gişelerine ve milli piyango bayilerine, yaz mevsiminde meyve sergilerine, canlı hayvan ticareti yapılan yerlere değişik yollarla sahte para sürülmeye çalışıldığı görülmektedir.

Bununla beraber polisin yaptığı yol kontrollerinde araç içerisinde ve şahısların üzerinde yapılan aramalar ile yapılan ihbarlarda ve istihbari çalışmalar sonucunda sahte paralar piyasaya sürülmeden ele geçirilmeye çalışılmaktadır. Eski eser ve uyuşturucu alımı karşılığında sahte paranın da verildiği görülmektedir.

İndikatif nedir ve nasıl verilir?

İndikatifin sözlük anlamı sembol, terim olarak da sahte paranın tipini gösteren numara anlamına gelir.

"Tip" sözcüğü aynı özellikler taşıyan veya aynı kalıplar kullanmak suretiyle elde edilen tüm sahte paraları içine alır.

İndikatifler ulusal veya uluslararası olabilir. Uluslararası indikatifler üyesi bulunduğumuz ICPO-İnterpol Genel Sekreterliği tarafından verilir. Ülkemizde şu ana kadar ulusal indikatif kullanılmamış, uluslararası indikatifle yetinilmiştir.

Uluslararası indikatif bir ön ek ve bir seri numaradan oluşur.

Ön ek, alfanümerik bir kombinasyon olup belirli bir ülkeyi temsil eder. Seri numarası ise yükselen sayı dizini içerisinde kalp para tipini gösterir.

Örnek: 11 T 13
Türkiye 13'ncü kalp para

Türkiye paralarına ait yeni bir kalp para tipi ortaya çıkartıldığında, bu tipe "11 T 14" indikatifi verilir ve böyle devam eder.

11 T 46 ile 11 T 47 indikatifleri Ülkemizde yakalanan sahte 1. 000. 000 Türk Lirasının indikatif numarasıdır.

Sahte para basabilmek için üç veya daha fazla sayıda kalıp gerekmektedir. İlgili uzmanlar, basılan paraların karekteristiklerini ve baskı hatalarını tesbit ederek uygun olan indikatifi verir. Bazen kalpazanlar sahte parayı piyasaya sürmeden önce sahte paranın bilinen bazı karekteristiklerini değiştirirler. Bu durumlarda orjinal indikatifi muhafaza etmekle birlikte bu indikatife bir varyant ilavesi yapılır:

Örnek:Bilinen indikatif : 11 T 13
Birinci varyant : 11 T 13 A
İkinci varyant : 11 T 13 B

Özel RC indikatifler: (Örneğin, 12 ARC 50), şimdilik renkli fotokopi makinası kullanılarak elde edilen sahte paralara verilmektedir.

Sahte Para ile Karşılaşınca ne Yapılmalı?

Sahte parayı gerçek zannı ile alan kişi veya kuruluşlar bu parayı nereden ve nasıl aldığını tarif etmek suretiyle üç gün içerisinde Emniyet Makamlarına teslim etmelidir.

Vatandaşlarımızın sanık durumuna düşme endişesi veya önemsememeleri, bu olaydan doğabilecek maddi zarara katlanmak yerine konuyu adli mercilere intikal ettirerek üzerlerine düşen görevi yerine getirmeli ve kanunun suç saydığı bir duruma düşmemelidir. Bu nedenle:

-Paranın sahte olduğu anlaşıldığı an sahte paranın geriye iade edilmemesi,

-Sahte parayı aldığınız kişinin eşkalini, eğer mümkünse kimlik bilgilerinin tesbit edilmesi,

-Sahte parayı size veren kişi veya kişileri oyalayarak en kısa sürede polise bilgi verilmesi (Telefonla 155'in aranması.)

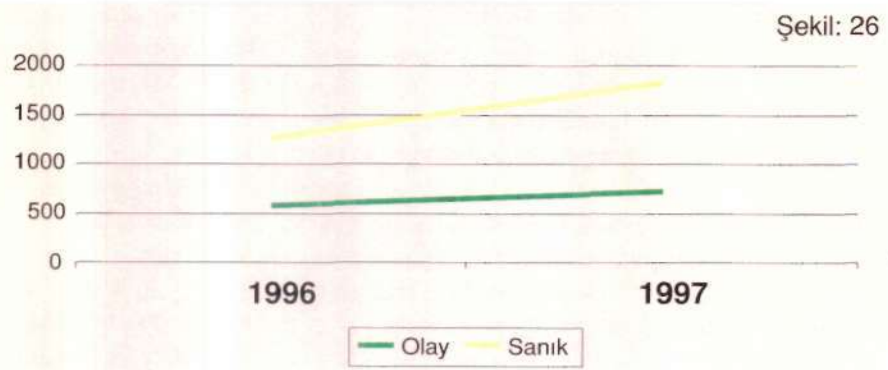
-Yapılacak ihbarın piyasaya sahte para süren bir şebekenin faillerinin ortaya çıkartılmasına sebep olabileceğinin unutulmaması gerekmektedir.

Kalpazanlık Olaylarında İzlenmesi Gereken Hususlar

1- Ülkemizde ele geçirilen kalp paralar zaptedilerek, madeni paralar için Darphane ve Damga Matbaları Genel Müdürlüğünden, kagıt paralar için Merkez Bankası Banknot Matbaası, Polis Kriminal Laboratuarları ile Kamu Ban-

kalarından kandırma-yanıltma kabiliyetini belirtir bilirkişi raporu alındıktan sonra sanıklar hakkında TCK. 'nun 316'dan 321 inci ve 351 inci maddesine göre işlem yapılır.

2- Kalpazanlık olayına ait evrakın bir örneğinin tanzim edilen (FA) formu ile birlikte sahte paranın indikatiflerinin tesbiti için; aynı seriden olması durumunda net çekilmiş fotokopisi, farklı serilerde ise her seriden birer adedi ön bilgi olarak gönderilen teleksin dışındaki tahkikat evrakıyla birlikte Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilir.

EVRAK SAHTECİLİĞİ

(Pasaport, Vize ve Kimlik Cüzdanları ile Diğer Belgeler)

Evrak Sahteciliği, kimlik ve diğer belgelerin içerik veya niteliğini değiştirerek şahısları dolandırmak, kendi sabıkasını veya gerçek kimliğini gizleyerek menfaat sağlamak, bir yasak ya da sınırlamayı aşmak amaçları için işlenen bir suçtur.

Gerçek belgenin yetkisiz kişilerce kullanılması veya belgenin tamamen sahte olarak tanzim edilmesi, özellikle vize kolaylığı olan ve vizesi alınmış bir şahsın pasaportundaki fotoğrafın değiştirilmesi ya da bu pasaporttaki vizeli yaprağın koparılarak yurtdışına gönderilmek istenen şahsın pasaportuna tatbik edilmesi gibi metodlarla bu suç işlenebilmektedir. Ancak son zamanlarda yapılan değişiklikler ile vizelerdeki çeşitli güvenlik tedbirlerinin artırılması ve fotoğrafın tahrifatsız ayrılamayacak şekilde düzenlenmesi sonucu, yöntem olarak vize başvurusu esnasında gerçeğe aykırı belgeler verilerek vize alınması yoluna başvurulmaktadır.

Bu zamana kadar yapılan çalışmaların değerlendirilmesi sonucunda, yurtdışına yasadışı yollardan çıkışın büyük oranda başkasına ait pasaportlarla gerçekleştirildiği, suç işleyen ya da bankalardaki hayali hesaplardan farklı kimliklerle para çeken şahısların başkalarına ait kimlik cüzdanlarına kendi fotoğraflarını tatbik ederek kullandıkları tesbit edilmiştir.

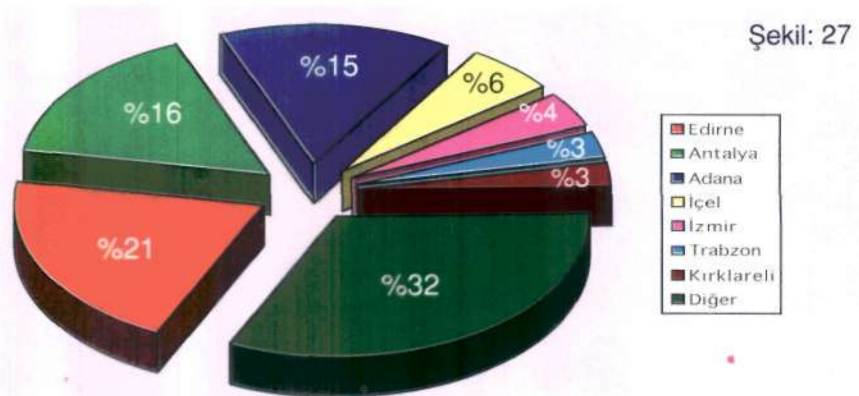
Vatandaşlarımız her ne kadar vize başvurusunda iyi niyetli ve eksik bilgi sahibi olsalar da Türk Ceza Kanunu gereğince sahtecilik suçundan haklarında yasal işlem yapılıp mağdur duruma düşmeleri söz konusu olmaktadır.

Evrak sahteciliği suçlarının son iki yıllık olay ve sanık sayısına bakıldığında, ülkemizin ekonomik yapısına paralel olarak artan bir trend izlediği gözlenmektedir:

Ülkemizde sahtecilik suçunun genelde yurt dışına çıkmak amacıyla pasaportlar üzerinde tahrifat yoluyla yapıldığı, büyük illerimizde yoğunlaştığı istatistiki verilerden rahatlıkla anlaşılmaktadır.

Özellikle organize nitelikli sahte pasaport ve vize suçları ile işçi simsarlığı faaliyetleri iç içe geçmiş durumdadır. Münferit pasaport veya vize sahteciliği suçları Hudut Kapılarında yoğunlaşarak, dağılan Sovyetler Birliği'nden ayrılan ülke vatandaşları da özellikle Trabzon gibi Karadeniz illerini bu geçişlerde tercih etmektedirler. İşçi simsarlığının uzantısı olarak yasadışı çıkış veya giriş yapacak kişiler İzmir, Antalya, İstanbul ve Edirne gibi Hudut Kapıları ve Havaalanlarında yakalanmaktadırlar.

Aşağıdaki grafikte 1996-1997 yılı itibariyle pasaport, vize ve kimlik cüzdanları ile diğer belgelerdeki sahtekarlık suçunun yoğun olduğu illere göre dağılımı görülmektedir:

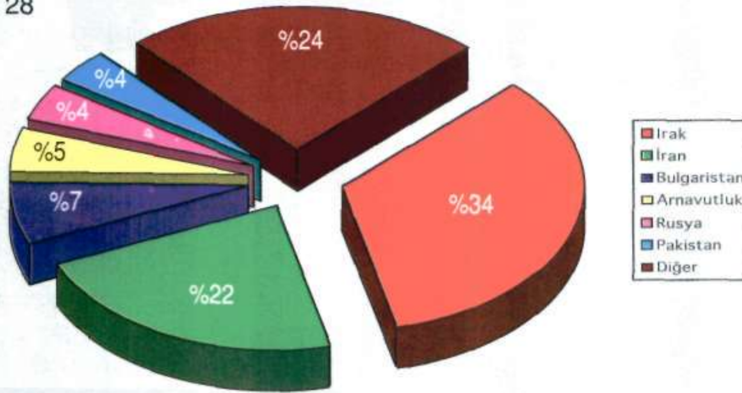

Sahtecilik suçu ile ilgili kanuni düzenlemelere bakıldığında;

-T. C. K'nın 316-331 maddeleri (paralarda, itibari amme kağıtlarında veya kıymetli damgalarda sahtecilik)

-T. C. K'nın 350-357 maddeleri hüviyet cüzdanı, pasaport, ruhsatname, ilmuhaber, şahadetname, ve diğer beyannamelerde sahtecilik suçu hakkındaki cezai hükümleri içermektedir.

Ülkemiz genelinde yapılan çeşitli çalışmalar sonucunda nüfusu yoğun bazı illerimizde odaklaşmış olan yabancı uyruklu şahısların uluslararası düzeyde sahte pasaport ve vize suçunu işledikleri belirlenmiştir.

Sahtecilik suçuyla ilgili genel bir değerlendirme yapıldığında;

a- Büyük metropollerde yoğunlaşıp,

b- Çıkış kapıları, gümrük ve hudutlardan yapıldığı,

c- Konsoloslukların bulunduğu illerde vize başvuruları sırasında verilen belgelerde sahteciliğe yoğun olarak başvurulduğu,

d- Bu suç yoluyla kendilerine sahte pasaport, vize veya kimlik cüzdanı temin eden şahısların genelde sabıkalı kişiler olduğu,

e- Özellikle İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerdeki belirli bölgelerde (Laleli, Topkapı, Sıhhiye, Ulus vb.) odaklaştığı tesbit edilmiştir.

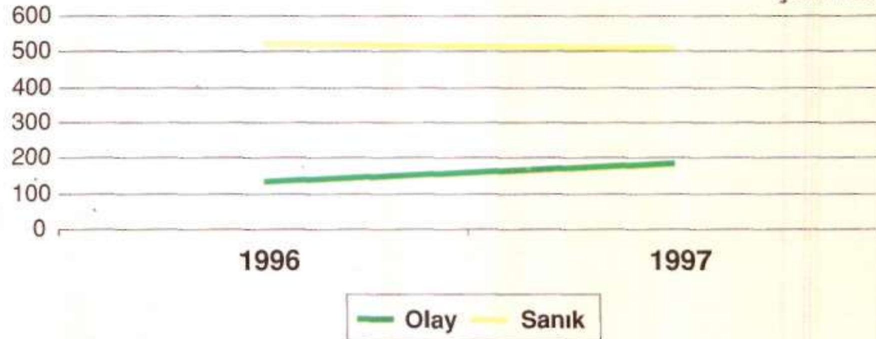
NAYLON FATURA

Bu suç hukuki prosedüre uygun olarak kurulmuş olan şirketlerin herhangi bir hizmet veya mal karşılığı olmaksızın haksız menfaat temin etmek veya vergi kaçırmak amacıyla ya da gerçekte mevcut olmayan, vergi mükellefiyeti altına girmemiş, fason olarak kurulmuş bir özel veya tüzel kişinin adına fatura kesilerek haksız menfaat temin edilmesi şeklinde işlenen bir suçtur. Birinci halde yani vergi veren bir kişinin (Özel-Tüzel) gerçeğe aykırı olarak fatura kesmesi durumunda 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun vergi kaçakçılığını düzenleyen hükümleri gereği, ikinci halde ise gerçekte var olmayan bir kişinin ticaret ünvanıyla mal ve hizmet karşılığı olmaksızın fatura tanzim edilmesi sözkonusu olup TCK'nun evrak sahteciliğine ilişkin hükümleri gereği işlenmiş bir suç sözkonusudur.

Her ne kadar bu suçun işlendiği sektörler itibariyle bir ayrım yapmak tam anlamıyla mümkün olmasa da özellikle büyük para akışının olduğu ve denetimin zor olduğu İnşaat, Dış Ticaret, Ulaşım gibi iş alanlarına ait faturaların tanzim edildiği ve bu faturaların yaklaşık 100 milyon liradan başlayarak milyarlarla ifade edilebilen değerlere kadar yükselebildiği gözlenmiştir. Bu suçun son 2 yıllık istatistiğine bakılacak olursa;

Ülkemiz ekonomik koşullarına bağlı olarak bir önceki yıla oranla artış olduğu görülmektedir.

Bu konu ile ilgili teşkilatımızca yapılan çalışmalar ancak tarafımıza intikal eden bir ihbar olması halinde mümkün olabilmekte, bunun haricinde direkt denetim yetkimiz olmaması nedeniyle ancak Maliye Bakanlığı görevlilerinin tesbit edebileceği olayların öğrenilmesiyle mümkün olabilmektedir.

Bu yönde Maliye Bakanlığının, vergi mükellefi olan şirketlerin gider gösterip diğer bir ticaret hukuku kişisine gelir olarak kaydedilen meblağların mukayesesini yapabilecek bir sistemi işletip uygulayabilmesi bu suçun önlenmesi ve caydırıcılık yönünden çok önemli olduğu değerlendirilmektedir. Gerçekten de özellikle 1980-1997 yılları arasında gerçekte herhangi bir mal ihracatı olmadan belge üzerinde mal sevki yapılıyormuş gibi gösterilerek yapılan hayali ihracaat ile mal ve hizmet karşılığı olmaksızın düzenlenen sahte (naylon) fatura karşılığı vergi iadesi alınması yollarıyla devletimiz yüklü miktarlarda zarara uğratılmıştır.

KREDİ KARTI SAHTECİLİĞİ

Ülkemizde artan enflasyon sonucu nakit para taşımanın zorluğu, alışverişlerde sağlanan kolaylık, gerektiği anda ATM'lerden nakit para çekebilme imkanı ve tüm dünyada kullanabilme imkanı nedeniyle kredi kartı kullanımı gün geçtikçe yaygınlaşmaktadır.

Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de banka ve kredi kartlarının dışında, mağaza kartları ve seyahat-eğlence kartları da kullanılıyor.

Banka Kartları: Kart hamilinin bankadaki hesabına erişerek ilgili hesabın bakiyesine anında işlem yapan, işlem tutarı kadar borçlandıran ve 24 saat nakit veya kredi kullanma imkanı veren, banka şubelerinde, duvar tipi veya sokakta kabin şeklinde bulunan, cari hesaba ulaşarak tüm işlemlerde otorizasyon alan ATM'lerden hesabındaki bakiye kadar para çekilebilen, yine hesaptaki para kadar POS ve İmprinter cihazları vasıtası ile alışveriş yapılabilen kartlardır.

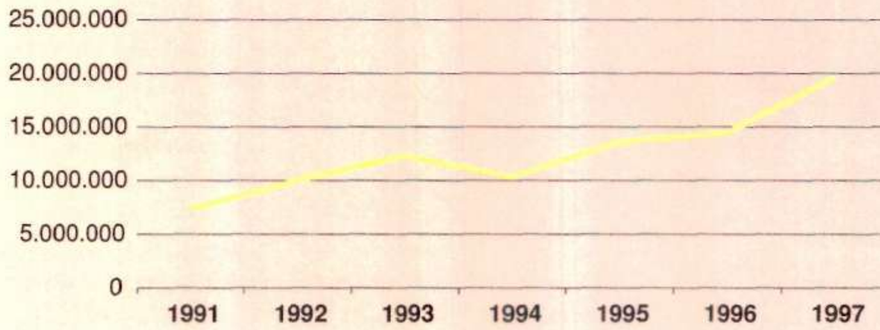
Kredi Kartları: Visa ve MasterCard gibi uluslararası kart kuruluşlarının bankalar ile anlaşmalı olarak, kart hamillerinin maaş durumuna göre, belirli bir limit ile verilen, genellikle sadece elektronik işlemlere izin verilen, POS ve İmprinter cihazları vasıtası ile alışveriş yapılan, alışverişlerde ve nakit para çekiminde taksitlendirme ve belli bir süre sonra ödeme imkanı tanıyan kartlardır.

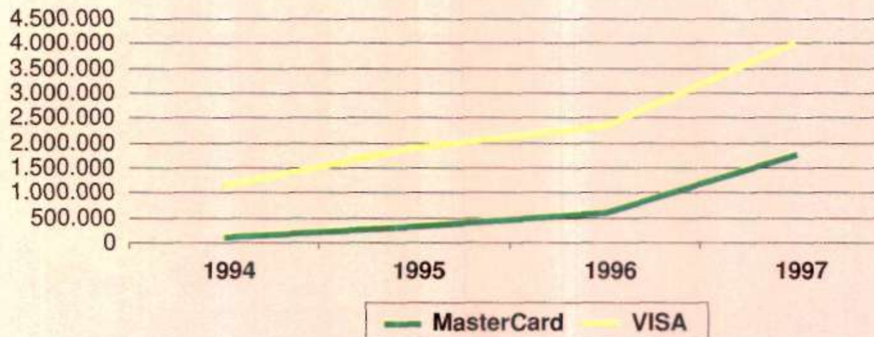
Seyahat ve Eğlence Kartları: Adından da anlaşılacağı üzere seyahat şirketlerinin ve eğlence merkezlerinin sürekli müşterilerine daha iyi hizmet verebilmek, onları nakit para taşıma zorluğundan kurtarmak, normal müşterilerden farklı olarak indirimli hizmetlerden yararlanmalarını sağlayan kartlardır.

Mağaza Kartları: Büyük mağazaların müşterilerine alışverişlerde kolaylık sağlamak için ürettikleri ve taksitlendirme, indirim gibi hizmetleri içeren kartlardır.

Seyahat-eğlence kartları ve mağaza kartları ile herhangi bir elektronik işlem yapma olanağı olmayıp, sadece şirketlerin ve/veya mağazaların müşteri çekmek amacı ile ürettikleri kartlardır. Bankalarda veya uluslararası kuruluşlarda hiçbir geçerlilikleri yoktur. Banka ve kredi kartları ise kullanılış amaçları ve özelliklerine göre 3 çeşide ayrılır. Bunlar;

Classic-Basic Kartlar: En yaygın kullanılan kart tipidir, çoğunluğun ihtiyacına hitap eder. Sigorta, acil kart yenileme, acil nakit ödeme

gibi özellikleri olup, bunların dışında opsiyonel olarak ilave hizmetler tanımlanabilir.

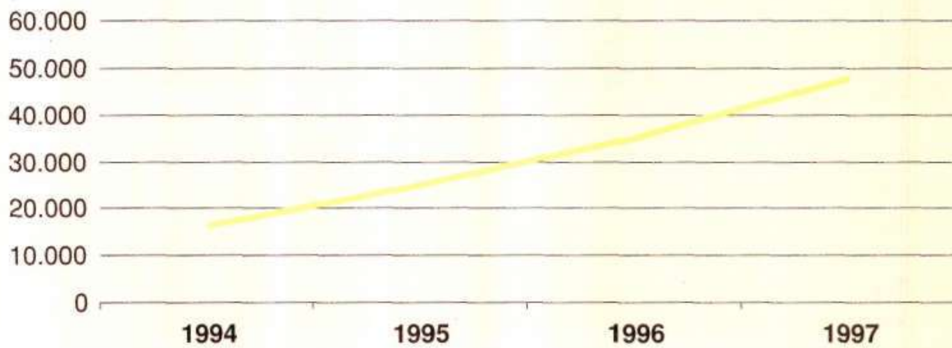
Gold-Premier Kartlar: Classic kartlardan farklı olarak daha sık ve yüksek tutarlı kullanımlarda bulunan kart hamillerine verilen, seyahat esnasında kazalara karşı sigorta güvencesi veren, 24 saat acil kart yenileme ve nakit ödeme hizmeti sunan, seyahat ve eğlence kartlarına alternatif olarak çıkarılan kartlardır.

Business Kartlar: İş gereği sık seyahat edenler için ihraç edilen kartlardır. Çoğunlukla otel, ulaşım, araba kiralama ve restoran gibi işyerlerinde kullanılır. Bunun dışında bagaj gecikme sigortası, kayıp döküman yenileme sigortası, garantili otel rezervasyonu hizmeti ve 24 saat sağlık ve hukuki yönden başvurulacak hizmet telefonları gibi çekirdek hizmetleri içeren kartlardır. Bu kartlar genellikle şirketler tarafından çalışanlarına verilip, ödemeler şirket tarafından yapılır.

Yukarıda bahsettiğimiz kartlarla günümüzde marketler, benzin istasyonları başta olmak üzere çoğu işyerinden alışveriş yapma imkanı bulunmaktadır. Buralarda yapılan alışverişlerde nakit para yerine kredi kartları kullanıldığında, gerekli satış belgesi düzenlenir, işyeri bu satış belgesini bankaya götürür ve parasını tahsil eder. Günümüzde bu tür alışveriş yapılırken kullanılan iki çeşit cihaz vardır.

İmprinter: Kart üzerindeki kabartma bilgilerin ve işyeri bilgi plaketi üzerindeki bilgilerin satış veya alacak belgesi (slip) üzerine geçmesini sağlayan özel baskı aletidir. Kart ve işyeri bilgi plaketinin üzerindeki bilgilerin dışındaki diğer sahalar işyeri tarafından elle doldurulur. İşyeri sahibi, kendisine haftalık periyotlarla verilen BUL (Birleşik Uyarı Listesi) kitapçığını kontrol etmek suretiyle, kartın çalıntı olup olmadığını araştırır. Bunun dışında işyerine verilen limitin üstünde alışveriş yapılıyorsa, telefonla otorizasyon almak mecburiyetindedir. İmprinter ile yapılan alışverişlerde işyeri sahibi, kart hamilini, kartının üstündeki imza ile belgeye attığı imzaları karşılaştırmak suretiyle kontrol eder.

Satış Noktası Terminali (POS): Kartın manyetik şeridindeki bilgileri, işyerine ve işleme ait bilgileri banka bilgisayarına aktaran ve detayları bir belge üzerine döken özel bilgisayar terminali. POS cihazı, imprinterden farklı olarak BUL kontrolünü ve otorizasyon alma işlemini otomatik olarak yapar. Bu cihazla yapılan alışverişlerde işyeri sahibi, kart hamilini, kartının üstündeki imza ile belgeye attığı imzaları karşılaştırarak veya kart sahibine kartın şifresini cihaza girmesini söyleyerek yapar.

Kredi kartlarının sahteciliğini önlemek amacı ile kartlara çeşitli güvenlik özellikleri konmuştur. İlk çıktıklarında normal kağıt şeklinde olan kredi kartlarına, dolandırıcıların bu işe el atmasından sonra sürekli yeni yeni güvenlik sistemleri eklenmek zorunda kalındı. Kağıt olarak çok kolay taklit edilebilme olanağı olan kredi kartları daha sonra en büyük özelliği olan "plastik kart" halini aldı. "White Plastik" adı verilen düz beyaz plastik kart üzerine kart numarası, geçerlilik tarihi ve kart hamilinin ismi yazılmak suretiyle yeni şekillerini almış oldular. Zamanla eklenen güvenlik önlemleri şunlardır:

Ön Yüz Güvenlik Özellikleri

1. Logo: Visa ve MasterCard logoları her zaman kartın ön yüzünde, sağda bulunur. Üst sağ köşede ve alt sağ köşede hologramın altında olabilirler. Bunlardan Visa'nın logosu mavi, beyaz ve altın renklerinden oluşur ve ortasında "VISA" yazısı görülür. Ayrıca logoyu çevreleyen ince bir çizgi görünümünde olan micro bordür vardır. MasterCard'da ise dünyayı simgeleyen içiçe geçmiş iki daire ve ortasında "MasterCard" yazısı mevcuttur. Sahte kartlarda "Visa" ve "MasterCard" ın orijinal renkleri tam olarak tutturulamaz ve Visa'nın micro bordürü düz veya kesik bir çizgi şeklindedir.

2. Hologram: Kartların ön yüzündeki "MasterCard Dünya" ve "Visa Güvercin" hologramları, kart öne ve arkaya doğru sallandığında renk değişiklikleri gösterirler. Fakat meydana gelen son olaylarda ele geçirilen bazı sahte kartlarda bu hologramların tıpatıp aynılarına rastlanılmış olup bunların geliş yeri, imalatları ve satışları serbest olan Çin Cumhuriyeti olduğu tespit edilmiştir.

3. Karakteristik Özellikler: Kartlarda son kullanma tarihinin sağında bulunan bu güvenlik özellikleri kartların

en büyük özelliklerinden biridir. "Visa" kartlarda bulunan "V" harfinin sol ayağı normal karakterden farklı olarak düz bir şekilde durur. "MasterCard" larda ise "M" ve "C" harflerinden meydana gelen özel bir karakter-sembol mevcuttur.

4. Kart Numarası, Geçerlilik Tarihi ve Kart Hamilinin İsmi: Bilgisayar yardımı ile belirli bir dizin rakamdan oluşturulan ve kendi arasında algoritmik bir diziliş sırası bulunan rakamlar düşünüldüğü gibi sıra ile giden bir rakamlar dizini değildir. Bunun dışında kart hamilinin ismi ve kartın son kullanma tarihi ile geçerlilik tarihleri kabartma karakterlerle işlenmiştir.

Arka Yüz Güvenlik Özellikleri

1. Manyetik Şerit: Kartların arka yüzünde bulunan manyetik şeritin içine kartın tüm bilgileri CVV, CVC, CVV2 ve CVC2 şeklinde işleniyor. Bunlar normal gözle veya herhangi bir başka aletle okunamayıp, sadece manyetik şerit okuyucuları vasıtası ile okunabiliyor.

2. İmza Paneli: Kartların arka yüzünde bulunan imza paneli, kartla hemzemin olup, renk değiştirme özelliğine sahiptir. İmza atıldığında kağıda işliyor ve bu imza silinmek istendiğinde imza panelide beraberinde yok oluyor ve panelin altında bulunan "VOID" (GEÇERSİZ) yazısı meydana çıkıyor.

Kart sahiplerinin dikkat etmesi gereken konulardan en önemlisi, kartlarını aldıklarında kartın arka yüzündeki imza paneline mutlak surette imzalarını atmak olmalıdır. Çünkü kartları çalınsa bile yapılan alışverişlerde atılan sahte imzanın laboratuvar incelemelerinde sahte olduğu ortaya çıkacaktır ve böylece kart hamilleri zarar görmemiş olacaklardır. Diğer bir husus ise, kartları kaybolduğunda veya çalındığında derhal yetkili bankayı arayıp durumu bildirmek olmalıdır. Böylelikle kartlarının kaybolduğunu/çalındığını bildirdikleri andan itiaren yetkili banka veya kuruluş kartın geçerliliğini iptal edecektir ve böylece bulan/çalan şahıs kartla işlem yapamayacaktır.

Tüm bu güvenlik özelliklerinin konulması bu alanda yapılan sahtekarlık ve dolandırıcılığın hangi boyuta geldiğini göstermektedir. Ülkemizde yeni bir suç çeşidi olsada, kredi kartı sahteciliği dünyada kendini kartların piyasaya çıkması ile birlikte göstermiştir. 1977-78 yıllarında çalıntı veya kayıp kartların üzerindeki bilgiler kesme-yapıştırma yolu ile değiştirilerek kullanılıyordu. 1979-80 yıllarında "White Plastic" olarak tabir edilen boş plastikler üzerine, imprinter ile yapılan işlemlerde geçerli kredi kartı ön yüz bilgileri kurşun matbaa dökümü, metal kabartma veya kart numaralarının kesilip yapıştırılması şeklinde işlenerek, işyerlerinin bilgisi dahilinde yapılıyordu. 1981-82 yıllarında bu sefer uzakdoğu ülkelerinde, bilhassa Çin Cumhuriyeti'nde birkaç güvenlik özelliği dışında gerçek kartlara çok benzeyen sahte kartlar üretilmeye başlanhdı. Özellikle 1983 yılından itibaren bu Asya Organize Suç Grupları kartlardaki çoğu güvenlik özelliğini, hem de yasal olarak üretmeye başladılar. Bu tarihten itibaren suç oranı ciddi bir şekilde artış gösterdi, bunun önüne geçebilmek için kartların arka yüzünde bulunan manyetik şerit eklendi. Bu manyetik şeridin içindeki CVV, CVC bilgileri bu oranı biraz düşürdü, fakat bununda taklit edilmesi sonucu buna ilave olarak CVV2 ve CVC2 güvenlik tedbirleri geliştirildi.

Dolandırıcılık-Sahtekarlık Uygulamaları

1. Kayıp/çalıntı kart kullanımı: Kart hamilinin kartını kaybetmesi veya çaldırması halinde kartın kötü niyetli kişiler tarafından kullanılmasıdır. İş yerlerinin kart kabul ederken kayıp/çalıntı kart kart kullanımının önlenmesi için kimlik, imza ve BUL kontrolü gibi bazı güvenlik kontrollerini yapması gerekmektedir.

2. Ele geçmeyen kartlar: Kart hamilinin müracaatı sonucu banka tarafından çıkartılan kartlar posta, özel kargo şirketleri ve banka şubesi aracılığı ile kart hamillerine ulaştırılmaktadır.

Kartın kart hamiline ulaşması esnasında bazen postada çalınabilmekte, kaybolmakta veya sahte kimlik belgeleri ile kart hamilinin adına bankadan alınabilmektedir. Kartı ele geçiren kişi arkasını imzalamak suretiyle işyerlerinde kullanılabilmekte, şifresini de elde ettiyse ATM'den nakit avans çekebilmektedir.

3. Sahte müracaat: Banka veya kart çıkartan kuruluşlar kredi kartı vermek için müracaat esnasında çeşitli belgeler talep ederler. Kötü niyetli kişilerin sahte kimlik ve diğer belgelerle yaptıkları müracaatlar kontrol sırasında farkedilmeyip kabul edilerek kredi kartı verilebilir. Bu kartı alan şahıs hem nakit avans çekmek hemde alışveriş yapmak suretiyle yüksek meblağlarda harcamalarda bulunarak bankayı dolandırır.

4. Boş plastik (White Plastic): Boş plastik plakalar üzerine kabartma olarak basılan gerçek kredi kartı numaralarının, işyerlerinde imprinter cihazı ile satış belgesi üzerine aktarılarak bankadan tahsil edilmesi ile oluşan bir suç türüdür. Bu yolla işlenen suçlar işyerinin bilgisi dahilinde olmaktadır ve genellikle işyeri bu türden suçların işlenmesi amacıyla açılmıştır.

5. Değiştirilmiş kart: Kredi kartları üzerindeki kabartma numaralarının kesilerek değiştirilmesi veya ütülenerek yerine yenisinin basılmasıyla yapılan kartlardır. Bu türden değiştirilmiş kartlar imprinter cihazıyla işlem yapan işyerlerinde kullanılır. İşyeri, bilgisi dahilinde değiştirilmiş kartları kabul edebileceği gibi, fark edilmeyecek şekilde değiştirilmiş kartlar da iyi niyetli işyerleri tarafından bilinmeden kabul edilebilmektedir.

6. Sahte kartlar: Sahte kart kavramı genel olarak gerçeğine benzer şekilde sahte olarak üretilmiş kart kavramını açıklamak için kullanılır. Üretiliş itibariyle çeşitli şekillerde sahte kartlar vardır.

a. Kartın üzerinde yazılı olan banka ismi gerçek bir bankaya, hiç olmayan bir bankaya, yada bir bankanın isminden esinlenerek tanzim edilmiş olabilir. Kredi kartı numarası ise kartın üzerinde yazılı bulunan bankaya ait olabileceği gibi başka bir bankaya da ait olabilir.

b. Sahte yollardan çeşitli şekillerde üretilmiş kartın arkasında bulunan manyetik şerit, "encoder" denilen bir cihaz (manyetik şerit kodlayıcı) ile kodlanarak içine elektronik yollardan kart bilgileri yazılabilmektedir. İmprinter cihazları kartların ön yüzünü, POS cihazlarıda elektronik olarak kartın arka tarafındaki manyetik şeridi okumaktadır. Sahte kartlar önceleri sadece imprinter cihazında kullanılabilen manyetik şeritleri boş olan kartlarken son yıllarda manyetik şeritleri kodlanmış sahte kartlarında ülkemizde kullanıldığı görülmektedir.

7. Manyetik şerit sahteciliği: Gerçek kartın manyetik şeridi silinerek manyetik şerid kodlayıcısı ile (encoder) başka kart hamillerine ait bilgilerin tekrar kodlanmasıyla yapılan sahtecilik türüdür. Bazı kötü niyetli kişiler, kendi kartlarının manyetik şeridini değiştirdikleri gibi, kayıp / çalıntı kartların manyetik şeritlerini de başka kart hamillerine ait bilgilerle kodlayarak POS cihazlarında elektronik olarak yapılan işlemlerde kullanabilmektedir.

8. Kart kopyalama (Skimming): Kartların arka yüzünde bulunan manyetik şerit bilgilerinin encoder cihazı aracılığı ile kopyalanması ve yine aynı cihaz aracılığı ile başka kartların manyetik şeritlerine bu elde edilen bilgilerin kopyalanması olayıdır. Plastik kart sahteciliği fiillerinin şu an görülen şekliyle en tehlikelisi olup her gün artan boyutlarda kartlı ödeme sisteminin güvenliğini zedeleyici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

9. Posta ve Telefon ile yapılan mal siparişi dolandırıcılığı: (Mail Order / Telephone Order) Kredi kart numarası kullanılarak posta ve telefon ile yapılan siparişlerde kart hamili fiziksel olarak satıcı firmanın karşısında bulunmamaktadır. Mal gönderimini yapacak satıcı firmanın yaptığı konrollerde zayıf kaldığı durumlarda başkasına ait geçerli bir kart numarası ile önceden ayarlanmış bir adrese mal gönderilerek dolandırıcılık gerçekleştirilebilinir.

10. ATM Dolandırıcılığı: Dolandırıcının, kart sahibinin ATM cihazı ile işlem yaparken şifresini görmesi ve daha sonra kart değiştirme, çalma veya ATM'nin kart giriş haznesine önceden çeşitli cisimler yerleştirilerek kartı ele geçirmesi ve kullanması ile gerçekleştirilen dolandırıcılık türleridir.

Sahte ATM cihazları kullanarak geçerli banka ve / veya kredi kartlarının dolandırıcılar tarafından ele geçirildiği veya kart bilgilerinin kopyalanarak sahte kartlarda kullanılması gibi olaylarla da karşılaşılmaktadır.

Yurtdışında meydana gelen bir olayda, benzin istasyonunda görevli iki şahıs arabalarından inmeyip sadece kartlarını uzatan vatandaşların kartlarını normal POS cihazından okuttuktan sonra ayrıca birde ufak bir cihazdan okutarak, manyetik şeritteki bilgileri buraya aktardıklarını, böylelikle sahte kartlara gerçek bilgileri yükleyerek dolandırıcılık yaptıklarını itiraf ettiler.

Uluslararası kuruluşların veya bankaların, ürettikleri kartlara uygulanan güvenlik özelliklerinin dışında, ayrıca aldıkları bir takım önlemler vardır. Bu önlemlerin çoğunluğu, kart hamillerinin ve bankaların kendilerinin mağdur duruma düşmesini önlemek amacıyla, işyerlerine karşı alınan tedbirler olup, bunlar şu şekilde sayılabilir:

Bankaların Aldığı Önlemler

- Postada kartların çalınıp kaybolmasını önlemek için; kartlara geçerlilik ve başlangıç tarihi verip kart hamilinin kartını alıp almadığını kontrol etmek, kartları şubelerden kart hamillerine teslim etmek veya özel kurye sistemi kullanmak.
- Mektup ve telefonla siparişte yapılan sahtekarlıkları önlemek için; mektup ve telefonla sipariş işlemlerinde %100 otorizasyon şartı koymak,
- Sahte belge aklamayı önlemek için; işyerlerine teslim edilen satış belgesi sıra numaralarını tutarak sahtekarlığın kaynağı olan işyerlerini belirlemek, devralınan şirketleri takip etmek,
- İşyeri izleme standartlarının aşılması halinde uyarı raporları üretilmesini sağlamak (haftalık ciro, ortalama işlem tutarı, işlem adedi, işlem tarihi ile satış belgesi tahsil tarihi arasında geçen ortalama süre, ters ibraz sayısı)
- Ödemelerin işyerlerine nakit olarak yapılmaması ve işyerinin hesabına belirli bir süre bloke konması,
- Dolandırıcılık ve sahtekarlık yapan işyerlerinin sözleşmesinin feshedilmesi ve diğer banka ve kuruluşlara duyurulması,
- İşyeri sözleşmelerinde hatalı işlemlerin kendilerine geri döneceğine dair bir madde bulundurulması,
- İşyerlerinin eğitilmesi ve yapılacak işi ayrıntılı olarak tarif eden bir broşür verilmesi,
- POS kullanımında elle girişe izin verilmemesi,
- İşyeri limitlerinin aşağıya çekilmesi,

Uluslararası Kuruluşların Aldığı Önlemler

İşyerine belirli bir limit üzerinde ters ibraz gönderilmişse, işyeri belirli bir limitin üzerinde ters ibrazda bulunan kartı kabul etmişse ve/veya aynı işyeri için belirli bir limitin üzerinde dolandırıcılık bildirimi olmuşsa; işyeri "şüpheli işyeri" olarak ilan edilir ve bu aşamadan sonra dolandırıcılık ve sahtekarlık işlemleri anlaşmalı olduğu bankaya ters ibraz yapılabilir.

Üye bankalara dolandırıcılık olaylarında kanıt toplama ve şahitlik aşamalarında destek olmak,

Kendi otorizasyon sistemlerinden geçen işlemleri belli kriterlere göre seçip kartı ihraç eden bankayı uyarmak,

İşyeri anlaşması yapmadan önce ilgili işyerinin başka bir banka tarafından feshedilip edilmediğini araştırabileceği bir veri tabanı oluşturmak,

İşyeri belli dolandırıcılık sınırlarını aşmasına rağmen banka hala ilgili işyeriyle çalışmayı sürdürürse, 0 limitli, CVV okuyan terminal koyma yaptırımı getirilebilir.

Ülkemizdeki Durum

Kredi kartı kullanımı sisteminden kaynaklanan boşluklar sonucu dünyada olduğu gibi ülkemizde yeni de olsa bu alanda dolandırıcılık suçları işlenmeye başlanılmıştır. Çoğunlukla sahte müracaatlar, yerli sahte kartlar, münferit sahte yabancı kartlar, Türk kart hamillerine ait kart numaralarının yurtdışında kullanılması, encode sahteciliği görülmekte olup, bu alanda işlenen en büyük olay 7 şahsın, irtibatlı olarak başta Yunan bankaları olmak üzere bazı yabancı bankaların kredi kartı hamillerinin hesaplarını kullanarak, Tayvan'dan getirtilen Encoder cihazı yardımı ile 2 Türk bankasına ait kredi kartlarına kodlayarak 1996 Mayıs ayı içerisinde İstanbul'daki bazı işyerlerini takriben 16. 6 milyar TL dolandırdıkları olaydır.

Kredi kartı dolandırıcılığı Ülkemizde özellikle turizm bölgelerinde meydana gelmekte olup, en riskli iller ise halıcılar, dericiler, araba kiralama şirketleri, oteller ve kuyumcuların çok bulunduğu İstanbul, Antalya, İzmir, Ankara, Balıkesir, Aydın, Muğla ve Nevşehir'dir.

Bu alanda suçların önlenmesi ve soruşturulması için bankalarla yapılacak çalışmalarda işbirliği ve koordinasyonun sağlanması amacıyla, konunun polisiye araştırması sırasında da belli bir ihtisaslaşmaya ihtiyaç duyularak merkezi İstanbul'da bulunan, Türkiye'nin nakit paraya dayalı olan geleneksel ödeme yöntemlerine alternatif olarak daha hızlı, etkili ve kullanımı kolay çağdaş ödeme sistemleri ile kartlı ödeme sistemlerindeki sahtecilik, dolandırıcılık ve riskin önlenmesi konularında faaliyetlerde bulunan Bankalararası Kart Merkezi (BKM) ile Emniyet Genel Müdürlüğümüz arasında 14-16 Haziran 1995 tarihlerinde yapılan görüşmeler çerçevesinde, İstanbul Emniyet Müdürlüğünde 13. 10. 1995 tarihinden itibaren Bankalararası Kart Merkezi'nde İhtisas Polisi uygulamasına geçilmiştir.

Ceza Hükümleri

Sahte veya gerçek kart ve belgelerle yapılan dolandırıcılıklar için Ülkemizde uygulanan ceza hükümleri şunlardır:

* Suçun tanımına göre 3 aydan 5 yıla kadar hapis cezası,

* 10 milyon TL - 100 milyon TL arası ağır para cezası ve zararın belli bir katı,

* Suçun birden fazla kişi tarafından işlenmesi durumunda cezalarda artış,

* Bilişim suçu,

* Genel hükümler.

DOLANDIRICILIK

Bir kişiyi kandırabilecek nitelikte hile ve desiseler yaparak hataya düşürüp onun veya başkasının zararına, kendisine veya başkasına haksız menfaat sağlayan kişinin işlemiş olduğu suçlardır.

Türk Ceza Kanunu'nun 503-507 maddeleri arasında dolandırıcılık fiilleri düzenlenmiştir. Bu kanunun 503. maddesinde bir kişiyi kandırabilecek nitelikte hile ve desiseler yaparak hataya düşürüp onun veya başkasının zararına, kendisine veya başkasına haksız bir menfaat sağlayan kişiye 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve sağladığı haksız menfaatin bir misli kadar ağır para cezası verileceği,

Kanunun 504. maddesinde; 503. maddedeki dolandırıcılık suçunun,

1- Banka veya diğer kamu kurumlarınca tahsis edilmemesi gereken bir kredinin açılmasını sağlamak,

Sigorta bedelini almak maksadıyla,

3- Bir kimseyi içinde bulunduğu tehlikeli veya zor durumdan kurtarmak bahanesiyle,

4- Posta, telgraf ve telefon işletmesinin haberleşme araçlarını, bankaları, kredi kurumlarını veya herhangi bir kamu kurum ve kuruluşunu vasıta olarak kullanmak suretiyle,

5- Yurtdışında iş bulmak, ikamet izni veya vize almak bahanesiyle,

6- Bir kimseyi askerlikten tamamen veya kısmen kurtarmak bahanesiyle,

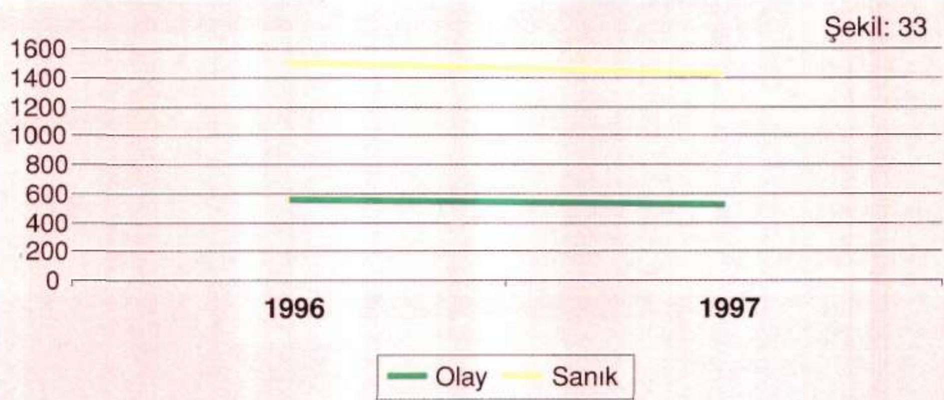
7- Kamu kurum ve kuruluşlarının veya kamu yararına çalışan hayır kurumlarının zararına olarak,

8- Meslek veya görevlerini yaptıkları sırada avukatlar, dava vekilleri, vekiller veya kurum yöneticileri tarafından işlenmesi halinde, faile 2 yıldan 5 yıla kadar ağır hapis ve sağladığı haksız menfaatin 2 misli kadar ağır para cezası verileceği belirtilmiştir.

Suçun işlenmesinde yukarıda yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse hapis cezasının asgari haddi 3 yıl ağır hapistir.

Kanunun 505. maddesinde ise; bir kimsenin kendisinin veya başkasının menfaatine olarak, bir küçük veya kısıtlı veya ehil olmayan bir kimsenin ihtiyaçlarını veya heveslerini veya tecrübesizliğini suistimalle, onlardan birinin zararına hukuki bir hükmü içeren bir senet alırsa, veren şahsın hukuki ehliyeti olmamasından dolayı bu senet hükümsüz sayılmakla beraber failin bir seneden beş seneye kadar hapis cezasına mahkum edilmesi öngörülmektedir.

Aşağıdaki istatistiklerden de görüleceği gibi dolandırıcılık suçları da ülkemizde yoğun olarak işlenmektedir. Bu suçun son 2 yıllık istatistiklerine bakılacak olursa ; 1996 yılında meydana gelen 557 olayda 1502 sanık hakkında işlem yapılmışken, 1997 yılında 519 olayda 1425 sanık hakkında işlem yapılmıştır.

Sahtecilik ve Dolandırıcılık Olaylarında İzlenmesi Gerekli Hususlar;

1- Yakalanan şahsın örgüt ve/veya şebeke bağlantısının olup olmadığı araştırılmalıdır.

2- Olayın nerede, niçin, ne zaman ve nasıl meydana geldiği ortaya çıkarılmalıdır.

3- Şahsın veya şahısların bu olaya niçin teşebbüs ettikleri, olay sırasında yararlanmış oldukları diğer şahıslar veya kurumlar öğrenilmelidir.

4- Olayın diğer illerle bağlantısının bulunduğunda gereği için ilgili İl Emniyet Müdürlüğüne, bilgi için Daire Başkanlığımıza konu iletilmelidir.

5- Olayla ilgili şahıslar kayıtlara alınarak diğer bazı olayların meydana gelmesi durumunda bu şahıslarla irtibatı olup olmadığı araştırılmalıdır.

6- Olaylar hakkında düzenlenen tahkikat evrakları eksiksiz olarak en kısa zamanda Daire Başkanlığımıza gönderilmelidir.

7- Olaylarla ilgili çeşitli belgeler tesbit edildiğinde bu belgelerin alındığı iddia edilen kurumlarla yazışma yapılarak belgelerin bu kurumdan verilip verilmediği öğrenilmelidir.

8- Olaylarla ilgili şahıslar aranırken sadece belirtilen adresten değil, şahısların bulunmaları ihtimal dahilinde olan tüm yerler aranmalıdır.

9- Olaylarla ilgili olarak şahısların ifadeleriyle yetinilmeyip, şahıslar arasındaki irtibatın nasıl kurulduğu, suç delillerinin nasıl temin edildiği ve suçun işlenmesinde izlenen metotların neler olduğu araştırılmalıdır.

10- Her İl Emniyet Müdürlüğü, ilinde kredi kartlarıyla satış yapan çeşitli işyerlerini uyararak alış verişlerde kredi kartı sahiplerinin kimliklerinin sıkı kontrole tabi tutulmasını önermesi bu suçun önlenmesi açısından yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

11- Her İl Emniyet Müdürlüğünün, ilinde ikamet eden ve daha önce tesbit edilmiş banka dolandırıcılarının eşgal ve dolandırıcılık metodlarını bankalara bildirmesi dolandırıcıların tekrar bir dolandırıcılık suçu işlediğinde yakalanması açısından yararlı görülmektedir.

SOLVENTLERİN AKARYAKITA KARIŞTIRILMASI

Solventler çeşitli sanayi kollarındaki (Boya, Tekstil, Kimya vb.) üretimde hammadde olarak kullanılan ve hekzan, benzol, nafta, heptam, pentam, toluen ve benzen gibi maddelerden oluşmaktadır. Bu maddelerin fiyatlarının akaryakıt fiyatlarından daha düşük olması ticarete hile karıştıran bazı kişilerce akaryakıta bu maddelerin katılarak haksız kazanç sağlamaları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Ancak, karışımlı akaryakıtı kullanan motorlu araçlar üzerinde bu madde önemli oranda mekanik ve teknik arızalara neden olmaktadır. Solventlerin ülkemize ithalinde, ithal eden firmalardan taahhüt belgesi alınarak bu maddelerin amaçları dışında kullanılmaları önlenmeye çalışılmaktadır.

Bu suç fazla değişmeyen bir oranda, ekonomik sıkıntılara paralel olarak, Ankara, Artvin, Diyarbakır, İstanbul, Bursa, İzmir ve Kocaeli gibi illerimizde yoğun olarak işlenmektedir:

Sözkonusu maddelerin akaryakıta karıştırılması durumunda TCK'nın ticarete hile karıştırılması suçunu düzenleyen 363 ncü maddesine göre 6 aydan 1 yıla kadar hapis cezası öngörülmüş olup ayrıca Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun hükümlerine göre bu şahıslar hakkında yasal işlem yapılmaktadır.

Solventlerin akaryakıtla karıştırılmasıyla ilgili olarak yapılan ihbar ve şikayetlerin değerlendirilebilmesi için bu maddelerin ilgili kuruluşlarca tahlil ettirilmesi gerekmektedir.

Akaryakıt tahlil ücretlerinin tüketiciyi korumakla yükümlü Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüklerince ödenmesi ve kendilerine yeterli ödeneğin tahsis edilmesi hususunda gerekli çalışmalar yapılmış ve tahlil ücretlerinin ilgili firmalardan temini sağlanmıştır.

Katkılı Akaryakıt Olaylarında Yapılacak Analizler

1- Akaryakıt numuneleri, periyodik kontroller veya şikayetler olması üzerine gerekli görülen akaryakıt istasyonu pompası, depo veya tanker gibi yerlerden alınır.

2- Akaryakıt Dağıtım Şirketleri, Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne yapılacak denetimlerde kullanılmak üzere yeteri kadar marker test cihazı ve malzemesi temin edecekler, Akaryakıt İstasyonlarından numune alan elemanlar mümkün olduğu kadar marker test cihazı kullanarak yerinde tesbit yapacaklar ve gerekli görüldüğü takdirde numune alarak analiz edebilmek üzere laboratuvara göndereceklerdir.

3- Numunelerin alımında 3 nüsha Numune Alma Tutanağı düzenlenecektir. Bu nüshalardan bir tanesi alınan yerin yetkilisine teslim edilecek, bir nüshası Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilecek, 1 nüshası ise numune alan yetkilide kalacaktır.

4- Akaryakıt numuneleri mutlaka standart numune şişelerine ve en az iki şişe olarak, benzinlerde oktan sayısı analizi istenmesi durumunda ilave bir şişe daha alınacak, ağızları mühür ile kapatıldıktan sonra bir şişesi saklanmak üzere numune alınan yerin yetkilisine teslim edilecektir. Akaryakıt numuneleri alınacak şişeler, mutlaka standart, litrelik ve ağızları kaçak yapmayacak tıpaya sahip olmalıdır, numune şişesini teslim alan yetkilinin bu şişeyi serin bir yerde muhafaza etmesi gerektiğinden, bu husus yetkiliye bildirilecek ve numuneyi saklaması istenecektir.

5- Her an numune alınabilmesi için, tüm bayilerde yeteri kadar Numune Alma Tutanağı örneği ve en az 10 adet numune alma şişesi hazır bulundurulacaktır. Dağıtım Şirketleri, Numune Alma Tutanağından ve numune şişeleri temininden ve bayilere dağıtımından sorumludur.

6- Alınan numunelerin bekletilmeden Petrol Araştırma Merkezine (PAL) sevkedilmesinde, Dağıtım Şirketleri, Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası (PUİS) ve Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşverenler Sendikası (TABGİS) Müdürlükleri yardımcı olacaklardır.

7- Numune alınacak iller, numune sayısı ve numune analizlerinin PAL'da yaptırılması, laboratuvarın analiz yapabilme kapasitesi dikkate alınarak Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından organize edilecektir. Bu kapsamda PİGM tarafından hazırlanacak program çerçevesinde yapılacak rutin kontroller için her ay gizlilik kaydıyla numune alınacak iller ve numune sayılarını içeren program ilgili kurumlarla birlikte koordine edilecektir. Ayrıca şikayet olması veya özel durumlarda da alınacak numuneler PAL'a gönderilecektir.

8- Analiz neticesi PAL tarafından Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne bildirilecek ve PİGM bu neticeleri ilgili Dağıtım Şirketleri kanalıyla bayilerine intikal ettirecektir. Analiz neticelerine göre standard dışı ürün satışı tesbit edilen bayiler için Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulacak, ayrıca Dağıtım Şirketlerince gerekli işlemlerin yapılması için bilgi verilecektir.

9- PAL'da yapılacak analizlere ödenecek analiz giderleri bir yıl önceki beyaz ürün satışları dikkate alınarak PİGM tarafından belirlenerek Dağıtım Şirketlerine bildirilecek, Petrol Araştırma Merkezi tarafından gönderilecek fatura ve ödeme mektubuna istinaden tahlil ücretleri Petrol Araştırma Merkezinin bildirdiği banka hesabına yatırılacak.

10- Petrol Ofisi istasyonlarından alınan numunelerin ücretsiz tahlilleri, Petrol Ofisinin İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, İçel, Batman, İskenderun, Samsun, Trabzon, İzmit ve Konya illerinde bulunan Bölge Laboratuarlarında, Petrol Ofisi haricindeki diğer istasyonlardan (Mobil, Shell v.s.) alınan numunelerin ücretsiz tahlilleri ise Orta Doğu Teknik Üniversitesi bünyesinde kurulmuş olan Petrol Araştırma Merkezine gönderilmek suretiyle yapılacaktır.

11- Söz konusu akaryakıt türleri ile ilgili 4077 sayılı Kanun'un 19 uncu maddesine istinaden yapılan denetimlerde alınan ve PAL'dan temin edilecek tahlil sonuçlarına göre standardına aykırı akaryakıt satış yaptığı belirlenen bayiler hakkında anılan 4077 Sayılı Tüketiciyi Koruma Kanunu'nun 25. maddesi ile T.C.K.'nun 363. maddesi kapsamında gerekli yasal işlem yapılacaktır

İŞÇİ SİMSARLIĞI

(TÜRKİYE'NİN YASADIŞI GÖÇ İLE MÜCADELESİ)

Bilindiği üzere, geri kalmış ülkelerdeki yüksek nüfus artışı ve yoksulluğun yanısıra siyasi istikrarsızlıklar ve savaşlar, gerek iltica amacıyla gerekse kaçak çalışmak üzere, çekici bir bölge olan Batı Avrupa'ya yönelik insan kaçakçılığı potansiyelini artırmıştır.

Ülkemizce, insan kaçakçılığı olayı ekonomik boyutu olan uluslararası bir sorun olarak kabul edilmektedir. Yasadışı yollardan Batı Avrupa Ülkelerine ulaşan insanlar, gittikleri ülkede kalabilmek için terör örgütlerinin yanında yer alarak, siyasi suçlu olduğunu veya işkence gördüğünü beyan etmek suretiyle, örgütçe tanzim edilen sahte belgelerle, iltica başvurusunda bulunarak, ülkemizi menfi propagandaya maruz bırakmaktalar ve bu nedenle, insan kaçakçılığı Ülkemiz açısından önemli bir sorun teşkil etmektedir.

İnsan kaçakçılığı ile mücadelede koordineli olarak çalışmakta olan kuruluşlarımız;

1- İcracı Kuruluşlar:

- İçişleri Bakanlığı,
- Emniyet Genel Müdürlüğü,
- Jandarma Genel Komutanlığı,
- Sahil Güvenlik Komutanlığı,

2- Yardımcı Kuruluşlar:

- Dışişleri Bakanlığı,
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
- Ulaştırma Bakanlığı,
- Milli İstihbarat Teşkilatı,
- Yabancı ve Türk İrtibat Görevlileri,

1- İçişleri Bakanlığı :

a- Emniyet Genel Müdürlüğü;

İçişleri Bakanlığına bağlı Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulu bulunan ilgili Daire Başkanlıklarımız ile büyük illerimizde Mali Şube Müdürlükleri ve küçük illerimizde Kaçakçılık Şube Müdürlükleri tarafından, yasadışı göçün önlenmesi konusunda, diğer ilgili birimlerle beraber koordineli bir şekilde çalışmalar devam etmektedir.

b- Jandarma Genel Komutanlığı;

Polisin teşkilatlanamadığı kırsal bölgelerimizde insan kaçakçılığı ile ilgili olarak gerekli çalışmaları Jandarma yerine getirmekte ve bu suçun önlenmesi açısından diğer birimlerle koordineli olarak çalışmalar yapmaktadır.

c- Sahil Güvenlik Komutanlığı;

İçişleri Bakanlığına bağlı Sahil Güvenlik Komutanlığı gerektiğinde Türk Deniz Kuvvetleri'nin de yardımıyla de-

niz yoluyla gerçekleştirilen insan kaçakçılığı olayları ile mücadele etmektedir.

2- Yardımcı Kuruluşlar:

- Dışişleri Bakanlığı :

Bu konuda Büyükelçilik ve Konsolosluklarımız aracılığı ile elde edilen bilgileri gerekli çalışmaların yapılması için ilgili kuruluşlara gönderir.

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı:

Bu kurum ülkemizde çalışan kesimin rahat ve güvenli şartlarda çalışabilmesi için çeşitli faaliyetlerde bulunmakta ve 1475 Sayılı İş Kanunu çerçevesinde işçilerin yurtiçinde veya yurtdışında elverişli işlere yerleştirilmesinde veya çeşitli işler için uygun işçiler bulunması görevi 4837 Sayılı Kanunla İş ve İşçi Bulma Kurumuna verilmiştir.

- Ulaştırma Bakanlığı:

Uluslararası taşımacılık yapan çeşitli firmaların faaliyetlerini denetlemekte ve bu denetlemeler sırasında ortaya çıkan bazı araçların amacı dışında (Örneğin; insanların tırların zulalarında yurtdışına kaçırılması gibi) faaliyette bulunduklarının tesbit edilmesi halinde, firmaların yetki belgeleri,

Karayolu ile Uluslararası Yolcu ve Eşya Taşımaları Hakkındaki Yönetmeliğin 50/h bendindeki hükmüne dayanarak işçi simsarlığı suçuna karışan Turizm ve Nakliye firmalarının yetki belgeleri iptal edilmektedir.

Örneğin; Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, 08. 12. 1995 tarihli yazısıyla, C2 Yetki Belgesine sahip Grup Uluslararası Nak. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şirketinde kiralık olarak kayıtlı bulunan, 34 UTD 24 ve 34 Z 8052 plakalı çekici ve dorsede, 31. 03. 1994 tarihinde Macaristan'a yasadışı yollardan girmeye çalışan 40 kişinin yakalandığı Ulaştırma Bakanlığı Kara Ulaştırma Genel Müdürlüğüne bildirilmiş, bunun üzerine Ulaştırma Bakanlığı, 20. 12. 1995 tarih ve 312-22762/32943 sayılı yazısıyla, yukarıda belirtilen kanun çerçevesinde söz konusu şirketin C2 yetki belgesi hakkında yapılacak işleme esas olan Bakanlığımız görüşü istenilmiş, Bakanlığımızın 09. 01. 1996 gün ve 016205 sayılı yazısıyla şirketin yetki belgesinin iptal edilmesinin uygun olacağı Ulaştırma Bakanlığına bildirilmiş, bunun üzerine adı geçen şirketin C2 Yetki Belgesi 11. 01. 1996 tarihinde Ulaştırma Bakanlığı Tarafından iptal edilmiştir.

- Milli İstihbarat Teşkilatı:

Milli İstihbarat Teşkilatı Ülkemiz genelinde meydana gelen insan kaçakçılığı konularında istihbarat çalışmaları yürütmekte ve elde ettiği bilgileri ilgili kurumlara ileterek gerekli tedbirlerin alınmasına yardımcı olmaktadır.

- Yabancı ve Türk İrtibat Görevlileri;

Uluslararası polisiye işbirliğinin güçlendirilmesi açısından karşılıklı bilgi alış verişinin sağlanması amacıyla ülkemizde İngiltere, İsrail, Suudi Arabistan, Belçika, ECO (İran ve Pakistan), DEA, Almanya, Danimarka, Fransa, Hollanda, İtalya ve Avusturya'nın irtibat görevlisi bulunmakta, buna karşılık Ülkemizin ise Almanya, Danimarka, Fransa, Hollanda, İtalya ve Avusturya'da irtibat görevlilerimiz görev yapmaktadır.

İnsan Kaçakçılığı

İş bulma veya Avrupa ülkelerinden siyasi iltica talebinde bulunma isteğinde olan insanların, insan kaçakçıları veya terör örgütü mensupları tarafından, isteklerini yerine getirme vaadi ile paralarının alınarak ya dolandırılması ya da götürüldükleri ülkede terör örgütlerinin amaçlarına alet edilerek kullanılması olayıdır.

İnsan Kaçakçılığının Sebepleri;

a) Ekonomik Sebepler ;

İnsan kaçakçılığının sebeplerinden bir tanesi refah düzeyi yüksek ülkelere giderek daha rahat bir yaşam tarzı sürdürme düşüncesi olduğu için, insanlar bu yola başvurmaktadırlar.

Ülkemizde de işsizliğin artmasına paralel olarak geçim sıkıntısı içerisine düşmüş olan insanlarımızın, iş bulma vadiyle kandırılması daha kolay olmakta, bu da insan kaçakçılarının faaliyetlerine hız kazandırmaktadır.

Ülkemiz, kaçak insanların diğer ülkelerden gelerek Ülkemiz üzerinden Avrupa ülkelerine gitmeleri nedeniyle transit ülke, özellikle ortadoğu ülkelerinden ülkemize yoğun göç olması nedeniyle hedef ülke ve ülkemizden diğer Avrupa ülkelerine, terör örgütleri ve insan kaçakçıları tarafından götürülmesi nedeniyle kaynak ülke konumundadır.

b) Terör Örgütlerinin Finansman Sağlama Düşüncesi ;

Bir çok yasadışı faaliyete el atmış olan PKK terör örgütünün gerek militan veya sempatizanlarını dışarı çıkarmak için, gerekse finans temin etmek için insan kaçakçılığı olaylarında etkin rol oynadığı gözlenmektedir. Bu bağlamda özellikle yasadışı geçişlerde güzergah olarak kullanılan Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Avusturya, Yunanistan, İtalya, Rusya, B.D.T ve Arnavutluk ülkelerinde odaklanan terör örgütü mensupları ya taşeronları aracılığıyla ya da bizzat kendileri yasadışı geçişlerde yardım ve yataklık yapmaktadırlar. Almanya ve İtalya gibi ülkelerin de kaçak insanların siyasi iltica taleplerini kabul ederek PKK terör örgütünün bu amacına bir noktada yardımcı olduğu değerlendirilmektedir.

c) İnsan Kaçakçılarının Kolay Para Kazanma Düşüncesi ;

İnsan kaçakçılarının, kandırdıkları insanlardan, diğer ülkelere götürülme vaadiyle kişi başına almış oldukları 8 *ile 10 bin DM'lik yüksek meblağ suçun artmasında aktif rol* oynamaktadır.

İnsan Kaçakçılığı Suçunun Metodları

a) Genelde büyük şehirlerde kümelenen kaçakçılar, sahte pasaport ve vize temin etmek bahanesiyle vatandaşlarımızdan yüksek miktarda para alıp ortadan kaybolmaktadırlar.

b) Vatandaşlarımız kaçakçılar tarafından vize istenmeyen ülkelere götürülerek orada kaderleriyle başbaşa bırakılmakta ve diğer Batı Avrupa Ülkelerine geçmek isterken yakalanarak sınırdışı edilmektedirler.

c) Batı Avrupa Ülkelerine ulaşan vatandaşlarımız sırf o ülkede kalabilmek için terör örgütlerinin tuzağına düşmekte ve örgütçe tanzim edilen sahte belgelerle ilgili makamlara başvurarak siyasi suçlu olduğunu veya işkence gördüğünü beyan etmektedirler. Böylece ülkemiz haksız menfi propagandaya maruz kalmaktadır.

d) Hiç bir pasaport ve kimlik belgesi bulunmayan kişiler uluslararası yük ve yolcu taşıması yapan gemi, tır v. s zulalarında gizlenerek ya da illegal bir şekilde yaya olarak sınırdan geçiş yapmaktadır.

e) Hem pasaport hem de vize sahteciliği yapılarak kara-deniz ve hava hudut kapılarımızdan çıkış yapılabilmektedir.

f) Geçerli bir pasaportu olan, ancak vize alamayan kimselerin pasaportlarına sahte vizeler tatbik edilerek yurtdışına çıkışları sağlanmaktadır.

Bu Suçun Yoğun Olarak İşlendiği Yerler

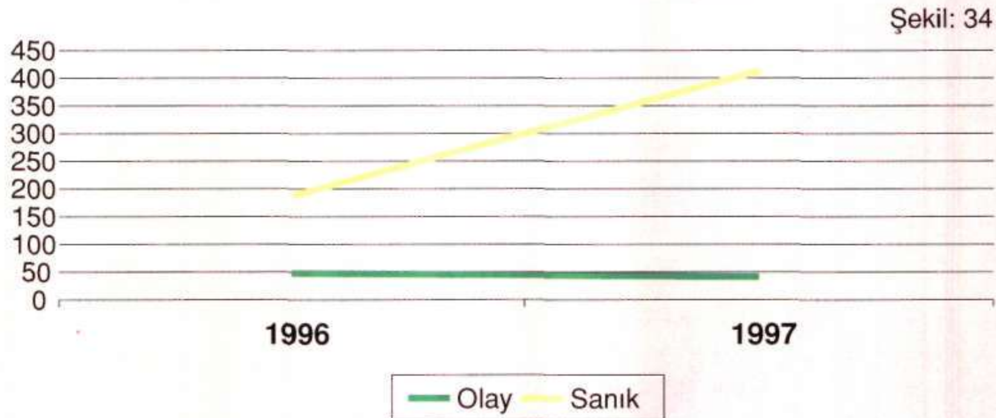
İnsan kaçakçılığı olayları özellikle metropol ve kozmopolit nitelik taşıyan, nüfusu yoğun şehirlerde odaklaşıp, yurtdışına gitmek isteyen şahıslarla simsarların buluşup iş takiplerini yaptıkları yerlerde yoğunlaşmaktadır. Bu anlamda Kayseri, Adıyaman, Elazığ gibi şehirler işçi göndermekte, İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana gibi şehirlerimizde ise simsarlar iş takiplerini yapmaktadırlar.

Antalya, Mersin, İstanbul, Çanakkale ve İzmir gibi şehirlerden ise sahte pasaport, vize veya belgelerle ya da diğer yöntemlerle yurtdışına geçişler sağlanmaktadır.

Ülkemizde Meydana Gelen İnsan Kaçakçılığı Hakkında Son Üç Yılın Genel Değerlendirmesi

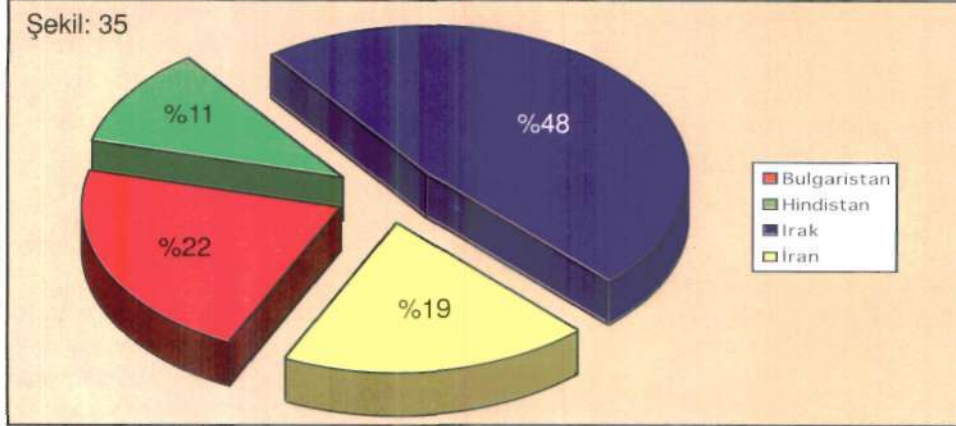
Batı Avrupa'ya yönelik insan kaçakçılığını önlemek amacıyla Daire Başkanlığımızın ve Taşra birimlerimizin yaptığı çalışmalar yoğun bir şekilde devam etmekte olup, 1995 yılında 49 olayda 173 organizatör, 1996 yılında 47 olayda 188 organizatör, 1997 yılında ise ülke genelinde 40 olayda 411 organizatör belirlenmiş, bunlardan 186'sı yakalanarak haklarında adli işlem yapılmış, diğerlerinin yakalanması için çalışmalarımız devam etmektedir. 1997 yılında yasal olmayan yollarla yurtdışına çıkmak isteyen 909 şahıs yakalanılarak yurtdışına çıkması engellenmiş ve bunların % 85'inin Irak uyruklu şahısların olduğu tesbit edilmiştir. Bunun yanında İran, Pakistan, Bangladeş ve Türk uyruklu şahısların da olduğu belirlenmiştir.

Genel olarak insan kaçakçılığı ile ilgili 1996 yılında Genel Kurmay Başkanlığı Sorumluluk Sahasında 13.889, Polis Sorumluluk sahasında 4.915 olmak üzere toplam 18.804 kişi, 1997 yılı sonu itibariyle Genelkurmay Başkanlığı Sorumluluk sahasında 7.945, Polis Sorumluluk Sahasında 4.484 olmak üzere toplam 22.429 İran, Irak, Hindistan, Pakistan, Bangladeş, Ruanda, Romanya, Suriye vs. uyruklu kişiler illegal giriş ve çıkışlar nedeniyle yakalanmışlardır.

1997 yılında 8 Bulgar, 4 Hindistan, 17 Irak ve 7 İran uyruklu organizatör belirlenmiştir.

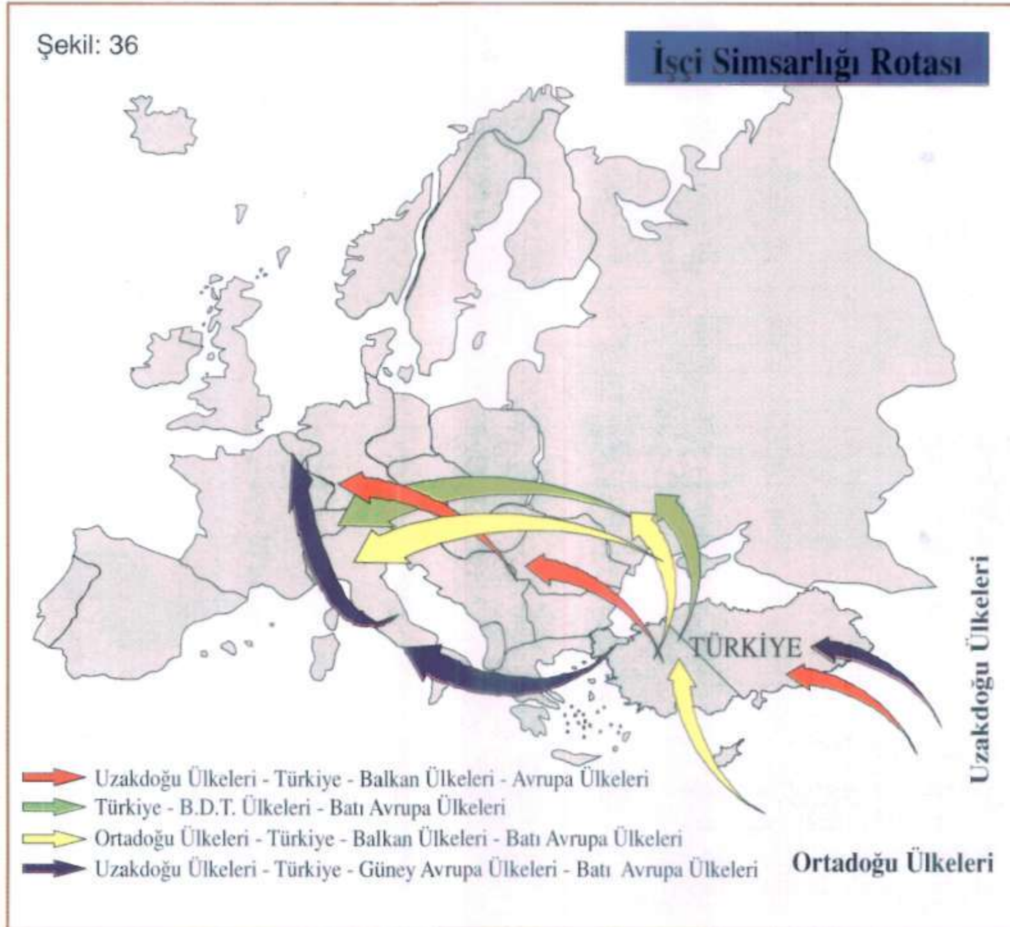
Şekil: 35

İnsan Kaçakçılarının Yoğun Olarak Kullandıkları Güzergahlar

İnsan kaçakçıları kara, hava ve deniz araçlarını kullanarak aşağıdaki güzergahları izlemektedirler.

Şekil: 36

Türkiye'de İnsan Kaçakçılığı Konusunda Mevcut Kanuni Düzenlemeler

a) 1475 Sayılı İş Kanunu;

Madde 83; İşçilerin elverişli oldukları işlere yerleşmesine ve çeşitli işler için elverişli işler bulunmasına aracılık etme hususlarının düzenlenmesi; kamu görevi olarak Devletçe yapılır.

Bu görev 4837 sayılı kanunla kurulan İş ve İşçi Bulma Kurumunca yapılır.

Madde 85; İşçilere iş ve işlere işçi bulmak için, kazanç amacıyla olsun veya olmasın faaliyet gösterilmesi, çalışılması veya büro açılması yasaktır

Ancak, tarım işlerinde ücretli iş ve işçi bulma aracılığına, İş ve İşçi Bulma Kurumu izin verebilir.

İş ve İşçi Bulma Kurumu'ndan izin almak ve bu kurumca her zaman denetlenmek kaydıyla bir işverenin yurtdışında kendi iş ve faaliyetlerinde çalıştıracağı işçileri temin etmesi mümkündür. Şu kadar ki; bu işlere karşılık bu kimselerden hangi isim altında olursa olsun menfaat sağlanması yasaktır.

İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun gereği halinde verilen izni geri alma yetkisi saklıdır.

Madde 105; Bu kanunun 85. maddesine aykırı hareket eden gerçek ve tüzel kişilerin bu işle ilgili büroları kapatılır ve bu fiilleri yapanlar hakkında eylem başka bir fiili oluştursa dahi bir yıldan az olmamak üzere hapis ve ağır para cezası

hükmolunur.

Yukarıdaki fıkradaki eylemler dış ülkelere işçi göndermek amacıyla yapıldığı takdirde üç yıldan az olmamak üzere hapis ve üç yüz bin lira ağır para cezası hükmolunur.

Tekerrür halinde belirtilen cezalar iki katına kadar artırılır.

b)Türk Ceza Kanunu;

Madde 504/4; Bu maddede dolandırıcılık suçundan bahsetmiş ve bu suçun yurtdışında iş bulmak, ikamet izni veya vize almak bahanesiyle işlenirse 2 yıldan 5 yıla kadar ağır hapis ve sağladığı haksız menfaatin iki katına kadar ağır para cezası verileceği belirtilmiştir.

c) Karayolu İle Uluslararası Yolcu ve Eşya Taşımaları Hakkındaki Yönetmelik;

Madde 50/h; Gümrük Mevzuatı ve milli güvenliğe aykırı hareket eden yetki belgesi sahiplerinin yetki belgeleri, bu hareketler yetki belgesi kullanılarak yapılıyorsa ilgili Bakanlık veya Müsteşarlıklardan birinin teklifi üzerine iptal edilir.

d) Pasaport Kanunu;

5682 Sayılı Pasaport Kanunu'nun;

Madde 33; Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını pasaportsuz veya pasaport yerine kaim olacak bir vesikayı hamil olmaksızın terkeden veya buna teşebbüs eden kimseler hakkında 500 liraya kadar hafif para veya 3 aya kadar hafif hapis cezası verilir veya her iki ceza birlikte hükmolunur.

Türkiye'de herhangi bir suçtan sanık veya hükümlü olup da kendilerini takibattan veya cezadan kurtarmak, askerlikten kaçmak, vergi borçlarını ödememek gibi hususi maksatlarla bu fiili işleyen kimseler hakkında 250 liradan 1. 000 liraya kadar ağır para veya 1 aydan 6 aya kadar hapis cezası veya iki ceza birlikte hükmolunur.

Terör örgütlerinin suç işlemiş örgüt elemanlarını dış ülkelere kaçırma faaliyetleri bu maddenin ikinci bendinde belirtilen hususlar çerçevesinde cezalandırılabilir.

Madde 34; Türkiye Cumhuriyeti sınırlarından her nasılsa pasaportsuz olarak girebilmiş olan vatandaşlar ve yabancılar 250 liradan 1. 250 liraya kadar ağır para veya 1 aydan 6 aya kadar hapis cezası ile veya her ikisiyle cezalandırılır.

Bu gibilerden yabancı olanlar cezalarını çektikten sonra sınır dışı edilirler.

Madde 35- Bakanlar Kurulunca tayin olunan mahallerden başka yerlerden Türkiye'ye giren veya Türkiye'den çıkanlar usulüne uygun pasaport veya vesika taşısalar bile 125 liradan 250 liraya kadar hafif veya 1 aydan 6 aya kadar hafif hapis cezası ile veya her ikisiyle cezalandırılır.

Madde 36- Yolcuları yasal hudut kapısı dışında bir yere bilerek nakleden kara, deniz ve hava taşıtlarını sevk ve idare edenler veya bu hususta kılavuzluk yapanlara 1 aydan 2 seneye kadar hapis cezası verilir.

Avrupa'ya Özellikle Batı Akdeniz'e Yönelik İnsan Kaçakçılığını Önlemeye Yönelik Daire Başkanlığımızın Önerileri

1- Ülkemiz genelinde insan kaçakçılığını organize eden şebekeler hakkında sıkı bir istihbari çalışma yapılmalıdır.

2- Özellikle kozmopolit yapıda olan İstanbul, İzmir ve Antalya gibi illerimizde bulunan limanlarımızda faaliyet gösteren gemi şirketleri sıkı kontrol altında tutulmalıdır.

3- Ülkemiz sınırlarının çok iyi kontrol edilmesi, Hudut Kapılarımızda yapılan kontrollerde gelişmiş teknoloji imkanlarından yararlanılmalı ve özellikle pasaport kontrollerinin daha hızlı ve güvenli bir şekilde yapılabilmesi için optik okuyucuda okunabilir pasaport kullanımına geçilmelidir.

4- İnsan kaçakçılığı konusunda ülkelerarası ikili anlaşmalara ağırlık verilmeli ve özellikle bu yolla iltica talebinde bulunan şahısların istekleri yerine getirilmemelidir.

5- Bu suçun önlenmesinde görev alan kuruluşlarca işbirliği sağlanmalı ve bilgi akışı hızlandırılmalıdır.

6- Ülkemizde işçi simsarlığı yapan şahıslara verilen cezalar yetersiz ve caydırıcılıktan uzak olup, bu konu ile ilgili kanuni düzenlemelerin yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

İşçi simsarlığı ve illegal geçişlerle ilgili olarak 1475 Sayılı İş Kanunu'nun 105. maddesi, T.C.K'nın 504. maddesi ile 5682 Sayılı Pasaport Kanunu'nun 33, 34, 35 ve 36. maddelerinde belirtilen hapis ve para cezalarının günümüz şartlarında yetersiz olduğu görülmektedir.

Bu tür suçlar ekonomik olduğundan kanuni düzenlemelerde belirtilen özellikle para cezalarının günümüz koşullarına uygun olarak artırılmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

PKK Terör Örgütü Bağlantılı İnsan Kaçakçılığı Olayları

1- Yapılan çalışmalarda Bulgaristan'da PKK terör örgütü adına faaliyette bulunan ve illegal yollardan yurtdışına adam kaçırdığı tespit edilerek yurda döndüğünde 22. 09. 1995 günü saat 23. 30 sıralarında yakalanan H.Y'nin alınan ifadesinde;

1992 yılında legal yollardan Bulgaristan'a gittiğini, Sofya'da tanıştığı A.D.'nin İstanbul'da bir pasajdaki bir butikte faaliyet gösteren dükkanda yurtdışına kaçak işçi götürme işlemini yaptığını öğrendiğini, kendisinin de yurtdışına adam götürmeye karar vererek 5 kişi bularak kaçakları

Sofya'da bulunan A.D.'ye teslim ettiğini, karşılığında 300 DM. para aldığını, kendisinin 1992 yılından bu yana 17 kişiyi kaçak olarak refakatında Bulgaristan'a götürdüğünü,

A.D. ve B.K. isimli şahıslarla irtibata geçtiğini, bu şahıslara pasaportlarına vize aldırdığını, 4 şahsı Bulgaristan'ın Sofya şehrine götürüp orada bulunan ve PKK terör örgütü mensupları tarafından hakim olunan GORNABANYE ve SİYONOVA semtlerinde otellere yerleştirdiğini,

S.C.'nin alınan ifadesinde; H.Y: isimli şahsı önceden tanıdığını yurtdışına gideceğini kendisine söylediğini S.C'nin pasaportunu alarak H.Y. ile İstanbul'a gittiğini pasaport işlemlerini yaparak beraber Sofya'ya gittiklerini H.Y.'nin kendisini GORNABANYE semtinde bulunan bir eve yerleştirdiğini, kendisinden 3. 500 DM. para ve pasaportunu aldığını, 8 ay sonra kendisine İran uyruklu Hüseyin isimli şahıs tarafından İran pasaportu çıkartıldığını, burada diğer kişilerle buluşup uçakla Almanya'ya gittiğini, ancak Alman polisinin pasaportların sahte olduğunu anlaması üzerine yakalandıklarını, buradan Mülteci kampına gönderildiğini, burada Türkiye'de baskı ve zülum yapıldığını belirterek iltica talebinde bulunduğunu,

Bu kampın Birleşmiş Milletler Kampı olduğunu ve kampta çeşitli bölgelerden toplanan 30-40 kadar PKK örgütü mensubunun kaldığını ve ayrıca bu kampta 375 DM para aldıklarını, 1,5 sene kaldığı ve iltica talebinin kabul edilmemesi üzerine 1994 yılında Türkiye'ye geri döndüğünü ifade etmiştir.

2- 27.08.1995 tarihinde Kırklareli Dereköy Kara Hudut Kapısına gelerek Ahmet Cesur adına düzenlenmiş sahte pasaportla yurtdışına çıkış yapmak isterken yakalanan H.T yakalanmış, yapılan sorgusunda, 1991 yılı içerisinde PKK terör örgütü mensupları ile iletişim kurup bu örgüt mensuplarına yataklık ettiğini, daha sonra İzmir Emniyet Müdürlüğü görevlilerince yakalandığında ve çıkarıldığı mahkemece tevkif edildiğini, 7 ay cezaevinde yattıktan sonra çıktığını, daha sonra bir kahvehanede çalıştığını, ancak örgüt tarafından devamlı baskı aldığını ve yine yataklık yaptığını, bu nedenle de hem PKK'dan hem de polis tarafından arandığından yurtdışına kaçmak istediğini ve bu yüzden de İzmir ilinde bir kahvede tanıştığı açık kimliğini bilmediği Mehmet adlı kişiden kendisinde yakalanan pasaportu 500 DM. karşılığında satın aldığını,

3- Erzurum Emniyet Müdürlüğünce 13. 04. 1995 tarihinde başlatılan bir operasyonda; Karayazı İlçesi Adliyesinde Mübaşir olarak çalışan K.M. isimli şahsın boş tevkif müzekkerelerini 3. 500. 000Tl. karşılığında bazı kişilere sattığı ve bu müzekkerelerin Almanya, Fransa gibi Avrupa ülkelerine gönderilerek PKK terör örgütü mensuplarınca iltica başvurusu esnasında kullanıldığı, 1992 yılından itibaren PKK terör örgütlerine yardım ve yataklık ettiği örgüt mensuplarını otomobili ile kırsala taşıdığı ve para yardımında bulunduğu tesbit edilen 6 kişi yakalanarak gözaltına alınmışlardır.

Sanıklardan birisinin alınan ifadesinde, mübaşirden aldığı boş tevkif müzekkeresini Fransa'da bulunan kardeşi M.A.'a gönderdiğini, Ş.K.'nin ise yine mübaşirden satın aldığı bir adet tevkif müzekkeresini Almanya'ya gönderdiği, tesbit edilmiş, olayla ilgili düzenlenen tahkikat evrakı ile birlikte sanıklar mevcutlu olarak sevk edildikleri adli mercilerce sorguları sonucu şahıslardan üçünün tutuklandıkları diğerlerinin serbest bırakıldıkları anlaşılmıştır.

4- 05.07.1995 tarihinde Haydarpaşa Limanından İtalya'nın Tiriesta Limanına TIR-Dorse araç götürmekte olan gemide yüklü bulunan 119 adet TIR-Dorse araçlarından bir firmaya ait şöför O.K. tarafından gemiye yüklenip, tekrar İtalya'dan aynı şöför tarafından alınacak olan TIR aracının dorse bölümündeki fındık yükleri arasında kaçak seyahat eden 22 Türk vatandaşımız yapılan kontrollerde yakalanmış, yakalanan şahıslardan İ.E. ve A.C. isimli şahısların Elazığ ilince yasadışı PKK örgütüne yönelik olarak yapılan operasyonlar sırasında, örgüte yardım ve yataklık yaptıkları, kendi aralarında köy komitesi oluşturdukları gerekçesi ile yakalandıkları, C. Başsavcılığınca İ.E.'nin tutuklandığı, diğer şahsın ise serbest kaldığı, ayrıca bu şahsın 1994 yılı itibari ile yurtdışından sınırdışı pasaportu ile ülkemize giriş yapan şahıslar arasında adının bulunduğu anlaşılmıştır, yakalanan şahısların alınan ifadelerinde kendilerinin bu gemiye İstanbul ili Sirkeci semtinde kahvehanelere takılan M.G. vasıtasıyla 1.000-4.000 DM para alınarak İtalya'ya oradanda Almanya'ya gönderilmek üzere bindirildiklerini ifade etmişlerdir. M.G. isimli şahıs firar etmiş, diğer şahıs yakalanmıştır.

5- 1995 yılı içerisinde yasadışı yollarla Almanya'ya giden ve Almanya tarafından Çek Cumhuriyetine iade edilen R.K.'nin Prag Büyükelçiliğimize vermiş olduğu ifadesinde, Konya ilinde yurtdışına insan kaçırma eylemini organize eden H.D. vasıtasıyla Romanya üzerinden Almanya'ya yasadışı giriş yaptığını, Stuttgart'taki bir mülteci kampında üç ay süre ile barındığını ve bu süre içerisinde PKK yandaşlarının baskısıyla terör örgütü tarafından Almanya'da Türkiye aleyhine düzenlenen gösteri ve mitinglere katıldığını beyan ettiği Dışişleri Bakanlığından bildirilmiştir.

6- 21. 01. 1997 tarihinde Kırklareli Dereköy Hudut Kapısında İ.Ç. ve S.D. sahte pasaportlarla yakalanmışlar, şahısların DHKP-C örgütüne yardım ve yataklık yapmaktan cezaevinde yattıkları, yine DHKP-C örgütüne yardım ve yataklık yapan Y.Ö. ve A.B. Tokat'ın Turhal ilçesinde bir kahvehanede çalışan A.Ş.'le tanışarak kendilerinin yurtdışına işçi gönderdiklerini ve kendilerine işçi bulmasını söylediklerí, A.Ş.'de bunları Y.Y.'le tanıştırmış, bu şahısta çeşitli şa-

hıslardan para ve 71 adet nüfus cüzdanı sureti alarak şahıslarla birlikte İstanbul'a giderek 71 pasaportu Y.Ö. ve A.B.'ye verdiğini, bu şahıslarında pasaportları alarak ortadan kaybolduğunu beyan etmişlerdir.

Olayla ilgili olarak 2 şahıs tutuklanmış, diğerleri ise yakalanamamıştır.

7- Reşat ARI isminde bir şahsın alınan ifadesinde; 1992 yılı başlarında Yunanistan'a kaçak olarak gittiğini, PKK'lıların eğitim gördüğü "Lavrion" kampında 8 ay kaldığını, daha sonra temin ettiği sahte pasaportla Yunanistan'dan Almanya'ya gittiğini, ve orada 1995 yılı sonuna kadar kaldığını, Almanya polisi tarafından aranması üzerine PKK tarafından Hollanda'nın Amsterdam şehrine götürüldüğünü, burada yakalanarak sınırdışı edildiğini, Türkiye'ye döndüğünde yasa dışı faaliyetlerde bulunan kişilerin kendisini uyuşturucu madde kaçakçılığı faaliyetlerinde çalıştırmak istediklerini beyan etmiştir.

8- 06. 12. 1994 günü PKK adına illegal yollardan yurt dışına adam gönderdiği iddiasıyla yakalanan bir şahsın alınan ifadesinde; 2-3 sene önce Muş ili Varto ilçesi ve köylerinde toplamış olduğu 100 kişiyi İstanbul Sirkeci semtinde otobüs işletmeciliği yapan T.K., Topkapı semtinde işçi simsarlığı yapan M.Ç. ve M.P. isimli şahıslarla birlikte Bulgaristan vizesi alarak Bulgaristan'a gönderdiklerini ve kişi başına 3.000 DM aldıklarını beyan etmiştir.

9- S.Y. isimli şahıs 09. 11. 1996 günü Dereköy Hudut kapısından Fahri KILIÇ adına düzenlenmiş sahte pasaportla çıkış yapmak üzere iken yakalanmış, şahsın yapılan sorgusunda; sahte pasaportu İstanbul ilinde Topkapı semtinde Yuvam otelinde yatıp kalkan Vahdettin ve Hüseyin adındaki şahıslardan para karşılığı aldığını beyan etmiş, şahıs hakkında yapılan araştırmada PKK örgütüne yardım ve yataklık etmek suçundan İzmir DGM'ce kesinleşmiş 3 yıl 9 ay hapis cezasının olduğu öğrenilmiştir.

Avrupa'da Kontrol Dışı Göçün Önlenmesi

Türkiye bu konuda 38 ülkenin iştiraki ile oluşturulan Budapeşte Uzmanlar Grubu çalışmalarına aktif olarak katılmaktadır.

Almanya'nın girişimiyle 30-31 Ekim 1991 tarihlerinde Berlin'de, Doğu ve Orta Avrupa ülkelerinden veya bu ülkeler üzerinden Batı Avrupa'ya yönelik yasadışı göçün önlenmesi amacıyla bir Avrupa Bakanlar Konferansı toplanmıştı. Bu Konferansın izleme çalışmaları sonunda, Budapeşte'de 15-16 Şubat 1993 tarihlerinde aynı konuda ikinci kez bir Avrupa Bakanlar Konferansı gerçekleştirilmişti. Budapeşte Bakanlar Konferansının kararlarını izlemekle görevli, 38 ülkenin temsil edildiği Budapeşte Grubunun çalışmalarına Türkiye aktif olarak katılmış ve bu çerçevede sınırlı sayıda ülkeden kurulan Uzmanlar Grubunda Türkiye'de yer almıştır. Türkiye'den başka Macaristan, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Hırvatistan, İsviçre, AB Dönem Başkanı ülke İtalya ile Schengen Grubu Başkanı Hollanda, sonradan Fransa, Belçika, Norveç, ve Polonya Uzmanlar Grubunun çalışmalarına katılmak istediklerini bildirmişlerdir.

Doğu Avrupa'da sosyalist sistemin çöküşünü takiben ve bu ülkelerden Batı Avrupa'ya, korkulan ölçüde yığınsal bir göç olayı yaşanmamış olmakla birlikte, bu ülkeler üzerinde ve güneyden Akdeniz yoluyla Batı Avrupa'ya yönelik önemli bir illegal göç sorunu mevcuttur. Budapeşte süreci, bu konunun halen tüm Avrupa ülkelerinin katılımıyla ele alındığı tek form niteliğindedir.

Bu konuda yürütülen çalışmaların ülkemizi öncelikle ilgilendiren yönleri, yasadışı göç şebekelerinin (PKK'nın faal olduğu bir alandır) cezalandırılmalarına yönelik ulusal ve uluslararası yasal enstrümanların gerçekleştirilmesi, bu alanda güvenlik makamları arasında süratli ve etkin bilgi değişiminin geliştirilmesiyle Türkiye gibi transit konumda olan ülkelerde mahsur kalan Asya-Afrika kökenli kaçak yabancıların ülkelerine geri gönderilebilmeleri için uluslararası mali destek sağlanması şeklinde özetlenebilir.

Nitekim, bu çerçevede geçen yıl başlatılan bir pilot proje ile ülkemize çeşitli yollardan girmiş olan Asya-Afrika kökenli 50'den fazla yabancı, IOM (Uluslararası Göç Örgütü) nün uçak biletlerini ödemesi suretiyle ülkelerine geri gönderilmişlerdir. Bu pilot proje uygulamasının, sürekli bir fon şekline dönüştürülmesi amaçlanmaktadır.

Budapeşte Grubunun Zürih'te 14-15 Eylül 1995 tarihlerinde yaptığı toplantıda, yasadışı göçün önlenmesi konusunda 3. Bakanlar Konferansının 1996 sonunda Prag'da düzenlemesi hususunda karar alınmış ve Uzmanlar Grubu bu konuda gerekli çalışmaları ikmal etmekle görevlendirilmiştir. Dört ayrı çalışma grubu teşkil ederek Uzmanlar Grubu bu konuda çalışmalarını sürdürmektedir.

Ülkemizin de dahil bulunduğu Çalışma Grubunun Prag'da yapılan sözkonusu toplantısına, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Avusturya, Hollanda, Norveç ve AB Komisyonu temsilcileri ile ICMPD (Sekreterya) görevlileri ve gözlemci olarak Bulgaristan ülkeleri katılmışlardır.

Toplantıda, 1996 yılının Eylül ayında Prag'da düzenlenen Bakanlar Konferansının onayına sunulan Taslak Belgenin hazırlanması ve içeriği üzerinde görüş alışverişinde bulunulmuştur. Bu belgenin esas itibariyle;

a) Daha önceki Bakanlar Konferansında kabul edilen tasviye kararlarının gerçekleşme durumu (vize ve geri alma/readmission uygulamalarında uyum sağlanması dahil),

b) Yasadışı göç şebekelerinin cezalandırılmasına ilişkin ulusal ceza yasaları arasında uyum durumu,

c) Bilgi değişim modelleri,

d) Teknik ve mali yardım,

e) Üçüncü ülkelerden gelen yasadışı göçmenin doğrudan kendi ülkesine gönderilmesine ilişkin uygulama ve mali işbirliği unsurlarını kapsaması öngörülmektedir.

Çalışma Gruplarının konularını, Haziran 1996 tarihine kadar Uzmanlar Grubunda bir bütün olarak ele alınabilecek şekilde sonuçlandırmaları ve Budapeşte Grubunun Eylül 1996'da yaptığı toplantıda taslak belgeye son şeklinin verilmesi hususları bir takvime bağlanmıştır.

Bakanlar Konferansına sunulacak belgenin içeriği konusunda Türk Temsilcisi söz alarak, yasadışı göç şebekelerinin cezalandırılmalarının en önemli sorun olarak önümüzde durduğunu, yasadışı göçün neredeyse tamamının şebekelerce organize edildiğini ve bu şebekelerin uluslararası suç örgütleriyle (Uyuşturucu, Uluslararası Oto Hırsızlığı, Kadın Ticareti, Silah Kaçakçılığı vb.) içiçe çalıştıklarının kuşkuya yer bırakmadığına değinilerek, şebekelere karşı etkili bir mücadele yürütülmemesinin temelinde, bir çok ülkenin ceza yasalarında bu konuda boşluklar bulunmasıyla bazı hallerde de suçluların iadesi ve cezai yardımlaşma konularında ikili veya çok taraflı anlaşmaların mevcut olmamasının yattığı ifade edilmiştir.

Bu çerçevede, Bakanların onayına sunulacak belgenin, bir taraftan ülkeler bakımından hali hazır eksik durumu yansıtması ve diğer taraftan, ileriye dönük tavsiyeleri içermesinin isabetli olacağı belirtilmiştir. Ayrıca, özellikle Doğu Avrupa ülkelerinin Ulusal Ceza Yasalarını, şebekelerin cezalandırılmalarını sağlayacak biçimde düzenlemeleri ihtiyacının yanısıra, Avrupa Konseyi çerçevesinde aktedilmiş olan 1959 Suçluların Geri Verilmesi ve 1957 Cezai Konularda Karşılıklı Yardım sözleşmelerine taraf olmaları halinde pratik bir çözüme ulaşılacağı hususuna dikkat çekilmiştir.

TCK'nun bu suç fiili için bireysel durumda 2 yıl ve şebekeler için 3 yıl hapis cezası öngörmüş olduğuna işaretle, 1959 Suçluların Geri Verilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesinin suç fiiline her iki ülkede de en az 6 ay hapis cezası öngörülmesi koşuluyla suçlunun iadesine imkan tanıdığını, dolayısıyla yasadışı göç konusunda ayrı bir Avrupa Sözleşmesi aktedilmeyecekse, dikkatimizi ulusal ceza yasalarında gerekli düzenlemelerin yapılması ve Avrupa Konseyine yeni üye olan ülkelerin sözkonusu Avrupa sözleşmelerine taraf olmaya teşvik edilmesi hususlarına yönelmemizin de yararlı olacağı ifade edilmiştir.

Görüşlerimiz Hollanda tarafından desteklenmiş ve diğerleri tarafından da olumlu karşılanmıştır. Sekretarya temsilcisi, bu konuda uluslararası işbirliği için gerekli yasal enstrümanların oluşmasına ilişkin görüşlerimizi paylaştığını ifade ile alınan sözleşmelerle ilgili hali hazır durumu değerlendirmek amacıyla Avrupa Konseyinin hukuk bölümüyle temasa geçeceğini ve ağırlık Doğu Avrupa ülkeleri olmak üzere, IGC ve IOM tarafından Ulusal Ceza Yasaları ile ilgili olarak karşılaştırmalı bir araştırma yapılması konusunu izleyeceğini bildirmiştir.

Avrupa Komisyonu temsilcisi, AB ülkeleri için hazırlanan Suçluların İadesi Sözleşmesi imzalandığını, ancak henüz onaylanarak yürürlüğe girmediğini belirtiği, Avrupa Komisyonu temsilcisi tarafından hazırlanan bir soru kağıdıyla, yasadışı göç kaynağı olan 3. Dünya Ülkelerine karşı uygulanan vize rejimi hakkında bilgi derlenmesi uygun görülmüştür.

Güvenlik makamları arasında, yasadışı göç konusunda süratli bilgi değişiminin önemi üzerinde durulmuş ve özel hayatın gizliliğinin korunmasına ilişkin Avrupa sözleşmesinin güçlük yarattığına değinilmiştir. Bu konuda ülkelerin iç mevzuatını da değerlendiren bir rapor hazırlanması uygun görülmüştür.

Yasadışı göç bakımından nakliye firmalarının sorumluluğu ve sınır kontrollerinin etkinliği ile sınırların illegal geçişlere karşı gözetlenmesi konularında bir değerlendirme raporu hazırlanması kabul edilmiştir.

Yasadışı göçmenlerin doğrudan ülkelerine geri gönderilmeleri konusu ve bunun yarattığı mali sorunlar ile ilgili bir raporun Türkiye tarafından hazırlanması kararlaştırılmıştır. Yasadışı göç için hedef ülke konumunda olan Batı Avrupa ülkelerinin, özellikle uzak ülkelerden gelen illegal göçmenlerin geri gönderilmeleri için tesis edilecek bir fona katkıda bulunmaları gereğinin, Berlin ve Budapeşte Bakanlar konferanslarının tavsiye kararları doğrultusunda ortaya konulmasında yarar görülmüştür.

15-16 Şubat 1993 Tarihlerinde Budapeşte Konferansında Kabul Edilen Tavsiye Kararları

1- Yasadışı göçmen kaçakçılığının suç sayılması,

2- Yasadışı göçmen kaçakçılarının yargılanmalarının teminen cezai konularda karşılıklı yardım yapılması,

3- Yasadışı göçmen şebekelerinin faaliyetleri ile mücadele edilmesi için özel birimler kurulması,

4- Yasadışı göç konusunda bilgi alış-verişi yapılması,

5- Sınırlarda kontrollerin geliştirilmesi için getirilecek usul ve standartlar,

6- Geri Kabul Antlaşması,

7- Yasal sınır geçiş noktaları dışında kalan dış sınırların güvenliğinin sağlanması,

8- Yasadışı göçün önlenmesi konusunda taşımacıların sorumluluğu konularında hükümler ve işbirliği,

Bu konuların taraf ülkelerle yapılacak anlaşmalar çerçevesinde uygulamaya konulmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

08.01.1998 Tarihli Roma'da yapılan İnsan Kaçakçılığı ile ilgili Toplantı

08. 01. 1998 tarihinde Roma'da, başkanlığını İtalyan Emniyet Genel Müdürü Prefetto MASONE'nin yaptığı ve sayın Genel Müdürümüzün de katıldığı "Kaçak Göçmenler" konulu teknik ve operasyonel ağırlıklı bir toplantı yapıldı. Toplantıya katılanların listesi aşağıda yer almaktadır.

Yunanistan Emniyet Genel Müdürü Athanasios VASILOPOULOS;

Fransa Emniyet Genel Müdürü Claude GAEANT;

Türkiye Emniyet Genel Müdürü Necati BİLİCAN;

Almanya'dan Sınır Kontrol Genel Müdürü Reudiger KASS;

Avusturya'dan Dış İşleri Genel Müdürü Manfred MATZKA;

Belçika'dan Yasadışı Göç Ağları Merkezi Birimi Genel Müdürü ve Schengen Başkanı John ALLAERT;

Hollanda'dan Dış ve Uluslararası İşler Genel Müdürü Joris DEMMİNK.

İtalya'daki İngiltere Büyükelçiliği Birinci Sekreteri WATERWORTH ise Avrupa Birliği Başkanı İngiltere'yi temsil etmek üzere gözlemci olarak toplantıya katıldı.

Toplantı, kaynağı ve geçiş alanları olduğu kadar, önleyici ve zorlayıcı seviyedeki müdahale planlarının tanımı yönleri ile de son zamanlarda meydana gelen yasadışı göç akımının değerlendirilmesi imkanını sağlamıştır. Aşağıdaki maddelerde görüş birliğine varılmıştır.

1- Kontrollerin ve dış sınırlardaki tedbirlerin artırılması;

2- Sınır ve sınır ötesi anlaşmalarla iç güvenliğin kuvvetlendirilmesinde maksimum katılımın sağlanması;

3- Periyodik raporlarla, yasadışı göç ile ilgili konularda sistematik bilgi alışverişi yapmak;

4- Giriş anlaşmaları ve polis işbirliği ile ilgili olarak, iki ve çok yanlı girişimleri kolaylaştırmak;

5- Mevcut bilgilerin gerekli ve tam incelemesini yapmak kadar, kaçakçılığa dahil olan kişiler ve eşyalar hakkında ve yasadışı göç organizasyonları ile ilgili olarak ortak araştırmaları teşvik etmek ve aktarılan verinin kontrolünü sağlamak;

6- Bu alandaki milli kanuna uygun olarak, milli sınırlara yasadışı yollardan giriş yapan kişilerin parmak izlerinin alınması, muhafazası ve aktarımını yapmak;

7- Deniz ve kara güzergahlarının kontrol edilmesi için uzman değişimi ve teknik destek yolu ile işbirliğinin artırılması;

8- Yasadışı göç ile ilgili olarak suç gruplarıyla mücadelede milli polis birimlerine yetki vererek bu sahadaki kontak noktaları olmalarını sağlamak ve irtibat görevlileri ağını rahatlaştırmak.

Son olarak, üzerinde fikir birliğine varılan tedbirlerin takip edilmesi ve genel bir program taslağı yazımı için uzmanlar toplantısı hazırlanmasına karar verildi.

Türk delegasyonu niyet bildirisi taslak yazımına katılmadı ve metni alarak gözden geçireceğini ve daha sonra bilgi vereceğini, ancak her halükarda organize suçlarla bizzat yapılan mücadelede işbirliğine devam edeceğini bildirdi.

KARAPARA

Karapara Kavramı ve Tarihsel Gelişimi

Geçmişte polis ve adli otoriteler yasal olmayan kazançları çok az araştırıyor, araştırmanın odak noktasını çoğunlukla, bir gemi dolusu uyuşturucu maddeyi ele geçirme ve suça karışan şahısları yakalamak oluşturuyordu. Sorgulama esnasında ortaya çıkan mali veriler asıl suçu ortaya çıkarmak için kullanılırdı. Sanığın asıl hedefi olan paraya çok az veya hiç önem verilmezdi.

Uyuşturucu madde kaçakçılığından veya diğer kaçakçılık suçlarından dolayı cezaevine giren suçlu, örgütü içeriden idare etmeye başlıyordu, çünkü bu işi yapacak yeterli mal varlığına sahipti. Yani, suçlu fiziksel olarak suç faaliyetlerinden ayrı kalmasına rağmen, suçların işlenmesinde önemli bir kişi olarak rolünü oynamaya devam ediyordu

Bu amaçla suç örgütlerinin mal varlığını tespit etmek için, soruşturma uzmanları, iki şekilde işleyen karapara aklama yollarını ortaya çıkarmaya başlamışlardır:

-Paranın orjini saklanmıştır.

-Para aklama yapısı sebebiyle paranın nereye gittiği gizli kalmıştır.

18. yüzyılın sonlarından beri, bu suçlara karşı artan bir şekilde duyarlılık gösterilmiştir. Alman polisi ve Adli makamları, bu tarihlerde sadece suçları geleneksel yollarla soruşturmakla kalmayıp aynı zamanda suçlulara ait mal varlığına da el koyarak suçlularla mücadelede ilk adımları atmıştır.

Karapara aklama mali sistemin bütünlüğüne yönelik ve netice olarak toplumun temel unsurlarından birisine yönelik bir tehdittir. Bütün ülkeler karapara aklanmasına karşı önlemler almaktadır. Bu düzenlemeler, cezalandırma ve aklanan kazançları müsadere etme şekilleri, şüpheli işlemler ve bu işlemlerle ilgili kimliğin açıklanması zorunluluğu ile ilgili olarak yeni değişiklikler getirmektedir.

Karapara kavramı, öncelikle uyuşturucu ve psikotrop maddelerin satışından elde edilen kazanç olarak ele alınmıştır. Daha sonra bu tanımın genişletilmiş olmasıyla beraber, başka organize suçlar da dahil edilmiştir. Fakat, tarihsel gelişim olarak narkotik suçlara paralel ve bağlı bir süreç izlemiştir.

1925'deki Cenevre Antlaşması ve 1953'de uyuşturucu maddelerin geniş çapta yasaklanmasından sonraki yıllarda karaparanın varlığının problem teşkil etmeye başladığı söylenebilir. Bu zamana kadarki uyuşturucu kullanımı ve ticareti daha ziyade lokal özellikler göstermekteydi. 1974 Dünya Ekonomik Buhranına kadar gerçek bir karapara problemi yaşanmamıştır. Bunda iki kutuplu dünya yapısının büyük etkisinin olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü, ülkelerarası ulaşım ve taşıma imkanı bugünkü kadar kolaylıkla sağlanamamaktaydı. Uyuşturucu şebekeleri 1960'lı yıllarda uluslararası boyut kazanmış, karapara aklama olayları da bu dönemde ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Fakat karaparaya karşı uluslararası, sistemli bir mücadele 1980'li yıllarda yapılmıştır.

Uyuşturucu dışındaki olaylardan kaynaklanan karapara ise en az para kadar eskidir. Asurlulardan kalan ticari yazışmaları çözen bilim adamları, Anadolu'ya ihraç edilecek malların devlete ödenecek vergilerinden kurtulmak isteyen Asurlu iş adamlarının sahte beyan yoluna giderek devleti kandırdıklarını ve karapara elde ettiklerini yazarlar.

Tanım

Karapara, kaynağını oluşturan yasadışı eylemin yapıldığı an itibariyle iki grup içinde değerlendirilebilir. Birinci grup karapara; başlangıçtan itibaren "kara" olan paradır ve uyuşturucu madde kaçakçılığı, silah kaçakçılığı veya rüşvet gibi faaliyetlerden elde edilmiştir. Karapara doğrudan bir suçun işlenmesinden doğmuştur. İkinci grup karapara ise yasalara uygun olarak kazanıldığı halde sonradan "kara" niteliğini kazanan paradır. Yasalara uygun olarak kazanılan paranın, bu kazancı nedeniyle ödenmesi gereken verginin kaçırılması amacıyla gizlenmesi halinde ortaya çıkan paradır.

91/308/EEC sayılı Avrupa Konseyi Direktifi karaparayı şöyle tanımlar: "Suç sayılan faaliyet olarak direktifte tanımlanan eylemlerden veya bu eylemlere iştirak edilmesinden elde edilen her türlü kazançtır. " Direktifte suç sayılan

faaliyetler ise genel itibariyle; yasadışı uyuşturucu madde bitkilerinin uyuşturucu madde elde etmek amacıyla yetiştirilmesi, üretimi, yapımı, satışı, ithali, ihracı, bu amaçlarla taşıma veya satınalma veya bu faaliyetlerde kullanılacağını bilerek mali kaynak veya araç-gereç, teçhizat temin etmektir. Genel olarak, uyuşturucu maddelerle ilgili faaliyetlerden elde edilen kazançtır.

Viyana Sözleşmesinin 3. maddesinin 1/a bendine göre 91/308/EEC sayılı direktif çerçevesinde, uyuşturucuya dayalı olarak bir karapara tanımı yapılmış, fakat bu tanımın genişletilebileceği ve üye ülkelerin belirleyeceği diğer suçların da direktif kapsamına alınacağı şerhi konmuştur. Ayrıca Viyana Sözleşmesi'nde karaparanın ikinci anlamı "Bir iktisadi değere sahip maddi ya da gayri maddi, taşınır ya da taşınmaz her türlü varlık ile bu varlıklar üzerindeki bir hakkı veya menfaati kanıtlayan her türlü hukuksal belgeler ve araçlar suç sayılan faaliyetlerden kazanıldığı takdirde "karapara" olarak nitelendirilirler" denerek tanım genişletilmeye çalışılmıştır.

Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığı ile Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine İlişkin Kanun Tasarısında ise karapara şöyle tanımlanmıştır: "Kanunların suç saydığı fiillerin işlenmesinden elde edilen para ya da para yerine geçen evrak ve senetleri, mal ya da gelirleri ve bir para biriminden diğerine çevrilmesi de dahil olmak üzere bunların birinden diğerine dönüştürülmesinden elde edilen her türlü ekonomik menfaat ve değerdir.

Görüldüğü gibi karapara, genellikle uyuşturucu maddelere dayalı olarak tanımlanmıştır. Şurası da belirtilmelidir ki; 29 Kasım-1 Aralık 1994 tarihleri arasında yapılan Strazburg Konferansı'nda karapara tanımı genişletilerek; "Her türlü yasadışı faaliyetlerden elde edilen kazanç" olarak açıklanmaya çalışılmıştır. Yani artık karapara; sadece illegal uyuşturucu trafiğinden elde edilen kazanç değil, her türlü suç olayından elde edilen kazanç olarak değerlendirilmekte ve mücadele bu boyutta yapılmaya çalışılmaktadır.

Karaparanın Aklanması

Karapara ve karaparanın aklanması birbirinden ayrılamayan, ama farklı olan kavramlardır. Bu sebeple "karaparanın aklanması" eylemi de çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır.

Aklama sürecinde, suç kaynaklı karaparaya yeni bir kimlik sağlanmakta ve kendisiyle ilişkiye giren kimselerin bu paranın kaynağını öğrenmeleri engellenmektedir. Kendisine yakın terimler içinde; karapara aklama yasadışı faaliyetlerden kâr, özellikle nakit kâr elde etmektir ki, bu kâr sanki meşru yoldan kazanılıyormuş gibi gösterilmektedir.

Temmuz 1989'da Onbeşinci yıllık Ekonomik Toplantı için sanayileşmiş 7 ülke devlet başkanı ve Avrupa Topluluğu Komisyonu Başkanı, Paris'te bir araya gelerek ekonomik suçlarla mücadele etmek üzere Mali Suçlarla Mücadele Teşkilatı (FATF)'nın kurulmasına karar vermişlerdir. Bu teşkilatın 1989'dan bu yana karaparaya karşı önemli bir mücadele verdiği gözlenmektedir. Mali Suçlarla Mücadele Teşkilatı'nın belirlediği karaparanın aklanması tanımlarını da şöyle sıralayabiliriz:

-Hukuki neticelerden kaçınmak için suç içinde yer alan bir kimseye yardım etmek, bir malın kanunsuz kaynağını gizlemek veya değiştirmek veya o malın suçtan kaynaklandığını bilerek transfer etmek veya değiştirmektir.

-Bir malın suçtan kaynaklandığını bilerek; onun doğru tabiatını, kaynağını, pozisyonunu, tasarrufunu, hareketini, üzerindeki haklarını veya sahibini gizlemek veya değiştirmektir.

-Bir malın suçtan kaynaklandığını veya suça iştirakten kaynaklandığını bilerek o malın elde edilmesi sahiplenmesi veya kullanılmasıdır.

91/308/EEC sayılı Avrupa Konseyi Direktifi karaparanın aklanmasını şöyle tanımlamaktadır. Kasıtlı olarak;

-Bir iktisadi değerin, suç sayılan faaliyetlerden ya da böyle bir faaliyete katılma eyleminden elde edildiğinin bilinmesine rağmen, yasadışı kökenini gizleme ya da görünümünü değiştirme veya böyle bir faaliyetin gerçekleştirilmesine katılmış olan kişilere doğacak hukuksal sonuçlardan kurtulmaları için yardım amacıyla, başka bir şekle dönüştürülmesi ya da transferi,

-Bir iktisadi değerin, suç sayılan bir faaliyetten ya da böyle bir faaliyete katılma eyleminden elde edildiğinin bilinmesine rağmen, gerçek niteliğinin, kaynağının, yerinin, bileşiminin, yer değiştirmesinin, mülkiyetinin ya da üzerindeki öteki hakların gizlenmesi ve görünümlerinin değiştirilmesi,

-Bir iktisadi değerin, suç sayılan bir faaliyettten ya da böyle bir faaliyete katılma eyleminden elde edildiğinin önceden bilinmesine rağmen iktisap edilmesi, yardımcı olunması, azmettirilmesi, kolaylık sağlanması, yol gösterilmesi karaparanın aklanması eylemi sayılmaktadır.

Görüldüğü gibi karaparanın aklanması konusunda da bir hayli tanım yapılmıştır. Bütün tanımların asli iki unsurundan birincisi, illegal yollardan elde edilen kazanç, ikincisi de bu kazancın görünümünün değiştirilmesidir. Bu iki asli unsur gözönünde tutulduğunda kısaca karaparanın aklanması şöylece tanımlanabilmektedir.

"Yasadışı yollardan elde edilen paranın, kimliğinin değiştirilmesi suretiyle, meşru bir kaynaktan kazanıldığı izleniminin yaratılmasına neden olan her türlü işlemdir. "

Karaparanın Aklanma Safhaları

Karapara aklama sürecinde çeşili safhalar vardır:

Şeklini değiştirme

Yerleştirme

Katlama (Layering)

Yasal hale dönüştürme

Sisteme dahil etme

1-Şeklini değiştirme

Yasadışı kazançlar çoğunlukla dış görünümü ile tanımlanabilir. Özellikle sözkonusu nakit para ise, milyarlarca nakit paranın taşınması göze batacaktır. Bu tip nakit para yasal olmayan kaynağın bir belirtisi olabilir ve netice olarak aklayıcı, nakit kazançlarını diğer menkullere, örneğin başka para birimine, tahvil ve senetlere dönüştürür.

2-Yerleştirme

Suçlu yasa dışı kazançlarını mali bir kuruluşa aktarmayı başardığında, yasallaştırmanın ilk adımını atmış olur. Ayrıca, para kolayca ve daha az şüphe ile hem yurt içi hem de yurt dışına transfer edilebilir. Bu aşamada mali sistemin bütünlüğünü bozmamak için ekstra duyarlılık göstermek gerekir.

Bu safhada yasal olmayan kazançların kaynağı anlaşılabilir. Bu yüzden karapara aklayıcısı açısından, artık kontrolünü kaybettiği hesabının izi tespit edildiğinden, bu safha en tehlikeli safhadır. Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanıp 31 Aralık 1997 tarihinde yürürlüğe giren Şüpheli İşlemler Tebliği bu safhada önemli rol oynar.

3-Katlama (Layering)

Yasal olmayan kazançlar, transfer edilebilir paraya dönüştürülür. Bu safhada banka hesabının izini kıran, gizleyen veya sona erdiren işlemler yer almaktadır. Bu yüzden yürütülen soruşturma ve müsadere ile, bu işlemler daha başlangıçta zorlaştırılmalı ve engellenmelidir. Transfer edilebilir banka muvduatının bölünmesi ve yurt içi ve yurt dışındaki çeşitli banka hesaplarına aktarılmasıyla da paranın gizlendiği farkedilebilir. Diğer bir olasılık, banka hesabındaki paranın dünyanın diğer bir yanına havele edilerek veya ciro edilerek çeklere veya hamiline menkul kıymetlere dönüştürülmesidir. Transfer sonrasında aklayıcı, transfer edilebilir parayı diğer mali piyasa araçlarına yatırarak veya nakit paraya çevirerek hesabın izini sona erdirir. Bu safhada ülkeler arası transferler ve vergi cennetlerine ihtiyaç vardır.

4-Yasal Hale Dönüştürme

Bu safha katı anlamda karapara aklanması ile ilgilidir. Suçlu yasal olmayan kazançlarını harcamadan önce, bu kazancına açık bir yasal orijin sağlamalıdır. Bu safhanın, basitten karmaşık yapıya doğru çok çeşitli biçimleri vardır.

5-Sisteme Dahil Etme

Bu safha, görünür yasal bir ortam kazanan yasal olmayan kazançların sisteme dahil edilmesidir. Karapara aklanması işlemi yasallaştırma safhasından geçtiğinde, yasal olmayan bir örgüt içerisinde bulunma veya karapara aklama suçlamalarından dolayı soruşturma riski ve yasal olmayan kazançların müsadere edilmesi riski büyük bir şekilde azaltılmış olacaktır.

Örgüt, görünürdeki yasal kazançlarını aşağıdaki şekillerde kullanacaktır:

1- Yasal olmayan faaliyetlerini profosyenel bir şekilde kullanmak ve desteklemek için ulaşım ve haberleşme vasıtaları alarak kısa dönem yatırımları yapmak.

2- Yasadışı örgütün yapısına paravan şirketleri dahil etme ve kalifiye işçilerin işe alınması gibi orta vadeli yatırımlar yapmak.

3- Örgütün devamı için tamamen yasal faaliyetlerde güvenilir bir çevre sağlayarak yaparak politik, ekonomik veya sosyal amaçlı uzun vadeli yatırımlar yapmak.

Aklama Yöntemleri

Yasadışı yollardan elde edilen paranın kimliğini gizlemek için, başta teknolojinin sağladığı imkanlar olmak üzere bir çok metod kullanılır. Yurtdışına kaçırma, kıymetli evraka dönüştürme, serbest bölgelerde sunulan mali hizmetlerden yararlanılması, kredi kartlarının kullanılması, nakit alımlarının yapılması, banka transferlerinden faydalanma gibi yollar bunların sadece bir kaçıdır.

-**Nakit Kaçakçılığı** metodunda nakit para fiziksel olarak taşınır. Para kuryesi olarak taşıma işleminde görev alan şahıs, nakit parayı ya kendisi doğrudan veya başka herhangi bir taşımacılık vasıtasıyla nakit para üzerine denetimi olmayan ve banka gizliliği prensibinin mevcut olduğu bir ülkeye taşımaktadır. İkinci aşamada da, bu iki özelliğin sağladığı imkanlardan faydalanarak, nakit parayı banka hesabına yatırıp kanunsuz paraya kanuni bir kaynak yaratmış olur. Kasım 1991'de Kennedy Havaalanı'nda yakalanan bir Ghanalı kadının üzerinde ve vücudunun çeşitli yerlerinde "balonlama" metoduyla gizlenmiş olan 53. 000 dolar yakalanmıştır. Bu olay nakit kaçakçılığın somut örneğidir.

-**Smurfing (Mantarlama)** metodu, kağıt ticareti yerine kullanılmaktadır. Bu isim Florida'da ortaya çıkarılan bir olayda ilk defa olarak kullanılması sebebiyle verilmiştir. Temel özelliği, devletin nakit muamelelerinde koyduğu sınıra çok yakın miktarların kullanılmasıdır. Örneğin, ABD'de 10. 000 doların üzerindeki banka muamelelerinde kimlik belirlenmesi mecburidir. Büyük hacimli bir paranın kütle halinde başka bir ülkeye transferi dikkat çekeceğinden kaçakçılığı yapmak isteyen kimseler, 100 kişi kiralayıp

aynı parayı 9999 dolarlık dilimler halinde başka ülkeye transfer edebilmektedirler.

-**Yapılandırma** metodunda da muamelenin rapor edilmesinden kaçınmak için başvurulan yollardan birisidir. Büyük bir ekonomik operasyon gerektiren parayı belirli aşamalarla ve belirli bir yapıyla taşımaktır. Örneğin, tek bir kaçakçı 29 milyon doları ABD'den Ekvator'a 6000 dolarlık meblağlar halinde kırk bin operasyonda nakletmiştir.

-**Vergi Cennetleri** diye bilinen ülkelerden faydalanma da başlıca metodlardandır. Bu ülkelerde, gelirler üzerinde vergi yoktur veya çok düşük bir vergi vardır, banka veya ticaret gizliliği esası vardır, nakit üzerinde kontrol yoktur; şirket, banka kurmak veya satın almak çok kolaydır, politik ve ekonomik istikrara sahiptir, modern bir haberleşme sistemi vardır, ülkeye giriş kolaydır ve müsait bir coğrafyası vardır. Bu ülkelere örnek olarak İsviçre, Belçika, Hollanda gösterilebilir.

-**Borç ödeme** metodunda vergi cennetlerine transfer edilen para tekrar geriye döndürülmektedir. Vergi cennetindeki bir bankaya para yatırılır, bu para kaçakçının bulunduğu ülkedeki başka bir bankaya transfer edilir. Ama vergi cennetindeki para başka bir isme ait hesapta olmalıdır. Böylece ani zenginleşmenin sebebi sorulduğunda banka transfer belgesinin gösterilmesiyle bir borcun geri alındığı ispatlanmış olur.

-**Taşeron veya hayalı şirketler**in kullanıldığı metodlar da mevcuttur. Önce çok küçük sermaye ile bir şirket kurulur. Kanuni bir iş yapıyormuş gibi gösterilir. Belirli bir süre sonra bu şirket sermayesini büyüterek veya büyütmüş gibi göstererek başka bir şirket adını alır. Böylece sayısız şirket kurularak paraya kanuni zemin hazırlanır.

-**Nakit işlemleri** adı verilen metod da restorant işletmeciliği, bozuk para kullanılan işlemler, otomobil yıkama şirketleri, taksicilik, gazinoculuk, otelcilik gibi nakit paranın kullanıldığı iş kolları tercih edilmektedir. Bunun arkasında yatan temel mantık günde kaç pizza satıldığını veya kaç otomobil yıkandığını belirlemenin imkansız oluşudur. Aklama işlemi aşamalarıdan polis tarafından soruşturulması en kolay olan safhası paranın ilk yerleştirilmesi veya elden çıkarılma anıdır. Ancak bu aşamada üçlü zincir kırılabilecektir. Örnek olay: Fransa'da kendisini Kanada'lı taksi Şoförü olarak tanıtan 3 kişi bir bankaya 100 dolarlık dilimler halinde para yatırmak istediklerinde paranın kaynağını soran görevliye taksiyle taşımacılıktan kazandıklarını beyan etmişlerdir. Halbuki bu kimselerin Kanada'da para aklayan bir mafyanın üyeleri olduğu anlaşılmıştır.

-**Kumar ve Gazinoculuk Sektörü** de para aklamak için kullanılmaktadır. Bu metodda aklayıcı nakit parayla kumarhaneye giderek kasadan oyun fişi alır. Bu fişle ya çok az bir oyun oynar veya hiç oynamaz. Sonra tekrar kasaya giderek o kadar nakit parayı taşımasının tehlikeli olacağını, kendisine çek yazmalarını istemektedir. Çekini alan aklayıcı kendisine paranın kaynağı sorulduğunda ise kumardan kazandığını söyleyecektir. Bazen toto-loto, at ve köpek yarışlarında da aynı olay vukubulabilir. 1 milyar TL. isabet eden bir piyango biletini, biletin sahibinden 1 milyar 500 milyon TL. ye satın alan aklayıcı kendi parasına kanuni bir zemin bulmuş olur. Aynı olaya Güney Fransa'da İtalya uyuşturucu mafyası Camorra ile ilgili bir olayda rastlanmıştır.

-**Yeraltı Bankacılığı Sisteminin** kullanılması da mümkündür. Değişik kaynaklarda, bu sisteme Chop, Hundi veya Hawalla sistemi dendiği de görülmektedir. Bu sistem sadece ekonomik ilişkileri tarihe dayanan ve sermaye hareketleri belirli bir dengeye oturmuş ülkeler arasında geçerlidir. Aklayıcı karaparayı alıp, bu sistemin bulunduğu ülkedeki bir bankere yatırmaktadır. Banker bu parayı o ülke parasına çevirir ve aklayıcı parayla tekrar ülkesine döner. Gittiği ülkede parayı takas eden banker çok iyi tanındığından parayla ilgili bir sorun çıkmaz.

-**Yanlış veya şişirilmiş faturaların kullanılması** da rastlanan bir metoddur. Aklayıcı, parayı transfer edeceği ülkedeki bir şirketten mal veya hizmet alınışcasına bir fatura alır. Bu fatura ya sahtedir ya da şişirilmiş bir faturadır. Sonra karaparayı mal veya hizmetin karşılığını ödüyormuş gibi o ülkeye gönderir. Böylece hem karaparayı aklar ve hem de başka bir ülkede yatırım yapma imkanına sahip olur.

-**Nakit Değişimi (Exchange)** yoluyla döviz bürolarında çok miktarda nakit takas edilebilmektedir. Özellikle aklayıcının parası döviz ise (ki genelde böyledir) aklama işlemini daha kolay yapabilmektedir. Hatta bazı döviz büroları paranın naklini de sağlamaktadırlar.

-**Broker Borsaları (Aracı Büroları)** aracılığıyla borsa senedi alarak veya bir broker işbirliğiyle bono satın alınarak, kanunsuz paraya kanuni bir çehre sağlanabilir. Ayrıca karapara mevduat altında da saklanabilir. Parayı yurt dışına çıkarırken elindeki borsa belgesi kanuni dayanağını teşkil edecektir.

-**Transfer Edilemeyen Nakitler** daha ziyade Rusya'daki Mafiosi adı verilen mafya ve uyuşturucu dağıtıcıları tarafından kullanılır. Transferi mümkün olmayan rubleyle antika, gayrimenkul veya hammadde alıp bunları döviz karşılığında satarak karaparayı aklamaktadırlar.

-**Para Kuryelerinin kullanılması**, bu kimseler kanuni olarak para taşıyan kimselerdir ve genelde sınırlardan geçişte kolaylık görürler. Bir para kuryesine rüşvet vererek kendi parasını taşıtmak isteyen bir karapara sahibi her za-

man ortaya çıkabilmektedir. Bu açıdan kullanılma ihtimalleri çok yüksektir.

-**Parekendeci Bankacılık Piyasalarının** başlıca unsurları olan Konvansiyonel Cari Hesaplar, Maaş Hesapları, Gizli hesaplar, para piyasası mevduat hesapları gibi değişik hesap türleri karapara aklamak amacıyla kullanılabilmektedir.

-**Telefon Bankacılığı** sayesinde belirli miktardaki ödemeler bilgisayara bağlı telefon yardımıyla yapılabilmektedir. Elektronik aletlerin kullanıldığı bu sistem de kullanılmaya müsaittir. Bu gruba akıllı telefonlar da dahildir.

-**Ev ve Ofis Bankacılığı** sayesinde elektronik cihazlar yardımıyla bankaya gitmeden para transferi sağlayan bir sistemdir. Hile veya sahtecilikle kullanılması mümkündür.

-**Otomatik Vezne Makinaları (ATM'ler)** Bugün para çekme, para yatırma gibi hizmetleri sunan ATM (Otomatik Vezne Makinaları) lerle para transferi de yapmak mümkündür.

-**EFTPOS** (Electronic Funds Transfer From the Point Of Sale) sistemi de para aklayıcılar tarafından kullanılabilmektedir. Buna satış noktasından fon transferi sistemi de denir.

Burada, Fransız İnterpol Merkez Bürosu tarafından belirlenen karapara aklama yollarına yer vermek de yararlı olacaktır. Karapara olayıyla ilgili olarak, Türkiye'de şu ana kadar herhangi bir adli olaya rastlayamamış olmamız sebebiyle, mevzuatında karaparanın aklanmasını suç olarak değerlendiren ülkelerde mevcut olan davaları gözönünde bulundurmamız faydalı olacaktır. Eğer olayları sınıflandırırsak, karapara aklayıcıların her türlü ekonomik muameleye çekinmeden teşebbüs edebileceklerini görmekteyiz.

Fransız İnterpol Merkez Bürosu'nun bazı davalardan yola çıkarak belirlediği başlıca aklama metodları ve dava sayısı tablo 1'de gösterilmiştir:

Aklama Metodu	Dava Sayısı
Altın, tablo, sanat, otomobil, uçak alımı	8
Şahsi alışveriş, yurtdışı seyahatleri	7
Yabancı ülkede Gayrimenkul	6
Gayrimenkul	6
Kıyı bankalarına transfer	6
Yabancı banka hesabı	5
Yabancı yatırım	4
Restoran, bar, seyahat acentası	4
Yerel veya yabancı hayali Şirket	3
Mahalli banka veya mevduat hesabı	2
Döviz satınalma	2
Yabancı çek, posta havalesi	2
İhraç veya satmak için eşya alımı	1

Mali Suçlarla Mücadele Teşkilatı (FATF) kayıtlarına göre ise karaparanın aklanmasının bazı unsurları vardır. Bunları şöyle sıralayabiliriz;

Nakit para sözkonusudur, çeşitli mali kurumlar aracılığıyla gerçekleştirilir, uluslararası para transferinden yararlanılır, karmaşık teknikler kullanılır. Bu dört ilke gözönünde bulundurulduğunda, karaparayı aklamak isteyenlerin önünde eşsiz bir imkanlar silsilesi bulunduğu görülmektedir.

Bankalar aracılığıyla yapılan aklama olaylarında ise başlıca şu yöntemlerin kullanıldığını görmekteyiz.

Başka hesaba nakil, çek hesabı açılması, çek keşide edilmesi, dövize yatırım yapılması, banka altınlarına yatırım yapılması ve yine bankaların kötüye kullanıldığı başka bir çok yöntem kullanılabilmektedir.

Türkiye Gündemini 1983-1987 yıllarında bir hayli işgal eden hayali ihracat olayında da yabancı mafyalara ait uyuşturucu parası sermaye olarak kullanılmıştır. Fakat buradaki olay, daha ziyade sahte belgelerle karapara aklama metodu içinde değerlendirilmelidir.

Soruşturma Sırasında Karşılaşılan Engeller

Ulusal ve uluslararası para aklanmasının soruşturma ve araştırılmalarını kısıtlayan bazı engeller vardır. Suç, eğer uluslararası bir biçimde ise uluslararası işbirliği ve yasal hükümler önem kazanmaktadır.

Karapara aklanmasının cezalandırılması

Karapara aklanmasının suç olarak kabül edildiği ülkelerde gözle görülür farklılıklar vardır. Çoğu ülkelerde sadece uyuşturucu kaçakçılığı ile alakalı karapara aklanması suçlarına ceza uygulanmasına rağmen, cezalandırma alanının daha geniş tutulduğu ülkeler de vardır. Uygulanan cezalar para cezasından 20 yıl hapis cezasına kadar değişebilir. Bazı durumlarda insanlar belirli meslekleri icra etmekten men edilebilir.

Banka Gizliliği ve Sır saklama Zorunluluğu

Banka gizliliği iki bölümden oluşmaktadır. Birincisi, bankaların müşteriler hakkında üçüncü kişilere bilgi vermeme zorunluluğu, ikincisi müşterileri hakkında üçüncü kişilere bilgi açıklamama hakkıdır.

Banka gizliliğinin yanısıra belirli mesleklere, örneğin avukat, noter ve doktorluk gibi mesleklere uygulanan sır saklama mecburiyeti de önemlidir. Çünkü, bu meslek sahiplerinin üçüncü kişilere bilgi verme zorunluluğu yoktur. Sır saklama mecburiyeti bu yüzden, soruşturma uzmanlarının işlerini zorlaştırır. Çoğu durumlarda, katı kurallara bağlı bilgiyi elde etmek için ekstra işlemler gerekir.

Uluslararası Karşılıklı Adli Yardımlaşma

Uluslarararası adli yardım anlaşmalarındaki eksiklik

karapara aklayıcılarının uluslararası seviyede takibini zorlaştırmaktadır. Uluslararası adli yardımlaşmanın bir yönü, suçun cezalandırılabilmesidir; yani cezalandırma talebi suçun ancak talep eden ülke kanunlarında ve diğer talep edilen ülkede cezayı gerektiren bir suç olarak kabul edilmesi durumunda uygulanabilmesidir.

Diğer bir şekil de, çoğunlukla uluslararası adli yardım hususunda bir anlaşma ihtiva etmiyen ülkeler tarafından uygulanan karşılıklı anlaşma prensibidir.

Karapara Aklanması Neden Bir Problemdir?

Suçlardan elde edilen mali kazançların mali sistemlere, bütün ekonomiye hatta toplumun temel yapısına nasıl zarar verdiği konusunda 4 ana tehdit unsuru sayılabilir.

1-Karaparanın aklanmasını önleyememek suç grupları için, işledikleri suçlardan maddi fayda sağlamalarını kolaylaştırmaktadır. Bu durum suçu daha çekici bir hale getirmektedir.

2-Karaparanın aklanmasını önlemek konusunda başarısız olmak demek, suç odaklarını daha büyük suçları işlemeleri için izin vermek demektir.

3-Mali sistemin suç organizasyonları tarafından kontrolsüz kullanımı, öncelikle kişisel ticari müesseselerin ve sonra da bütün para piyasasının baltalanması riskini doğurmaktadır. Mali uzmanların çok az sayıda bulunduğu modern para sistemlerini yeni geliştirmekte olan ülkeler suç ürünlerini aklamak isteyen bu tür organizasyonlar için çok çekici görünebilmektedir. Sermayenin çok sınırlı olduğu finans yapılarında kriminal organizasyonlarla iş yapmak cazip gelebilir. Fakat temelinde suçtan kaynaklanan bu para, bütün sistemin istikrarı için bir tehdit vaziyetini almaktadır.

4-Ekonomik ve finansman gücünün suç organizasyonlarında toplanması, nihayetinde milli ekonomiye ve demokratik sistemi sabote edecektir.

Ekonomik Gelişme ve Karapara Aklama ile Mücadele Arasında Paradoks

Aralarında hiçbir uyumsuzluk olmamasına rağmen, bir çok kimse endüstrileşmiş güçlü ekonomiler dışındaki zayi ekonomik sistemler için karapara aklamanın problem olmadığı ve hatta döviz getirdiği ve sermaye hareketini hızlandırdığından yararlı bile olduğunu düşünebilirler. Bu kimseler "paranın kokusu yoktur" diyerek meşru veya gayrimeşru bir kaynaktan gelmiş olup olmaması önemli olmaksızın paranın para olduğunu iddia etmektedirler.

Ekonomik gelişim için ülkelerin sermayeye ihtiyaçları olduğu doğrudur. Ama karaparaya karşı mücadelenin yatırımları vazgeçireceği yanlıştır. Bilakis karapara korkusundan uzak ve düzenli bir mali sistemle çalışmak bir çok yatırımcıya daha cazip gelecektir.

Karaparayla mücadelenin ekonomik gelişmeyi engellediği doğru değildir. Devlet mücadele için kanunlar koyacak, mücadeleci birimler oluşturucaktır. Finans işlemleri daha teferruatlı ve güvenli bir hale gelecektir.

Kriminal sermaye mali sistem içinde uzun müddet kalmamaktadır. Öncelikle sisteme girer, daha geniş ekonomilere yayılır, onu çürütür ve kendisi de büyüyerek dışarı çıkar.

Mücadelede Kayıtsız Kalma

Kriminal paranın yaratacağı tehlikeler karşısında kayıtsız kalmak hem daha da iyi gizlenmiş, hem de ekonomi ve toplum için daha zararlı etkiler yapabilecek suç türleri ortaya çıkarabilecektir. Aynı zamanda suçun kontrolü ve yok edilmesi daha zor bir hal alacaktır.

Karapara ile mücadelede aşağıdaki iki temel unsur gözardı edilmemelidir:

a-Karaparanın aklanmasına karşı alınan tedbirler, kanuna uygun olarak yapılan ekonomik işlemlere ait özgürlüğü ve egemenliği altına alıp, temel prensiplerini etkilemek niyetinde olmamalıdır. Örneğin bankaya karaparanın girdiğinin bilindiği veya şüphelenildiği zaman bankanın müşterilerine vadettiği gizlilik zedenelebilecektir. Ancak, şu da ifade edilmelidir ki, karşı tedbirler hiç bir zaman mali işlemlerde yeralan bütün müşterilere ait gizlilik prensiplerini ortadan kaldırmayı da meşru görmez.

b-Yeni pazarların oluşması ve liberalizasyon, kanuna uygun çalışan yatırımcı ve iş adamlarının olduğu gibi suç şebekelerine de imkanlar sağlar. Bu durum, bir ülkeden başka bir ülkeye sermayenin saniyede naklinin sağlanması gibi teknik gelişmelere de uygulanabilirlik sağlamaktadır. Suç odakları ekonomik ve teknolojik gelişmeleri kolaylıkla istismar edebilecektir.

Uluslararası Düzenlemeler

Uluslararası düzeyde birlikte mücadelenin gerekliliğine inanan ülkelerin biraraya gelmesiyle bazı uluslararası enstrümanlar oluşturulmuştur.

Bu enstrümanlardan bazıları şunlardır:

1-Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin R (80) 10 sayılı Tavsiye Kararı

Avrupa Konseyi Uzmanlar Komitesinin 1977-1980 yılları arasında karaparanın aklanmasıyla ilgili olarak yaptığı çalışmaların bir sonucu olan "Suç Kaynaklı Paranın Saklanması ve Transferine Karşı Tedbirler Hakkındaki Tavsiye Kararı " Bakanlar Komitesinin 27 Haziran 1980 tarihli toplantısında kabul edilmiştir. Tavsiye Kararında "suç kaynaklı fonların bir ülkeden diğerine transferi ve ekonomik sisteme girerek aklanması süreci, ciddi problemlere neden ol-

makta, başka suçların işlenmesini teşfik etmekte ve olayın ulusal ve uluslararası düzeyde yayılmasına sebep olmaktadır" ifadesine yer verilerek, üye ülke hükümetlerine bankacılık sisteminde para aklamayı önlemek üzere alınabilecek bazı tedbirler önerilmiştir. Zamanında gereken önem verilmeyen bu Tavsiye Kararından FATF tavsiyeleri ve AT Direktifinin hazırlanmasında yararlanılmıştır.

2- Uyuşturucu ve Psikotrop Maddeler Kaçakçılığına Karşı BM Sözleşmesi (Viyana Konvansiyonu)

Hazırlanması esnasında Türkiye'nin de katkıda bulunduğu BM Sözleşmesi, 19 Aralık 1988 tarihinde imzaya açılmış olup, şimdiye kadar 89 ülke tarafından imzalanmıştır. 20 ülke tarafından onaylandıktan sonra 20 Kasım 1990'da yürürlüğe giren Sözleşme, uluslararası ceza hukuku alanında şimdiye kadar benimsenmiş olan en detaylı ve geniş enstrümanlardan biri olup, tüm dünyada konu ile ilgili ulusal kanun ve uygulama tekniklerini uyumlaştırmayı hedeflemektedir. Sözleşme ile; uyuşturucu madde kaçakçılığı ile ilgili faaliyetlerin ve bu faaliyetler sonucu elde edilen kazançların aklanmasına dair işlemlerin cezai müeyyidelere bağlanması üzerinde anlaşmaya varılmıştır.

Konvansiyonun giriş bölümünde de belirtildiği üzere; Viyana Konvansiyonunun hedeflerinden biri, yasadışı uyuşturucu kaçakçılığı yapan kişileri, faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlardan mahrum ederek, onları da bu suçları işlemeye iten temel nedeni ortadan kaldırmaktır. Dolayısıyla, sözleşmede karaparanın aklanmasının önlenmesine ilişkin hükümlerde yer almaktadır. Ancak burada belirtilmesi gereken husus; sözleşmenin isminden de anlaşılacağı üzere sadece uyuşturucu kaçakçılığından elde edilen kazançların aklanmasının, sözleşme kapsamında suç olarak kabul edilmiş olmasıdır.

Söşleşmeyi şimdiye kadar İrlanda ve Belçika dışındaki AT üyesi ülkeler onaylamış, İrlanda ve Belçika onaylama sürecine başlamışlar ve önümüzdeki bir sene içinde Konvansiyonu onaylayacaklarına ilişkin FATF Sekrataryasına taahhütte bulunmuşlardır.

3-Basle Komitesi İlkeler Bildirisi

Belçike, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Hollanda, İsveç, İsviçre, İngiltere, ABD ve Lüksemburg merkez bankası temsilcileri ve denetim otoritelerinden oluşan Basle Komitesi'nin Aralık 1988'de yayımladığı İlkeler Bildirisi ile, bankacılık sistemi yoluyla karaparanın aklanmasını önlemek amacıyla mali kurumların benimsemesi gereken temel politika ve uygulamalar belirlenmiştir.

4-Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Yönelik Mali Eylem Görev Grubu (FATF)

G-7 ülkeleri (ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Kanada) tarafından Temmuz 1989'da Paris'teki 15. yıllık ekonomik zirve toplantısında, yasadışı uyuşturucu ticareti ile bağlantılı mali sorunların ele alınması ve para aklama ile mücadeleye yönelik mevzuatların standardizasyonu ve üye ülkeler arasında sürekli bir bilgi değişiminin tesis edilmesi amacıyla bir mali eylem grubu (FATF) kurulmasına karar verilmiştir.

Kurucu ülkelerin yanısıra FATF'a katılan ülkeler AT'a üye diğer ülkeler, Avustralya, Avusturya, Finlandiya, Hong Kong, İzlanda, Yeni Zelanda, Norveç, Singapur, İsveç, İsviçre ve Türkiye'dir.

FATF tarafından üye ülkelerde karaparanın aklanmasını önlemek ve uluslararası işbirliğini sağlamak amacıyla, Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı R(80)10, Viyana Konvansiyonu ve Basle Komitesi ilkeleri temel alınarak, 40 adet tavsiye kararı oluşturulmuştur. Üye ülkelerin FATF tavsiyelerine uyumları iki şekilde incelenmektedir. İncelemelerin birinde, üye ülkelere her sene standart bir soru formu gönderilerek bunların düzenli olarak cevaplandırılması istenilmektedir. Toplanan cevaplar ile ülkelerin FATF tavsiyelerini uygulamada gösterdiği gelişmeler toplu olarak değerlendirilmektedir. Diğer incelemede ise, her FATF üyesi ülke, diğer üye ülkelerinin uzmanlarından oluşan heyetler tarafından yerinde incelenmekte, sözkonusu ülkenin tavsiyelere uymada gösterdiği gelişmeler ve eksik kalan yönler kapsamlı olarak ve tarafsız bir şekilde değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmenin sonucunda ise inceleme konusu ülke hakkında rapor yayımlanmaktadır. Şimdiye kadar İspanya, İrlanda, Yunanistan ve Portekiz dışında kalan AT üyesi ülkelerin incelemeleri yapılıp ülke raporları yayımlanmıştır.

5. Suç Kaynaklı Gelirlerin Aklanması, Aranması, Zaptedilmesi ve Müsadere Edilmesi Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi

Viyana Konvansiyonu'nun hazırlanması esnasında, Viyana Konvansiyonu'nun bazı sorunlara değinmediği veya çözümünü taraflar arasındaki ikili veya çoklu anlaşmalara bıraktığı gözönüne alınarak daha sıkı yükümlülüklerin yerinde olacağı, karaparanın kaynağını sadece uyuşturucu ticareti ile sınırlandırmanın önemli miktarda kazanç sağlayan diğer ağır suçları gözardı etmek olacağı, ayrıca uluslararası işbirliği için öncelikle ulusal sistemlerin kazançları izleme, arama ve müsadereye ilişkin hükümlerle takviye edilmesi gerektiği gözönüne alınarak hazırlanan Strasbourg Konvansiyonu Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 18-21 Haziran 1990 tarihlerinde yapılan tonlantısında kabul edilerek imzaya açılmıştır. Konvansiyonu imzalayan AT üyesi ülkelerden sadece Lüksemburg, Hollanda ve İngiltere Konvansiyonu onaylamış olup, İrlanda ise henüz Konvansiyona imza koymamıştır.

6-Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Avrupa Topluluğu Konsey Direktifi

FATF 'ın 1989 sonbaharında kurulmasından bu yana bu oluşumun üyesi olan AT üyeleri ve Avrupa Komisyonu, karaparanın aklanmasının uluslararası boyutunu tek pazarda suçlular tarafından bu tür faaliyetlerin yürütülmesinin topluluk mali sistemine vereceği zararları gözönünde bulundurularak bu konuda tedbir alınması gerektiğine karar verdiler. Bunun sonucu olarak Avrupa Konseyi Mart 1990'da AT Bakanlar Konseyine para aklanmasına ilişkin bir Konsey Direktifi önergesi sundu. Avrupa Parlamentosunda yapılan görüşmeler sonrasında Haziran 1991'de Direktif kabul edildi.

23 Mart 1990 tarihli Konsey direktif önergesinin açıklama bölümünde yer aldığı üzere, Direktifin 1. inci maddesindeki karaparanın aklanması tanımı Viyana Konvansiyonundan alınmış, ancak uyuşturucu kaçakçılığının yanı sıra, diğer ağır suçlarında mali sistemin güvenirliğini tehlikeye düşürdüğü ve mali kurumlara ait fonların yasa-dışı kaynağından şüphelenmeleri durumunda mesnet suçun uyuşturucu kaçakçılığı olduğunu tesbit etmelerinin mümkün olmadığı gözönüne alınarak, mesnet suç kapsamına diger ağır suçlarda dahil edilmiştir.

Direktifin birinci maddesinde, direktifin uygulanacağı mali kurumların tanımlarıyla birlikte para aklama tanımı da yer almış, 2. inci madde ise para aklamanın yasaklanması yönünde üye ülkelerin gereken düzenlemeleri yapmaları istenmiştir.

3. ve 4. üncü maddelerde mali kurumlara kimlik tesbiti ve kayıt tutma kurallarına ilişkin yükümlülükler getirilirken, 5. inci madde de mali kurumların şüpheli gördükleri işlemleri özel dikkat göstermeleri istenmiştir. 6. cı maddede adı geçen kurum yönetici ve çalışanlarının üye ülke otoriteleriyle işbirliğine gitmeleri, 7. ci maddede şüpheli gördükleri işlemleri yapmaktan kaçınmaları, 8. ci madde de haklarında otoritelere bilgi verildiğinden müşterilerini haberdar etmemeleri gerektiği belirtilmektedir.

9. maddede mali kurumların yönetici ve çalışanlarının, otoritelere konu ile ilgili iyi niyetle bilgi vermelerinin, sır saklama yükümlüğünün ihlali anlamına gelmeyeceği, 10. maddede adı geçen kurumların denetimler sırasında para aklamaya dair kanıt tespit etmeleri durumunda para aklama ile mücadeleden sorumlu otoriteleri haberdar etmeleri gerektiği, 11. maddede kurumların gerekli kontrol yöntemleri, haberleşme sistemleri ve eğitim programlarını yürürlüğe koymaları gerektiği yeralmıştır.

Direktifte ayrıca, mali kurumların dışında olup, para aklama amacıyla kullanılma ihtimali bulunan faaliyetleri yürüten teşebbüslere de bu direktif hükümlerinin uygulanabileceği ve direktifini 1 Ocak 1993'te yürürlüğe gireceği de hükme bağlanmıştır. Direktifi şimdiye kadar İrlanda ve Yunanistan dışındaki tüm üyeler onaylamış, İrlanda ise ilgili prosüdürlere başlamıştır.

AT direktifinin 1. maddesinde "Para Aklama" şöyle tanımlanmıştır: "Para aklama bilerek ve isteyerek işlendiğinde aşağıdaki anlama gelmektedir:

-Ceza gerektiren faaliyet veya bu tür faaliyete ortak diğer bir faaliyet sonucu elde edilmiş bir malın yasa dışı kaynağını gizlemek veya bu tür aktiviteye katılan bir kişinin bunun yasal sonuçlarından kaçınması için yardımcı olmak amacıyla malın transferi veya başka bir mala dönüştürülmesi,

-Mal üzerindeki hakların yerinin hareketinin mülkiyetinin, gerçek niteliğinin, malın ceza gerektiren bir faaliyet veya bu faaliyete yardımcı diğer bir faaliyet sonucu elde edildiğini bilerek saklanması veya korunması,

-Yukarıdaki paragraflarda bahsedilen faaliyetleri kolaylaştırmaya, suça katılmaya, tavsiyede bulunmaya ortaklık etmek.

Aklanacak malı yaratan faaliyetler diğer bir ülke sınırı içinde veya 3. üncü ülkede yapılmış olsa dahi para aklama yukarıdaki şekilde telakki edilecektir.

Direktifte dikkati çeken bir husus mali sistemde yer alan kurumların tamamen kapsanmasıdır. Bankalar, building societies, sigorta şirketleri, menkul kıymet şirketleri, finansal kiralama şirketleri, kredi kartı çıkaran firmalar Direktif kapsamında yeralmıştır. Ayrıca Direktifin 12. maddesinde bu direktifin para aklama amacıyla kullanılabilecek mali kurum dışında kalan teşebbüslere de uygulanması yönünde üye ülkelerin gereken tedbirleri almaları tavsiye edilmektedir. 13. madde ile üye ülkelerden birinde para aklama amacıyla kullanılmış teşebbüsleri 2. madde de belirtilen kurumlar kapsamına eklenmesini de inceleyerek bir İrtibat Komitesi tesis edilmiştir.

Türkiye'deki Gelişmeler

1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ülkemiz tarafından imzalanmış ve TBMM'nce uygun bulunarak yasalaşmış olup, sözkonusu sözleşmenin içerdiği ve ulusal hukukumuzda yer almayan hususların mevzuatımıza alınması zorunluluğu gündeme gelmiştir.

Bu yönde, ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla kara paranın aklanması ile uyuşturucu ve psikotrop maddelerin kaçakçılığının önlenmesi konusunda lüzumlu yasal değişiklikleri ve ilaveleri içeren tasarı TBMM'nde 13. 11. 1996 tarihinde kabul edilerek 19 Kasım 1996 tarih ve 22822 sayılı Resmi Gazete'de 4208 sayılı kanun numarası ile yayımlanarak yasalaşmıştır.

Bu Kanunun amacı, karapara aklanmasının önlenmesi konusunda uygulanacak esasları belirlemektir.

Kanun ile aşağıda belirtilen hususların mevzuatımızda ihdası ve uygulamasına imkan sağlanmış bulunmaktadır.

- Bazı suçlardan sağlanan gelirlere yasal nitelik kazandırılması, yani kara paranın aklanması suç olarak kabul edilmiş ve bu gelirlerin müsadere edilmesi imkanı sağlanmıştır.

-Kontrollu teslimat yönteminin uygulanma imkanı oluşturulmuştur.

-Kendisi uyuşturucu madde olmayan, fakat uyuşturucu madde imalatında kullanılması zorunlu olan kimyasal maddelerin denetim mekanizması oluşturulmuştur.

Kara paranın aklanmasının önlenmesinde, mali hareketleri inceleyip denetleyecek Maliye Bakanlığına bağlı "Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı" aracılığıyla, mücadele amaç ve politikalarının tayini, planlanması, koordinasyonu, gözetimi, takip ve denetimi de ayrıca sağlanmış olacaktır.

Söz konusu kurul, mali hareketler üzerinden kara paranın aklanmasını tesbit edecek ve banka ve banka dışı mali kurumlar üzerinde kara paranın aklanmasının önlenmesi amacıyla önleyici ve düzenleyici bir takım tedbirler alacaktır.

Güvenlik Kuvvetlerimizi İlgilendiren Hususlar

Kanunun 3 üncü maddesinin 4 üncü fıkrası ile; Kurul Başkanlığı'nın Cumhuriyet Savcıları veya Cumhuriyet Savcıları adına zabıta makamlarınca intikal ettirilen konuları incelemek ve bu makamların kara paranın aklanması suçunun tespitine ilişkin taleplerini yerine getirmek ve aynı maddenin 5 inci fıkrası ile kara paranın aklanması suçunun işlenip işlenmediği konusunda ön inceleme yapmak ve suçun işlendiğine dair ciddi emarelerin varlığı halinde zabıta makamları ile işbirliği yaparak, bu kanuna ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun zabt ve aramaya ilişkin hükümlerine göre işlem yapılmasını istemek gibi yetkileri bulunmaktadır.

Ayrıca Kanunun 4 üncü maddesinde karapara aklanmasının önlenmesine yönelik çalışmalarda ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte koordine etmek, uygulamaya ilişkin politikaları tespit etmek, mevzuat düzenleme ve tekliflerini değerlendirmekle görevli Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu adı altında bir organ oluşturulmuştur. Söz konusu kurula Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanı da üyedir.

Kanunda Yeralan Suçlar:

Bu Kanunda geçen;

a)Karapara;

-1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun

-6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanun

-2238 Sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkında Kanun

-2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması Hakkında Kanun

-213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 344. maddesinin2. bendinde yer alan Sahte veya muhteviyatı itibarıyle yanıltıcı vesikalar tanzim etmek veya bunları bilerek kullanmak ve 344 maddesinin 3. bendinde yer alan vesikaları tahrif etmek, asıllarına uygun olmayan vesika ve suretler tanzim etmek veya tahrif edilmiş vesikalarla asıllarına uygun olmayarak tanzim edilmiş vesika ve suretleri bilerek kullanmak hükümleri,

-765 sayılı Türk Ceza Kanunundaki Devletin Şahsiyetine Karşı İşlenen Cürümler ve aynı Kanunun 179, 192, 264, 316, 317, 318, 319, 322, 325, 332, 333, 335, 339, 341, 342, 345, 350, 403, 404, 406, 435, 436, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 504 ve 506 ncı maddelerindeki,

Fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen para veya para yerine geçen her türlü kıymetli evrakla, mal veya gelirleri veya bir para biriminden diğer bir para birimine çevrilmesi de dahil, sözü edilen para, evrak, mal veya gelirlerin birbirine dönüştürülmesinden elde edilen her türlü maddi menfaat ve değeri,

b) Karapara Aklama Suçu

Türk Ceza Kanunu'nun 296 ncı maddesinde belirtilen haller haricinde, bu maddenin (a) bendinde sayılan fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen karaparanın elde edenlerce meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, yukarıda belirtilen suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi veya transfer yoluyla aklanması veya karaparanın tespitini engellemeye yönelik fiilleri ifade eder.

c) Kontrollü Teslimat :

İlgili kanunda;

Suç faillerinin belirlenmesi, her türlü delilin tesbiti, toplanması, kaçak veya kaçak olmasından şüphe edilen mal ve fonların müsaderesi amacıyla, yurt içinde dağıtılacak veya yurt dışından Türkiye'ye getirilerek dağıtılacak veya Uyuşturucu ve psikotrop maddeler, 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Eki I ve II Numaralı Tablolar ile bu Tablo değişikliklerinde yer alan maddelerin

ve bunların bağlı fonlar veya karapara veya karaparaya kaynaklık edecek diğer her türlü kaçak veya kaçak olmasından şüphe edilen eşyanın yetkili makamların bilgisi ve denetimi altında nakillerini ifade etmektedir.

Kanun, Teşkilatımıza gerek adli gerekse idari birtakım görevler yüklemektedir. Bu itibarla 10. 12. 1996 tarihli İçişleri Bakanı imzasıyla, sözkonusu kanunun uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermek amacıyla bir genelge hazırlanarak tüm İl Emniyet Müdürlüklerimize gönderilmiştir

Bu genelge ile Kanunun 7. maddesinde yer alan suçlar soruşturulurken, bu suçlardan elde edilen gelir olup olmadığı da araştırılacak ve varsa 4208 sayılı kanun hükümlerinin de ayrıca uygulanması, kanunun 3. maddesinin 4 ve 5 numaralı fıkraları gereğince yapılan işlemler hakkında Dairemize detaylı bilgi verilmesi, Karapara Kanunu kapsamındaki suçlara dair yapılan zabıt ve müsadereye ait istatistiki veriler de Asayiş ve TEMÜH Daire Başkanlıkları başta olmak üzere bu suçları soruşturan diğer şubelerce, her ayın ilk haftası Dairemize bildirilmesi istenilmiştir.

4208 sayılı Kanunun 15. maddesi hükmünce, Mali Suçlarla Koordinasyon Kurulunun 13. 05. 1997 tarihinde yapılan toplantısında görüşülerek Bakanlar Kurulunun onayına sunulmak üzere karara bağlanmış ve "4208 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" ile "Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulunun Çalışma Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik" Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelikte Güvenlik Kuvvetlerini İlgilendiren Hususlar

Yönetmeliğin "Kimlik Tespit Zorunluluğu" başlığı altındaki 4 üncü maddesinde; banka , özel finans kurumları, sigortalar, borsa, aracı kurumlar, kuyumcular, döviz büfeleri, PTT, Gazinolar, İş makineleri dahil hertürlü taşıt alım satımı ile uğraşanlar, tarihi eser ve sanat eseri kollekşiyonu alım satımı ile uğraşanlar veya müzayedeciler, Milli Piyango İdaresi, spor kulüpleri gibi yükümlüler aracılık ettikleri iki milyar TL yi aşan her türlü işlemde kimlik tespiti zorunluluğu getirilmiştir.

Yönetmeliğin "İnceleme elemanlarının görevlendirilme usulü" başlığı altındaki 22. maddesinde; Cumhuriyet savcıları veya Cumhuriyet savcılarının adına hareket eden zabıta makamlarınca intikal ettirilen konular, araştırılması için uzman kuruluş olarak Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına iletileceği, Başkanlığın doğrudan veya yapılacak ön inceleme sonucunda gerekli gördüğünde karapara aklama suçunun araştırılması ve incelenmesi görevlerini inceleme elemanları vasıtasıyla yerine getireceği ifade edilmektedir.

4208 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ve Yönetmeliğin 22 inci maddesinde açıklandığı gibi karapara aklanması olaylarının araştırılmasında yetki Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına verilmiştir. Zabıta makamlarının bu Kanuna göre görevi, karapara aklaması ile ilgili kendisine gelen duyum, bilgi ve belgeleri Başkanlığın incelemesine esas teşkil edecek şekilde derlemektedir. Burada sorun suçlulara ait aklamaya konu menfaatları el koyabilmek için hızlı hareket etme zorunluluğunun olmasıdır. İnceleme uzadıkça, aklanan paraya legal bir kimlik kazandırılarak izinin kaybettirilmesi sözkonusu olacaktır.

Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu 15 Aralık 1997 tarihinde belirlenmiş bir gündemle toplanarak, 4208 sayılı Kanunun özellikle 8. ve 9. Maddelerinde ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikte yapılacak diğer değişiklik önerilerini tartışmıştır. 4208 sayılı Kanunun uygulanmasına dair Yönetmeliğin 4, 6, 8, 9, 11, 12, 14, 20, 22, 23 ve 24 üncü maddelerinde yapılacak değişikliklere ilişkin taslak halindeki değişiklik önerileri Bakanlar Kuruluna sevkedilmiş ve Bakanlar Kurulunun değişiklik önerilerini onaylandığı 02 Temmuz 1997 tarih ve 23027 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

31 Aralık 1997 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren 4208 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 8. ve 9. Maddelerinde yapılan değişiklikle;

Önceki yönetmelikte 8 inci maddede "Devamlı bilgi verme yükümlülüğü" başlığı altında, yer alan banka ve benzeri kurumların yaptığı 5 milyar TL yi aşan işlemlerin Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına devamlı bildirilmesi zorunluluğu kaldırılmıştır.

Önceki yönetmelikte 9 uncu maddede "Gümrük İdaresince yapılacak bildirim" başlığı altında yer alan yolcuların beraberlerinde yurtdışından getirdikleri veya yurtdışına götürdükleri 5 milyar TL karşılığı dövizi bildirme zorunluluğu kaldırılmıştır.

Ayrıca, Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 31 Aralık 1997 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren "Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği"nin I numaralı başlığı altında şüpheli işlemleri bildirmek zorunda olan yükümlüler ile II numaralı başlığı altında bazı şüpheli işlemler sıralanmıştır. Böylece, çeşitli mali kuruluşlarda bir kişi işlem yaptığında, ilgili yükümlüler işlemi kabul edecek ancak, yayımlanan Tebliğde yer alan kıstaslara göre değerlendirmesini yaparak, yapılan işlem kıstaslardan birine uygunsa, bunu matbu bir form ile Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına bildirecektir.

4208 sayılı Kanunun Uygulanması İle İlgili İzlenecek Hususlar

1- Karapara olayları, diplomatik kanallar, yabancı ülkelerin Ülkemizde bulunan irtibat görevlileri, ihbar ve İl Emniyet Müdürlüklerimizden gönderilen karapara suçunun işlendiğine dair bilgi ve belgeler yolu ile Daire Başkanlığımıza intikal etmektedir.

2- İl Emniyet Müdürlüklerimiz, karapara olayları ile ilgili gönderilen konuları haricen ve gizlilik içerisinde araştıracak; adı geçen şahıslar ve şirketlerin mali durumları hakkında detaylı bilgi toplayacaklar ve bu bilgileri ivedilikle Daire Başkanlığımıza göndereceklerdir.

3- İl Emniyet Müdürlüklerimiz karapara aklanması suçunun işlendiğine dair gelen bilgi, belge ve ihbarları veya karapara kapsamındaki suçlardan birisiyle ilgili yürüttükleri tahkikat sırasında şüpheli gördükleri ve karapara bağlantısı ihtimali yüksek olan bir durum ile karşılaştıklarında; karapara aklanması suçunun işlenip işlenmediğine ilişkin tespitleri Daire Başkanlığımıza ivedilik ve gizlilik içerisinde intikal ettirecektir.

4- İl Emniyet Müdürlüklerimizden alınan bilgi ve belgeler, Daire Başkanlığımız tarafından Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına iletilmektedir.

5- Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, Daire Başkanlığımızın karaparanın aklanması suçunun tespitine ilişkin talepleri için doğrudan ya da ön inceleme sonucunda gerekli gördüğünde, araştırılması ve incelenmesi amacıyla inceleme elemanlarını görevlendirmektedir.

6- Kurul, ön incelemeye ilişkin işlemler hakkında Cumhuriyet Savcılığına bilgi vermektedir.

7- Kurul, araştırma ve incelemeler sırasında karaparanın aklanmasına yönelik ciddi bulgu ve emarelerin varlığının tespiti halinde, ilgilinin hak ve alacaklarına tedbir konulması için durumu Cumhuriyet Savcılığına intikal ettirmekte ve zabıta makamları ile işbirliği yaparak 4208 sayılı Kanuna ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun zabt ve aramaya ilişkin hükümlerine göre işlem yapılmasını istemektedir.

8- Kurul, düzenlediği "Araştırma ve İnceleme Raporu" nu karapara suçunun işlendiğine dair bilgi ve belgelerle birlikte yetkili ve görevli Cumhuriyet Savcılıklarına intikal ettirmektedir.